

Stockholms
universitet

ÅRSREDOVISNING 2018

Årsredovisning 2018 (Dnr SU FV-1.1.8-3386-18) har producerats av Rektors kansli vid Stockholms universitet. Ekonomiavdelningen har svarat för den ekonomiska redovisningen.

Redaktörer och handläggare: *Ulf Nyman och Katharina Soffronow*

Styrelsebeslut

Styrelsen för Stockholms universitet har vid sammanträde idag, den 18 februari 2019, fastställt och undertecknat årsredovisning för budgetåret 2018.

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Styrelse

Kerstin Calissendorff
ordförande, justitieråd

Astrid Söderbergh Widding
rektor, professor

Hans Börsvik
styrelseordförande

Anders Lindberg
direktör

Qaisar Mahmood
avdelningschef

Gunilla Nordlöf
generaldirektör

Eva Swartz Grimaldi
verkställande direktör

Katarina Nordqvist
senior analytiker

Thomas Wilhelmsson
kansler

Henrik Cederquist
professor

Astri Muren
professor

Elisabeth Wåghäll Nivre
professor

Pil Maria Saugmann
doktorand

Nils Bergmark
kårordförande

Anton Hjelm
vice kårordförande

Förord

Stockholms universitet uppvisar för 2018 ett negativt resultat på 196 miljoner, varav -126 miljoner inom utbildning på grundläggande och avancerad nivå och -70 miljoner inom forskning och utbildning på forskarnivå. Som ett av få lärosäten i landet minskar Stockholms universitet därmed för andra året i rad kraftigt sitt myndighetskapital. Det återstår att analysera i synnerhet underskottet på utbildningssidan för att se vilka åtgärder som kan behöva vidtas för att balansera utvecklingen framgent.

Under 2018 har ett intensivt arbete bedrivits med att ta fram nya strategier för Stockholms universitet 2019–2022, vilka beslutades av universitetsstyrelsen i december. Parallellt med detta arbete har universitetet deltagit i ett internationellt pilotprojekt initierat av Magna Charta Universitatum, *Living Values*, som bland annat resulterat i att universitetets egna kärnvärden har omdefinierats: kunskap, upplysning och sanningssökande, jämte kritiskt tänkande. De akademiska kärnvärdena är centrala för verksamheten och genomsyrar därför strategidokumentet. Som ett komplement till strategierna har också en tvåårig åtgärdsplan tagits fram, som ska implementera dem i verksamheten.

Vidare har under 2018 en särskild internationaliseringsplan utarbetats, *Global Engagement*, som lägger fast färdriktningen för det internationella arbetet under kommande år. Stockholms universitet har – utöver sina tre strategiska partneruniversitet Helsingfors, Illinois och Tokyo – även anslutit sig till ett antal internationella nätverk. Det gäller först och främst CIVIS, inom ramen för EU:s initiativ för europeiska universitetsnätverk, med åtta ingående europeiska universitet koordinerat av universitetet i Aix-Marseille. Det gäller även CALIE, ett benchmarkprojekt på ledningsnivå – Sweden-USA Project for Collaboration, Academic Leadership & Innovation in Higher Education koordinerat av Lunds universitet. Vidare medverkar Stockholms universitet i ytterligare tre svenskkoordinerade nätverk: det japanska MIRAI-samarbetet, det chilenska ACCESS-samarbetet samt SASUF-nätverket för samarbete med Sydafrika.

Två större rektorsresor har genomförts under året, under våren till ett antal länder i Latinamerika, efter en grundlig regionstudie som kartlagt universitetets befintliga samarbeten, och under hösten till Japan, där bland annat ett större möte hölls mellan japanska och svenska rektorer med anledning av 150-årsjubileet av japansk-svenska diplomatiska förbindelser.

De nya områdes- och fakultetsnämnderna ledda av de tre vicerektorerna Astri Muren, Elisabeth Wåghäll Nivre och Henrik Cederquist har under året funnit sina arbetsformer och är i full och intensiv verksamhet. Modellen med två vicerektorer för det humanvetenskapliga området har visat sig vara en stor vinst för verksamheten; därmed är universitetets tre stora fakulteter samtliga representerade i universitetets ledning.

Universitetsdirektören har under året arbetat med sina tre prioriterade områden inom verksamhetsstödet, ekonomifrågor, fastighetsfrågor och utvecklat ledningsstöd. Arbetet med införandet av ett nytt ekonomisystem är pågående. Arbetet med fastighetsfrågor har bland annat resulterat i att en strategisk lokalförsörjningsplan har kunnat beslutas under året, en milstolpe i arbetet med universitetets lokalutveckling. På ledningsstödssidan har Avdelningen för planering och ledningsstöd omorganiserats till Rektors kansli, med tre sekretariat: ledningssekretariatet, planeringssekretariatet och rättssekretariatet, vars tre chefer alla ingår i chefsgruppen inom förvaltningen.

Under året har arbetet även pågått med pilottestningen av universitetets nya kvalitetssäkringssystem för utbildning, som fortsätter under det kommande året. Centrala element i systemet är programråd, programrapporter för alla utbildningar samt kvalitetsdialoger. Likaså har de första stegen tagits i arbetet med att skapa ett samlat kvalitetssäkringssystem för forskning utifrån alla de befintliga komponenter som tidigare kartlagts i en utredning av professor Gunnar Svensson.

Stockholms universitet hävdar sig fortsatt väl i konkurrensen om externa medel fördelade i skarp konkurrens. Vi följer särskilt upp bidrag från Vetenskapsrådet (VR), European Research Council, Knut och Alice Wallenbergs stiftelse (KAW) och Riksbankens jubileumsfond (RJ). I år var Stockholms universitet nummer ett i landet vad gäller projektbidrag från VR inom HS-området, och nummer fyra i landet vad gäller bidrag inom NT-området – varvid det bör noteras att universitetet inte har teknikvetenskap. Från RJ fick forskare vid universitetet två av tre stora program, sju projekt samt ett infrastrukturprojekt, och två forskare blev Pro Futura Fellows. Från KAW fick fem forskare medel för femåriga projekt, vilket sammantaget motsvarar ca en fjärdedel av såväl beviljade medel som antal anslag. Inom matematikprogrammet fick universitetet sitt bästa utfall någonsin, med fyra anslag. De två Wallenberg Academy Fellows som nominerats för förlängning fick också sina bidrag beviljade. Från European Research Council (ERC) fick tre forskare Starting Grants och en Consolidator Grant, och det första ERC Synergy Grant som någonsin beviljats till Sverige gick till Stockholms universitet/Nordita.

Stockholms universitet är fortsatt nationellt drivande i frågor kring forskningsinfrastruktur, med Anders Karlhede som nytt rektorsråd, och i frågor kring öppen vetenskap, såväl öppen tillgång till forskningspublikationer som forskningsdatafrågor, där de senare hänger nära samman med infrastrukturfrågorna. I frågor kring öppen vetenskap ligger Stockholms universitetsbibliotek med dess överbibliotekarie i den internationella frontlinjen.

Samverkansbegreppet vid Stockholms universitet är brett definierat och innefattar forskning, utbildning och samhällsutveckling. Under året har universitetet tecknat ett officiellt samarbetsavtal med Stockholms stad, för att befästa och formalisera den samverkan som i själva verket funnits ända sedan universitetets tillkomst. Avtalet med Dramaten har sjösatts med många konkreta samarbeten. Inom ramen för våra många museisamarbeten 2018 bör särskilt nämnas Naturhistoriska riksmuseet, där under året ett nytt gemensamt centrum för paleogenetik har beslutats, och Skansen, där det nya Östersjöhuset nu står klart för invigning. Under året har samverkansorganisationen delvis förändrats genom att den centrala samordningsgruppen lagts ner och ansvaret lagts över på områdesnämnderna, i syfte att förlägga samverkansansvaret inom ramen för ordinarie beslutsstruktur inom universitetet, och därmed bättre främja den långsiktiga utvecklingen för universitetets samverkansarbete.

Rektor Astrid Söderbergh Widding

Innehållsförteckning

Styrelsebeslut	3
Förord	5
Innehållsförteckning	7
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	9
Omfattning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå	9
Utbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning	14
Särskilda åtaganden	20
Forskning och utbildning på forskarnivå	34
Omfattning av utbildning på forskarnivå	34
Forskning	36
Publiceringar	36
Samverkan med det omgivande samhället	38
Strategi och organisation för samverkan	38
Verksamhetsutveckling och universitetsövergripande satsningar	38
Samverkansaktiviteter	39
Samverkan gemensamt i all utbildning	42
Samverkan i utbildning på grundnivå och avancerad nivå	42
Samverkan i utbildning på forskarnivå	43
Samverkan – innovation	43
Uppdragsutbildning och uppdragsforskning	44
Gemensamt för verksamhetsgrenarna	45
Hållbar utveckling och miljöarbete	45
Lika rättigheter och möjligheter, jämställdhet och breddad rekrytering	45
Jämställdhetsintegrering	47
Studenthälsovård och studievägledning	48
Internationalisering	49
Bedömning av reell kompetens	50
Kvalitetsarbete	51
Studentinflytande	52
Upphandling	53
Kompetensförsörjning	53
Sjukfrånvaro	55
Intern styrning och kontroll	57
Riskanalys och åtgärder	57
Uppföljning och bedömning	58
Sammanfattande bedömning	60
Ekonomiskt resultat	61
Finansiering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå	64

Finansiering av forskning och utbildning på forskarnivå	67
Samfinansiering av bidragsfinansierad verksamhet	70
Avkastning för donationsmedel i förhållande till marknadsindex	70
Ekonomisk redovisning	72
Resultaträkning, tkr	72
Balansräkning, tkr	73
Anslagsredovisning	76
Finansiella villkor	77
Redovisningsprinciper och värderingsgrunder	79
Noter till resultat- och balansräkning	83
Redovisning av avgiftsbelagd verksamhet 2018	93
Sammanställning av väsentliga uppgifter	95
Ersättningar, förmåner och övriga uppdrag för universitetsstyrelsens ledamöter	96
Bilagor	98
Bilaga 1: Underlag för beräkning av anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå för budgetåret 2018	98
Bilaga 2: Antal Studenter med funktionshinder i studiesituationen som beretts tillgång till lärosätenas stödresurser budgetåret 2018	100

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Omfattning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Utbildningsutbud

Utbildningsutbudet vid universitet och högskolor ska svara mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov.

Universitet och högskolor ska i årsredovisningen redovisa vilka bedömningar, prioriteringar och behovsanalyser som ligger till grund för beslut om utbildningsutbudet. Ett universitets eller en högskolas avvägningar när det gäller t.ex. fördelningen mellan program och kurser på olika nivåer och med olika förkunskapskrav samt fördelningen mellan campus och distansutbildning ska redovisas. Prioriteringar och förändringar som rör utbildningar inom hälso- och sjukvårdsområdet samt lärar- och förskollärarytbildningar ska särskilt kommenteras. Därutöver ska en redovisning lämnas över hur lärosätet möter det omgivande samhällets behov av utbildning.

Universitetet ska i årsredovisningen särskilt kommentera hur den utbyggnad av förskolläraryt- och lärarytbildningar som inleddes 2015 fortlöper, liksom utbyggnadens omfattning i förhållande till uppsatta mål. Om man inte lever upp till målen för utbyggnaden ska redovisas vilka åtgärder som har vidtagits för att uppnå målen.

Vid universitetet vilar ansvaret för att göra bedömningar och prioriteringar inom utbildningsutbudet på områdesnämnderna. De kursgivande institutionerna har dock en stor självständighet att, med de begränsningar som exempelvis takbelopp sätter, göra bedömningar och föreslå prioriteringar.

Ett dilemma som båda vetenskapsområdena vittnar om är de utbildningar som upplevs som angelägna att ge men som på grund av lågt söktryck eller låg prestationsgrad är mycket resurskrävande i förhållande till de intäkter de ger. Inom alla fakulteter görs en prioritering av kurser som är knutna till utbildningsprogram, samtidigt som man framhåller vikten av fristående kurser, inklusive orienteringskurser, vilka ger bredd åt utbildningsutbudet, ökar möjligheten till vidareutbildning och fyller i många fall en viktig funktion som ett bidrag till universitetets samverkan med det omgivande samhället.

En svårighet i att bedöma behov på arbetsmarknaden är att arbetsmarknadsprognoser ofta är osäkra och i begränsad utsträckning tar hänsyn till regionala variationer i behovet. Inom det naturvetenskapliga området genomförs vart fjärde år en alumnenkät, som i viss mån kan komplettera informationen från arbetsmarknadsprognoserna, och man kan i alla fall konstatera att det finns ett behov på arbetsmarknaden för de studenter som tar examen från områdets utbildningar.

Inom det humanvetenskapliga området tas vid sidan om studentefterfrågan och arbetsmarknadsbehov även hänsyn till samhällsbehov vid dimensionering av utbildning. Att få grepp om utbildningars samhällsbehov, t.ex. gällande utbildningar som inte ges vid andra lärosäten i Sverige eller som kan tänkas fungera som bildningskurser eller främja livslångt lärande, är angeläget.

Inom det naturvetenskapliga området har en arbetsgrupp för dimensionering i uppdrag från områdesnämnden att varje år föreslå fördelning av utbildningsuppdrag, och prioritera bland de äskanden som inkommit från institutionerna. Inom området är lärarytbildning fortsatt högt prioriterat, liksom utbildning i miljö- och hälsoskydd. Området ser också en ökad efterfrågan på matematiker/matematiska statistiker och möjligtvis också kemister. Eftersom lärarytbildning är prioriterat har förslaget om uppdrag för denna fått fullt genomslag. Inom hälso- och sjukvårdsområdet har en lämplig volym på Sjukhusfysikerprogrammet identifierats, men söktrycket är för närvarande lägre än önskat. Inom nutrition finns ett kandidatprogram som ges i samarbete med Karolinska Institutet (KI). Utbildningen av miljö- och hälsoskyddsinspektörer har varit vilande under ett par

år, men under hösten 2018 skedde en nystart av utbildningen. Den har plats för 25 studenter men endast 14 studenter registrerades på programmet.

Inom det humanvetenskapliga området har under året Institutionen för folkhälsovetenskap inrättats, genom en sammanslagning av Centrum för forskning om ojämlikhet i hälsa (CHESS) och Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD). Utbildning vid institutionen kommer att byggas upp successivt. Från rektor får institutionen dels ett FUF-anslag öronmärkt för studiestöd, och dels UGA-medel för utbyggnad av utbildning i folkhälsovetenskap. Institutionen har också uppdragits att planera och föreslå ram för ytterligare utbyggnad av utbildningen på grundnivå och avancerad nivå utöver ovanstående resursförstärkning.

Vad gäller avvägning mellan grundnivå och avancerad nivå bedömer det naturvetenskapliga området att man har en rimlig fördelning med tanke på arbetsmarknadens behov och volymen på utbildning på forskarnivå inom området. Inom det Humanvetenskapliga området har det under 2018 gjorts en utredning av andelen studenter på avancerad nivå. I utredningen görs jämförelser mellan områdets fakulteter och aspekter som studenternas kön och ålder beaktas. Utredningen gör även nationella jämförelser med andra universitet i landet. Några resultat är att andelen studenter på avancerad nivå är lägst inom Humanistisk fakultet, att Stockholms universitet har en något lägre andel studenter på avancerad nivå inom Humanistisk och Samhällsvetenskaplig fakultet men högre inom Juridisk fakultet än jämförbara lärosäten, samt att den minskning som kunde ses för några år sedan har vänt och att andelen nu är stabil eller något ökande. Utredningen har inte föranlett några ytterligare åtgärder.

Generellt är utbildningen vid Stockholms universitet till klart övervägande del campusförlagd, och andelen distansutbildningar och/eller distansstudenter utgör endast omkring 10 procent. Universitetets rekryteringsbas är i hög grad kopplad till Stockholmsregionen vilket är en av anledningarna till relativt begränsade andelen distansundervisning, men även kvalitets- och genomströmningsfaktorer spelar in. Dock finns en medvetenhet om en ökad efterfrågan från såväl studenter som det omgivande samhället av ett mer flexibelt lärande.

Vad gäller Förskolläraryrkesprogrammet utbyggnad och förutsättningar att expandera inleddes en utbyggnad redan 2013 på lärosätets initiativ. Först 2015 fanns en utbyggnad av programmet med i regleringsbrevet. Eftersom universitetet redan hade påbörjat en utbyggnad utan att tillföras extra medel visade sig detta nya uppdrag vara svårt att genomföra. Lösningen blev att inför verksamhetsåret 2015 återgå till 2012 års nivå med ett planeringstal på 300 studenter. Därtill tillfördes 60 nya platser enligt regeringsuppdraget, vilket resulterade i ett slutgiltigt planeringstal på 360 studenter efter utbyggnad.

Under 2018 har utbyggnaden av Förskolläraryrkesprogrammet genomförts enligt det senaste regleringsbrevet. Totalt var antalet programnybörjare 407, med fördelningen 197 studenter under vårterminen och 210 under höstterminen. Under flera terminers tid har dock ett minskat söktryck till Förskolläraryrkesprogrammet märkts. Under 2018 har extra resurser lagts på marknadsföring av Förskolläraryrkesprogrammet och Grundläraryrkesprogrammet med inriktning mot arbete i fritidshem. Inför höstens antagningsomgång gjordes korta marknadsföringsfilmer som fick stor spridning via sociala medier. Ett av kampanjens syften var att ge en bra bild av både utbildningen och yrket i hopp om att nå rätt målgrupp. Inför vårterminen 2019 märks trots detta fortsatt nedgång i söktrycket. Om tendensen håller i sig under kommande terminer kan det bli svårt att nå uppdraget.

Inför 2019 kommer universitetet att satsa på en utbyggnad av Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) och ett flertal nya sommarkurser riktade mot lärarstudenter. Dessa satsningar är led i universitetets arbete med regeringsuppdraget "Fler vägar in i läraryrket" och syftet är främst att snabbare få ut fler behöriga lärare på arbetsmarknaden.

Söktryck

Stockholms universitet ger ca 200 program och ca 1 900 fristående kurser. Höstterminen 2018 inkom sammanlagt 207 178 ansökningar till universitetets program och kurser, vilket var en

minskning jämfört med 2017 men i nivå med 2016. Eftersom sökande kan söka flera program och kurser blir en könsuppdelning av statistiken svårt att tolka, och har därför valts bort.

Totalt antal ansökningar	Ht 2018	Ht 2017	Ht 2016
Program, grundnivå	63 337	71 103	73 498
Program, avancerad nivå	27 692	28 605	26 175
Kurser, grundnivå	102 947	105 835	92 495
Kurser, avancerad nivå	13 202	15 150	15 451
Totalt	207 178	220 693	207 619

Tabell 1: Totalt antal ansökningar till kurser och program höstterminerna 2016–2018.

Antal förstahandsansökningar per plats	Ht 2018	Ht 2017	Ht 2016
Program, grundnivå	2,6	2,6	2,8
Program, avancerad nivå	0,8	1,6	2,9
Kurser, grundnivå	1,3	0,6	0,8
Kurser, avancerad nivå	4,7	0,3	0,4

Tabell 2: Genomsnittligt antal förstahandsansökningar per plats till kurser och program höstterminerna 2016–2018.

På universitetet finns ett stort antal utbildningar där planeringstal, det vill säga platsantal, inte anges och då blir siffrorna vad gäller antal förstahandsansökningar svårjämförbara. Utbildningar med lågt söktryck där alla behöriga sökande antas är exempel på sådana.

Helårsstudenter och helårsprestationer

Antalet helårsstudenter (exklusive beställd utbildning och uppdragsutbildning) vid Stockholms universitet uppgick 2018 till 26 274, vilket är en liten minskning jämfört med tidigare år, och relativt sett är minskningen något större på det humanvetenskapliga området. Andelen helårsstudenter på avancerad nivå var i princip densamma som de närmast föregående åren, ca 20 procent.

Område/fakultet	2018	2017	2016
Humanvetenskapliga området	23 165	23 825	24 372
<i>Humanistiska fakulteten</i>	<i>7 640</i>	<i>7 931</i>	<i>8 042</i>
<i>Juridiska fakulteten</i>	<i>2 563</i>	<i>2 610</i>	<i>2 686</i>
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	<i>12 962</i>	<i>13 284</i>	<i>13 643</i>
Naturvetenskapliga området	3 109	3 160	3 283
Totalt	26 274	26 985	27 656

Tabell 3: Antal helårsstudenter (hst) (exklusive beställd utbildning och uppdragsutbildning) per område och fakultet 2016–2018.

Statistik baserad på HST eller HPR har inte tolkats som individbaserad och är därför inte könsuppdelad.

Antalet helårsprestationer vid Stockholms universitet uppgick 2018 till 20 641, vilket också är en minskning i förhållande till 2017. Dock har helårsprestationerna minskat mindre än antalet helårsstudenter vilket betyder att prestationsgraden ligger aningen högre än förra året. Går man ner på områdesnivå kan man notera vissa förändringar i prestationsgrad jämfört med 2017. Det humanvetenskapliga området har en viss uppgång medan en viss nedgång visas på det naturvetenskapliga området.

Område/fakultet	2018	2017	2016
Humanvetenskapliga området	18 457 (80)	18 805 (79)	18 953 (78)
<i>Humanistiska fakulteten</i>	<i>5 524 (72)</i>	<i>5 595 (71)</i>	<i>5 693 (71)</i>
<i>Juridiska fakulteten</i>	<i>2 329 (91)</i>	<i>2 315 (89)</i>	<i>2 445 (91)</i>
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	<i>10 604 (82)</i>	<i>10 895 (82)</i>	<i>10 815 (79)</i>
Naturvetenskapliga området	2 184 (70)	2 248 (71)	2 321 (71)
Totalt	20 641 (79)	21 053 (78)	21 274 (77)

Tabell 4: Antal helårsprestationer (hpr) (exklusive beställd utbildning och uppdragsutbildning) per område och fakultet 2016–2018 med prestationsgrad i procent inom parentes.

Statistik baserad på HST eller HPR har inte tolkats som individbaserad och är därför inte könsuppdelad.

Skillnaderna i prestationsgrad mellan fakulteterna beror sannolikt till stor del på att andelen studenter som läser program respektive fristående kurser skiljer sig åt. Eftersom programstudenter tenderar att producera fler poäng än studenter som läser fristående kurser kommer fakulteter med många utbildningsprogram att ha en högre prestationsgrad. Med några få men viktiga undantag, till exempel lärarutbildningar, har dessutom utbildningsprogram som leder till yrkesexamen en ännu något högre prestationsgrad. Prestationsgraden är därför högst inom Juridiska fakulteten, där en stor del av studenterna läser på juristprogrammet.

Utfallet av helårsstudenter och helårsprestationer innebär att Stockholms universitet underskrider takbeloppet med 113 mnkr. Ingående överproduktion är därmed förbrukad och universitetet går in i 2019 med ett anslagssparande på 86 mnkr.

Orsakerna till underproduktionen är flera. Förra årets tendens med lägre söktryck till många utbildningar har förstärkts 2018. En trolig förklaring är små studentkullar i kombination med att Sverige har den starkaste arbetsmarknaden på tio år. Universitetet har även fått utökat anslag för fortsatt utbyggnad av lärarutbildningarna, men utbyggnaden har på grund av lågt söktryck till vissa inriktningar inte kunnat realiseras i den takt som regeringen önskat. Före 2017 överproducerade Stockholms universitet under ett antal år och de neddragningar i utbudet som gjordes för att minska överproduktionen blev kraftfullare än beräknat och påverkar i viss mån också utfallet.

Prestationer för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

För utbildning på grundnivå och avancerad nivå har följande mått tagits fram:

Kostnad per helårsstudent

Kostnad per helårsprestation

Dessa mått anges nedan totalt för lärosätet men också uppdelat per område och fakultet. Måtten anges per år under den sista fyraårsperioden.

Som framgår av tabellerna 5 och 6 nedan har kostnaderna per helårsstudent och helårsprestation ökat vid samtliga fakulteter. Att kostnaderna ökar när antalet helårsstudenter och helårsprestationer går ner är naturligt, och ingen av ändringarna ses därför som anmärkningsvärda.

Prestation: Kostnad per helårsstudent

Kostnaderna per helårsstudent har beräknats genom att den totala kostnaden för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, exklusive kostnader för uppdragsutbildning och bidragsfinansierad utbildning, har dividerats med det antal helårsstudenter som universitetet avräknar inom takbeloppet, dvs. i bilaga 1 samt antalet avgiftsfinansierade studenter.

Antalet helårsstudenter och helårsprestationer inkluderar således inte uppdragsutbildning och beställd utbildning.

Område/fakultet	2018	2017*	2016*
	Kr/hst	Kr/hst	Kr/hst
Humanvetenskapliga området	71 498	61 144	60 055
<i>Humanistiska fakulteten</i>	72 606	61 571	59 223
<i>Juridiska fakulteten</i>	58 136	54 461	52 565
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	73 487	62 201	62 021
Naturvetenskapliga området	85 010	99 838	91 313
Totalt	73 097	65 675	63 766

Tabell 5: Kostnad per helårsstudent per område och fakultet för åren 2016–2018.

* Siffrorna har uppdaterats sedan årsredovisningen för 2017.

Prestation: Kostnad per helårsprestation

Kostnaderna per helårsprestation har beräknats genom att den totala kostnaden för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, exklusive kostnader för uppdragsutbildning och bidragsfinansierad utbildning, har dividerats med det antal helårsprestationer som universitetet avräknar inom takbeloppet, dvs. i bilaga 1, samt avgiftsfinansierade studenter.

Område/fakultet	2018	2017*	2016*
	Kr/hpr	Kr/hpr	Kr/hpr
Humanvetenskapliga området	89 736	77 466	77 223
<i>Humanistiska fakulteten</i>	100 419	87 278	83 658
<i>Juridiska fakulteten</i>	63 977	61 401	57 746
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	89 828	75 840	78 239
Naturvetenskapliga området	121 015	140 342	129 160
Totalt	93 045	84 180	82 889

Tabell 6: Kostnad per helårsprestation per område och fakultet för åren 2016–2018.

* Siffrorna har uppdaterats sedan årsredovisningen för 2017.

Examina

Antalet examina vid universitetet under året låg avsevärt högre än 2017 och även högre än 2016. Det är dock ett par faktorer som gör att en jämförelse mellan åren är svår att göra.

Från och med 2017 ändrades rutinerna för examensdatum från att tidigare kopplats till ansökningsdatum till att nu kopplas till utfärdandedatum. Denna förändring förklarar sannolikt stor del av minskningen mellan 2017 och 2016, men detta behöver analyseras vidare. Periodvis under 2017 var det även personalbrist på examensenheten, vilket gjorde att man utfärdade färre examina än normalt och att en del av dessa istället utfärdades under 2018.

Könsfördelningen för antalet uttagna examina följer i stort könsfördelningen för antagna studenter, och ligger ganska stabilt över åren.

Examenstyp	2018	2017*	2016*
Masterexamen	1 078 (57)	820 (58)	861 (59)
Magisterexamen	285 (53)	213 (59)	238 (61)
Yrkesexamen**	2 573 (76)	2 213 (77)	2 343 (76)
Kandidatexamen	2 817 (62)	2 293 (63)	2 683 (64)
Högskoleexamen	2 (100)	7 (0)	4 (25)
Totalt	6 755 (66)	5 546 (67)	6 129 (68)

Tabell 7: Antalet avlagda examina under perioden 2016–2018 fördelat på examenstyp. Andel examina avlagda av kvinnor i procent inom parentes.

* Uppgifter gällande examina har uppdaterats sedan årsredovisningen för 2017.

**Med yrkesexamen avses juris kandidatexamen/juristexamen, sjukhusfysikerexamen, socionomexamen, lärarexamen, civilekonomexamen, psykoterapeutexamen och psykologexamen.

Forskningsanknytning i utbildningen

Andelen disputerade lärare är det mått som vanligtvis används för att visa forskningsanknytningen i utbildning på grundnivå och avancerad nivå. I nedanstående tabell redovisas andelen disputerade lärare uppdelade per område och fakultet för år 2018 jämfört med 2017 och 2016.

Område/fakultet	2018	2017*	2016*
Humanvetenskapliga området	84	84	84
<i>Humanistiska fakulteten</i>	<i>80</i>	<i>81</i>	<i>81</i>
<i>Juridiska fakulteten</i>	<i>83</i>	<i>82</i>	<i>79</i>
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	<i>86</i>	<i>87</i>	<i>87</i>
Naturvetenskapliga området	91	91	91
Totalt	85	86	86

Tabell 8: Andel disputerade lärare i procent av det totala antalet lärare 2016–2018 per område och fakultet.

* Uppgifter har uppdaterats sedan årsredovisningen för 2017.

Andelen disputerade lärare 2018 ligger i stort sett på samma nivå som tidigare år, och även den könsmissiga fördelningen (se Sammanställning av väsentliga uppgifter) ligger på samma nivå som tidigare. Generellt sett är andelen disputerade lärare relativt hög vid Stockholms universitet. Särskilt hög är den inom det naturvetenskapliga området. På professionsinriktade utbildningar och/eller utbildningar med mycket praktiska moment, till exempel lärarutbildningarna, är icke disputerade lärare betydligt mer vanligt förekommande. Att institutioner som har sitt huvudsakliga uppdrag inom lärarutbildningarna har en lägre andel disputerade lärare är en tydlig avspiegling av detta.

Utbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning

Samtliga lärosäten som tilldelas medel från denna anslagspost ska i årsredovisningarna redogöra för antalet sökande och antagna till utbildning som bedrivs enligt förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning samt antalet helårsstudenter som har deltagit i utbildning enligt ovan uppdelat på antagningstermin.

Av årsredovisningarna ska även framgå utbildningens upplägg och de viktigaste erfarenheterna av satsningen. Medverkande lärosäten ska göra en uppskattning av kostnaderna för satsningen

uppdelat på nedlagda kostnader för planering, antagning, validering, undervisning och verksamhetsförlagd utbildning.

Medverkande lärosäten ska så långt möjligt redovisa antalet studenter som har genomgått utbildningen med godkänt resultat, och antalet studenter som har avbrutit studierna under utbildningens gång och anledningen till detta.

Slutligen ska medverkande lärosäten redogöra för hur de arbetar med uppföljning av utbildningen och, om möjligt, resultatet av sådan uppföljning.

Kompletterande utbildning för jurister med utländsk bakgrund

Stockholms universitet har möjlighet att anordna en kompletterande utbildning (120 hp) för personer med avslutad utländsk juristutbildning. Syftet med kompletteringsutbildningen för utländska jurister är att underlätta att få anställning som jurist i Sverige, eftersom det visat sig vara svårt för denna grupp att etablera sig som jurister på den svenska arbetsmarknaden.

Juridiska institutionen beslutade i september 2013 att denna utbildning skulle vara vilande med sista antagningsomgång hösten 2013. Under tre år antogs därför inga nya studenter till utbildningen, men från hösten 2017 har antagning till utbildningen återupptagits. Nedan visas antalet sökande, antagna och registrerade för perioden 2016–2018.

	Ht 2018	Ht 2017	Ht 2016
	Antal	Antal	Antal
Sökande	184	154	-
Antagna*	30 (50)	20	-
Registrerade/påbörjat utbildningen	32 (72)	18	-
Helårsstudenter**	15	15	-

Tabell 9: Kompletterande utbildning för jurister med utländsk bakgrund – antal sökande, antagna, registrerade och helårsstudenter per antagningstermin 2016–2018.

* Andel kvinnor i procent inom parentes. Att antalet antagna är lägre än antalet registrerade 2018 beror på att två studenter överförts från gammal programkod till ny. De är sålunda inte nyantagna via NyA.

** Antal helårsstudenter enligt rapportering till regeringen.

Utbildningen har, från och med höstterminen 2018, 30 utbildningsplatser efter att Stockholms universitet fick ta över de 15 platser som tidigare tilldelats Göteborgs universitet. Tidigare terminer har 15 platser erbjudits men vid några tillfällen har ett visst överintag gjorts, detta p.g.a. att ett antal antagna studenter redan läst några av kurser på juristprogrammet och tillgodoräknat sig dessa inom kompletteringsutbildningen. Härav har institutionen ansett sig kunna ta in fler studenter för att på så sätt fylla gruppen som skall läsa alla kurser inom kompletteringsutbildningen.

Sedan kompletteringsutbildningen för utländska jurister startade år 2007 har 71 studenter tagit ut en juristexamen, av totalt knappt 120 antagna. Bortfallet per antagningsomgång är i snitt två studenter och utöver det tar i snitt fyra studenter per antagningsomgång mer än två år på sig att slutföra utbildningen.

Utbildningen består sedan höstterminen 2017 av följande kurser:

- Termin 1 – Juridisk introduktionskurs (10,5 hp), Europarätt (7,5 hp) och Statsrätt (12 hp)
- Termin 2 – Straffrätt (15 hp) och Processrätt (15 hp)
- Termin 3 – Civilrätt C (10,5 hp) och Förvaltningsrätt med förvaltningsprocessrätt (19,5 hp)
- Termin 4 – Examensarbete (30 hp)

Därutöver erbjuds studenterna som har uppfyllt uppställda förkunskapskrav att välja ytterligare kurser på avancerad nivå inom ramen för juristprogrammets specialkursutbud.

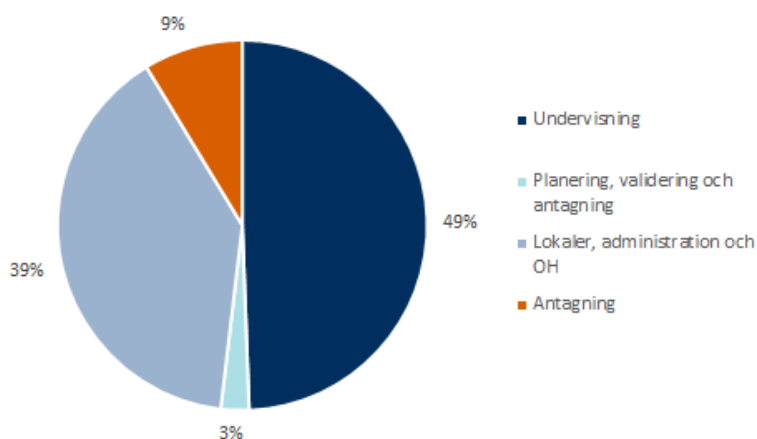
Kompletteringsutbildningen för utländska jurister är en integrationssatsning för personer med utländsk juristexamen som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Flera av de sökande till utbildningen har dock svenska gymnasiebetyg och är uppvuxna i Sverige och kan tyckas inte vara i behov av en integrationsåtgärd, men då de läst sin juristutbildning i ett annat land faller de inom kategorin ”utländsk jurist” och måste i antagningen till utbildningen bedömas enligt samma kriterier som de personer som är utlandsfödda. Av de hittills 136 studenter som tagit sin plats i anspråk på utbildningen har 30 studenter svensk gymnasieutbildning.

En del studenter har haft svårigheter att på ett tillfredsställande sätt klara av studierna och detta beror i viss mån på bristande kunskaper i det svenska språket. Vid antagningen har språkravet varit godkänt i Svenska B/3 på gymnasienivå men detta har dock visat sig vara ett mycket trubbigt instrument för att avgöra de språkliga förutsättningarna för att klara av utbildningen.

Med anledning av detta infördes vid antagningen 2011 ett obligatoriskt språktest för samtliga behöriga sökande. Språktestet är utformat av Institutionen för svenska och flerspråkighet och ligger på en låg svenska B/3-nivå. Av de drygt 100 personer som i antagningen till höstterminen 2018 skrev språktestet var det ca 70 procent som inte klarade en godkänd nivå på detta.

Då söktrycket till utbildningen på senare år har ökat markant har språktestet även varit en viktig del av urvalsprocessen.

Följande beräkning har gjorts av fördelning av kostnaderna för kompletteringsutbildningen 2018.

Diagram 1: Kostnader för kompletterande utbildning för jurister med utländsk bakgrund 2018.

Kompletterande utbildning för lärare med utländsk bakgrund (ULV)

ULV nationellt

Stockholms universitet samt universiteten i Göteborg, Umeå, Linköping, Örebro och Malmö ska enligt regleringsbrev anordna kompletterande utbildning omfattande högst 120 högskolepoäng för personer med avslutad utländsk lärarutbildning. Stockholms universitet har det nationella samordningsansvaret för utbildningen.

Nedan visas antalet sökande, antagna och helårsstudenter under 2018.

Antagningsår	Antal sökande	Antal antagna	Antal hst
2016	922	494	454
2017	828	461	434
2018	1010	577	463

Tabell 10: Antal sökande, antagna och helårsstudenter nationellt till kompletterande utbildning för lärare med utländsk bakgrund 2018.

Antalet sökande till utbildningen har ökat från 770 ansökningsärenden år 2015 till att omfatta över 1 000 ansökningsärenden under 2018. De sökande har utbildning från 95 olika länder och tidsperioder, och 12,5 procent av de sökande har utbildning från EU- eller EES-länder.

De som inte kunnat antas till ULV har vanligtvis saknat utländsk lärarutbildning eller behörighetsgivande utbildning i svenska.

Under året har 175 studenter slutfört sin utbildning och majoriteten har kompletterat mot en svensk lärarexamen. Några personer har kompletterat i enlighet med beslut om kompensationsåtgärd från Skolverket. Antalet avbrott under året uppgår till 186, och skälen till avbrott är flera: Många personer har arbete inom förskola eller skola och har svårigheter att kombinera studier med arbete. Några studenter har gjort avbrott under studietiden på grund av att legitimation har erhållits. Avbrott kan även bero på svårigheter att genomföra studier på akademisk nivå, då kunskaper i det svenska språket inte är tillräckliga. Ytterligare anledning till avbrott är att studenten har lång resväg till utbildningsorten.

Utbildningen bygger på deltagarnas tidigare utbildning och erfarenheter vilket ställer stora krav på lärosätena i fråga om antagning, validering, individuella studiegångar, studiestöd, etc. Utbildningens upplägg varierar utifrån antalet studenter som deltar i utbildningen på respektive lärosäte; vid lärosäten med många studenter som till exempel Stockholms universitet startar alla med en första gemensam kurs medan exempelvis Umeå universitet med få deltagare gör individuella lösningar inom befintligt kursutbud. Samtliga studenter i utbildningen har individuella studiegångar. Många studenter är i behov av omfattande vägledning då lärarlegitimationsreformen är komplex och vägledning av såväl kompletterande studier mot en svensk lärarexamen eller komplettering enligt Skolverkets kompletteringsanvisning tar stort utrymme och kräver kvalificerad kompetens. Den nationella ledningsgruppen för ULV innefattar representanter från Skolverket, Universitets- och högskolerådet (UHR) och de båda lärarfacken. Ledningsgruppen träffas kontinuerligt och erfarenhetsutbytet med Skolverket och UHR är nödvändig för att säkerställa en likvärdig utbildning över landet.

Språkstödjande verksamhet finns i olika former vid varje lärosäte. Stockholms universitet, Malmö universitet och Göteborgs universitet har infört ett inplaceringsprov i samband med antagning till utbildningen för att genom studier ge studenter möjlighet att förbättra förutsättningar för högre studier.

Stockholms universitet och den nationella ledningsgruppen har ansökt om och fått beviljade medel från UHR för validering av kunskaper och kompetenser hos personer med slutförd eftergymnasial klasslärarutbildning från tredje land, i första hand Mellanöstern och Nordafrika (MENA). Personerna saknar hela eller delar av utbildningsdokumentationen. Projektet avslutas under 2018 och fortsatt arbete med att inrätta varaktiga strukturer på respektive lärosäte planeras under vårterminen 2019.

Den nationella samordningen för ULV genomförde och sammanställde under fjolåret två enkätundersökningar för att följa upp hur utbildning och arbetsmarknad har varit för studenter som slutfört utbildningen samt avbrottsorsaker.

ULV på Stockholms universitet

Stockholms universitet har i ett nationellt perspektiv många sökande till utbildningen, vilka utgör ca 50 procent av det totala antalet sökande. Nedan visas antalet sökande, antagna, registrerade och helårsstudenter 2018.

Antagningstermin	Antal sökande*	Antal antagna*	Antal registrerade*	Antal hst**
Vt 2016	241	141	118	148
Ht 2016	261	136	118	118
Vt 2017	215	125	110	113
Ht 2017	217	128	110	106
Vt 2018	214 (176)	112	90 (81)	63
Ht 2018	237 (201)	144	95 (87)	37

Tabell 11: Antal sökande, antagna registrerade och helårsstudenter vid Stockholms universitet till Kompletterande utbildning för lärare med utländsk bakgrund 2016–2018. Antal sökande respektive registrerade kvinnor för 2018 inom parentes.

* Antal sökande, antagna och registrerade enligt Nationell databas för ULV.

** Antal helårsstudenter enligt rapportering till regeringen

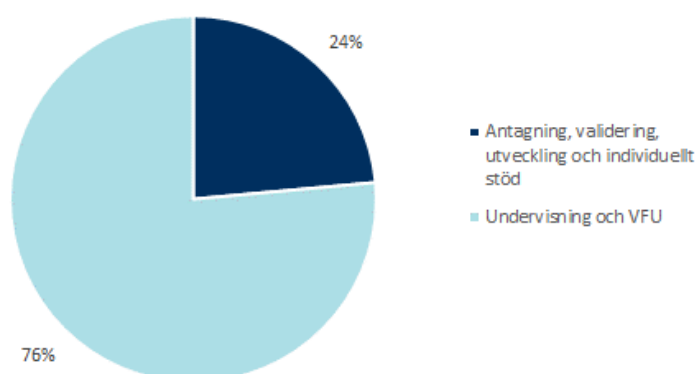
Under 2016 uppmärksammades att studenter inom ULV hade ett ökat behov av språkstöd. Utvecklingsarbetet som syftar till att skapa bättre förutsättningar för de språkligt svaga studenterna inom ULV har bl.a. resulterat i att alla antagna studenter till ULV måste genomföra ett språkligt inplaceringsprov. Utifrån resultatet på provet behöver en del av de antagna inleda sina studier med en för målgruppen särskilt framtagen språkfärdighetskurs på 30 hp. Arbetet med språksatsningen följs upp för att se hur de påverkar studenternas förutsättningar att klara av sina universitetsstudier och om genomströmningen ökar. Fram till nu har man kunnat urskilja ett mönster att de studenter som genomfört hela språkfärdighetskursen i mycket hög grad fortsätter sina studier inom ULV. Även studieresultatet är positivt, dvs. godkända betyg erhålls under de efterföljande terminerna.

Stockholms universitet har systematiskt utökat arbetet med att validera reell kompetens inom ULV. Samordningen för ULV på Stockholms universitet har en långsiktig plan för kompetensutveckling inom området validering för att i samband med antagning till utbildningen öka studenters möjligheter till validering av reell kompetens, i syfte att korta den kompletterande utbildningen.

I övrigt kan sägas att de erfarenheter som redovisats nationellt i hög grad gäller även ULV vid Stockholms universitet.

Till och med december 2018 har 87 personer slutfört utbildningen med godkänt resultat och ansökt om examen, varav 80 kvinnor och sju män. Det har varit svårigheter att få ut statistik om utfärdade examen, men 19 personer, varav 15 kvinnor och fyra män, har avslutat studier enligt Skolverkets kompletteringshänvisning för att få lärarlegitimation och sju personer, varav tre kvinnor och fyra män, har kompletterat mot utökad behörighet.

De uppskattade kostnaderna för planering, antagning, validering, individuella studiegångar, utveckling, språkstöd och uppföljning är ca 5,7 mnkr och kostnaderna för undervisning och verksamhetsförlagd utbildning är ca 18,5 mnkr.

Diagram 2: Kostnader för kompletterande utbildning för lärare med utländsk bakgrund 2018.

Posterna planering, antagning och validering ligger samlat. Arbete med individuella studieplaner och kompletterande utbildning mot olika syften (enligt förordning 2008:1101) medför att de olika posterna integreras i varandra.

Kompletterande utbildning för personer med utländsk socionomutbildning

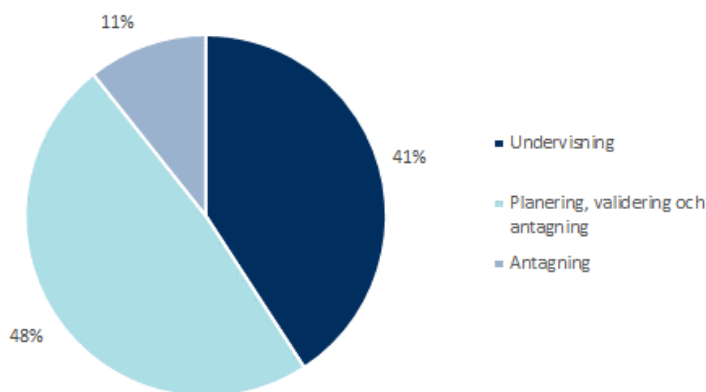
Stockholms universitet, Göteborgs universitet, Umeå universitet och Malmö universitet har möjlighet att anordna kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk socionomutbildning/utbildning i socialt arbete. Utbildningen ska riktas till högst 60 helårsstudenter, varav 20 vid Stockholms universitet. Stockholms universitet ska samordna utbildningsinsatserna vid lärosätena.

Till höstterminen 2018 sökte 30 personer till utbildningen vid Stockholms universitet. Av de sökande var det tio personer som bedömdes uppfylla såväl grundläggande som särskild behörighet, men av dessa tio var det endast tre som tackade ja till en studieplats. Att det är många sökande som inte uppfyller behörighetskraven och att det är få som i slutändan påbörjar utbildningen är ett generellt problem för alla de involverade lärosätena. Med så få antagna förstärks även problematiken av att antagningsprocessen upplevs som arbetskrävande.

Med så pass få studenter är det inte enkelt att säga något om generella erfarenheter av utbildningen. Möjligen kan man ana att studenter som kommer från länder med utbildningssystem och samhällsstrukturer inte alltför olika de svenska har lättare för sig, och att samma sak gäller dem med en examen som inte är alltför gammal. Otillräckliga kunskaper i svenska är också en svårighet som lyfts fram.

Eftersom utbildningen är relativt ny finns det ännu inga studenter som genomgått hela utbildningen, men de två studenter som påbörjade studierna vid Stockholms universitet hösten 2017 finns fortfarande kvar i utbildningen. Några få studenter har avbrutit utbildningen, där språkliga svårigheter samt avslagen ansökan om studiemedel angetts som orsaker.

Fördelningen av de uppskattade kostnaderna för utbildningen vid Stockholms universitet under 2018 framgår av diagrammet nedan.

Diagram 3: Kostnader för kompletterande utbildning för personer med utländsk socionomutbildning 2018.

Särskilda åtaganden

Tolk- och översättarutbildning

Vid Stockholms universitet finns Tolk- och översättarinstitutet (TÖI). I verksamheten ska ingå att erbjuda tolk- och översättningsutbildning och konferenstolkutbildning vid behov. Stockholms universitet ska i årsredovisningen redovisa antalet deltagare i dessa utbildningar.

Verksamhetsåret 2018 var antalet registrerade studenter totalt 356, varav 230 var kvinnor. Antal helårsstudenter uppgick till 156. Detta är en avsevärd ökning från året innan och denna beror framför allt på ökat studentantal på tolkutbildningarna, där studenterna för första gången är fler än översättarstudenterna. Förhållandevis många män har sökt sig till utbildningen till tolk i offentlig sektor, varför snedfördelningen mellan könen nu är avsevärt mindre än tidigare.

2017 lanserade universitetet sin nya utbildning Tolk i offentlig sektor och TÖI har fr.o.m. 2018 fått ökat statligt anslag för att driva denna utbildning (den finansierades 2017 av medel från Stockholms universitet). Utbildningen har varit mycket framgångsrik och det är där som antalet studenter har ökat mest. Under 2018 gavs utbildningen i följande språk: arabiska, persiska, tigriska, dari, mongoliska och somaliska; söktrycket var mycket stort och många klarade också antagningsprovet. Genomströmningen var god och många gick vidare till fortsättningskursen, Tolkning i offentlig sektor II och även till tolkning – kandidatkurs, som gavs för första gången i den nuvarande tappningen. En kurs i Pedagogik och didaktik för tolklärare startade på halvfart under höstterminen. Det är första gången det getts en tolkläroinutbildning på högskolenivå på över tio år.

En omgång av den ettåriga konferenstolkutbildningen med språken engelska, tyska och franska påbörjades under höstterminen 2018. Utbildningen är numera en del av universitetets masterprogram i tolkning. Kandidatprogram i teckenspråk och tolkning, som ges i samarbete med Institutionen för lingvistik, fortsatte under 2018, och genomströmningen var avsevärt bättre än tidigare. Sedan höstterminen 2016 ges programmet kontinuerligt.

Kandidatprogram i språk och översättning, som ges i samarbete med Humanistiska fakultetens språkinstitutioner, är det mest översökta programmet vid fakulteten och ges kontinuerligt. De flesta studenterna på programmet har hittills valt att gå kandidatkursen i översättning i stället för kandidatkurs i något av språken. Vid TÖI finns också fristående översättningskurser motsvarande fyra terminers studier, och söktrycket är högt även till dessa kurser.

På avancerad nivå finns ett masterprogram i översättning, men p.g.a. för få behöriga sökande med avklarad antagningsprov startade inte programmet under 2018.

Kurs	2018	2018	2017*	2016*
	Antal registrerade	Antal hst	Antal hst	Antal hst
Översättarutbildningar	167 (75)	66	70	81
Konferenstolkutbildning	6 (50)	3	3	2
Teckenspråkstolkutbildning	42 (81)	41	28	36
Övrig tolkutbildning	141 (48)	46	31	15
Totalt	356 (65)	156	132	134

Tabell 12: Antal registrerade studenter och helårsstudenter vid tolk- och översättarutbildningar år 2018 med jämförelsetal för åren 2017 och 2016. Andel registrerade kvinnor i parentes.

* Antalet hst har justerats. Källan är numera Ladok. Redovisningen utgick tidigare från den beräkning som rapporterades till regeringen.

Utbildning i särskilda ämnen

Av årsredovisningen ska framgå antalet erbjudna platser, antalet sökande samt antalet helårsstudenter och helårsprestationer inom finska, lettiska, litauiska, portugisiska, strålningsbiologi och svenskt teckenspråk.

Stockholms universitet har under 2018 haft som särskilt åtagande att erbjuda utbildning i finska, lettiska, litauiska, portugisiska, strålningsbiologi och svenskt teckenspråk. Nedan redovisas antalet sökande.

Ämne	2018		2017		2016	
	Antal sökande	Antal platser	Antal sökande	Antal platser	Antal sökande	Antal platser
Finska	691	393	574	351	355	320
Lettiska	473	340	381	230	42	66
Litauiska	328	340	51	95	51	76
Portugisiska	422	190	340	377	494	380
Strålningsbiologi	50	12	18	12	29	16
Svenskt teckenspråk	771	368	975	361	1 200	389

Tabell 13: Totalt antal sökande till och platser på utbildningar som ges enligt särskilt åtagande 2016–2018.

Universitetet erbjuder ett visst antal platser i dessa ämnen varje år. I de flesta fall antas dock alla behöriga sökande. Detta får till följd att antalet platser och antalet antagna kan skilja sig högst väsentligt. Inom svenskt teckenspråk finns en dryg handfull platser och studenter inkluderade i tabellerna inom projektet VAL (Vidareutbildning av lärare), som läser kurserna för att få lärarbehörighet. Dessa studenter finansieras dock av annat än anslagsmedel och är därför inte medräknade i tabell 14 med helårsstudenter och helårsprestationer nedan.

Det ökade antalet studenter och sökande i baltiska språk kan bero på att kraven på kunskaper i svenska tagits bort vilket öppnat upp t.ex. för utbytesstudenter. Som framgår av tabellen nedan gällande antalet helårsstudenter och helårsprestationer är det överlag inte några anmärkningsvärda förändringar jämfört med föregående år.

Ämne	2018		2017		2016	
	Hst	Hpr	Hst	Hpr	Hst	Hpr
Finska	45	25	54	31	40	23
Lettiska	17	11	14	11	5	6
Litauiska	15	11	13	11	12	10
Portugisiska	55	30	42	28	47	31
Strålningsbiologi	2	2	3	3	4	4
Svenskt teckenspråk	72	49	68	49	64	37

Tabell 14: Antal helårsstudenter och antal helårsprestationer på utbildningar som ges enligt särskilt åtagande 2016–2018.

Statistik baserad på HST eller HPR har inte tolkats som individbaserad och är därför inte könsuppdelad.

Test i svenska för universitets- och högskolestudier

Av årsredovisningen ska framgå antalet deltagare i testet.

Stockholms universitet har regeringens uppdrag att ansvara för konstruktion, utveckling och samordning av det behörighetsgivande testet i svenska för universitetsstudier (Tisus). Testets målgrupp är studerande med utländsk gymnasieexamen som vill studera vid svenska universitet och högskolor.

Provet gavs den 8 maj och 30 oktober 2018 vid sex universitet: Linköping, Lund, Malmö, Stockholm, Umeå och Uppsala. Provet gavs även på 100 olika orter världen över. Antalet testtagare framgår av tabellen nedan. Av testtagarna var 61 procent kvinnor och 39 procent män.

	2018	2017	2016
Antal testdeltagare*	1 155 (61)	1 272	1 146
<i>varav i</i>			
Stockholm	354	398	335
Linköping	112	112	117
Lund	130	129	137
Malmö	96	139	108
Umeå	41	54	44
Uppsala	101	106	112
Utlandet	321	334	293

Tabell 15: Antal testdeltagare i Tisus 2018 med jämförelsetal 2017 och 2016.

* Andel kvinnor i procent i parentes. Ny uppgift från 2018.

Könsuppdelad statistik redovisas inte då universitetet saknar möjlighet att automatiserat ta fram denna uppgift.

Antal testdeltagare har minskat om man jämför med föregående år men orsakerna till det är oklara. Nytt för 2018 är att Tisus nu har provat nationell anmälan med en provort i Sverige vilket föll väl ut. Till majprovet 2019 kommer nationell anmälan gälla alla provorter i Sverige.

Stockholm är den provort som har flest deltagare och 2015 fattades beslutet att begränsa antalet testdeltagare som tar helprov till 160 per provtillfälle och utöver det endast ta emot deltagare med rest (de som fått underkänt på ett delprov av tre) och det brukar vara många som står i kö för att

få göra provet i Stockholm. När nationell anmälan införs kan köande sökande skickas vidare till att ta Tisus på en annan provort än Stockholm.

En dryg fjärdedel (27 procent) gjorde provet i utlandet. Flest testdeltagare hade följande orter: Aten (19), Dubai (11), Istanbul (17), London (10), San Francisco (12) och Zürich (10).

Kulturskoleklivet

Stockholms universitet har erhållit medel att användas till att ge eller utveckla utbildning som omfattar högst 90 högskolepoäng av relevans för kulturskolan. Medlen avser en särskild satsning på utbildning utöver de utbildningar av relevans för kulturskolan som ges inom ordinarie takbelopp. Stockholms universitet ska i sin årsredovisning redogöra för hur medlen har använts, inklusive vilka utbildningar som har utvecklats eller bedrivits samt antalet helårsstudenter som har deltagit inom ramen för satsningen. Vidare ska redogöras för samarbete med kulturskolan och med andra lärosäten, utveckling av distansundervisning, validering och andra åtgärder som vidtagits för att öka tillgången till och bredda utbudet av utbildning av relevans för kulturskolan.

Inom ramen för satsningen har Stockholms universitet under 2018 utvecklat ett kurspaket om 90 hp av relevans för Kulturskolan. Innehållet i kurserna bygger dels på en analys av kulturskolornas behov utifrån kompetensdialoger i kombination med en vetenskaplig studie för inventering och analys av karaktären på kulturskolans ämnen, dels på vidareutveckling och anpassning av redan inrättade kurser inom ett befintligt kandidatprogram i de estetiska ämnenas didaktik.

Inom satsningen på kulturskoleklivet ser universitetet två större prioriterade målgrupper:

- de som har tidigare konstnärlig utbildning, vill arbeta i kulturskola, saknar pedagogisk utbildning och behöver didaktisk kompetens inom sitt ämnesområde, och
- de som redan arbetar i kulturskola och har behov av någon typ av fortbildning.

Kurser som inkluderar 45 hp i kulturskoledidaktik i kombination med andra kurser med ämnesdidaktisk relevans bildar ett paket på 90 hp. Förutom kurspaketet på 90 hp ämnar universitetet också erbjuda ett brett utbud av kortare kurser och öppna seminarier för redan verksamma pedagoger.

Inom ramen för satsningen ger universitetet de första kurserna hösten 2019. Det planerade antalet helårsstudenter är nio. Samma antal helårsstudenter beräknas för våren respektive hösten 2020.

Stockholms universitet har upprättat ett nära samarbete med Stockholms konstnärliga högskola (SKH) och Stockholms musikinstitut (SMI). Under hösten har lärosätena träffats två–tre gånger i månaden. Två konferenser har anordnats, en så kallad kompetensdialog, för verksamma pedagoger inom kulturskolorna i Stockholmsområdet, och en annan konferens med temat ”Vad kännetecknar kulturskoledidaktik?” syftande till att ge olika perspektiv på kulturskolans uppdrag.

I universitetets omedelbara upptagningsområde, Mälardalsområdet, finns ungefär en tredjedel av landets befolkning. Universitetet kan således tillgodose en stor del av kompetensbehovet utan att i första hand erbjuda distansutbildning. Då kurserna erbjuds på halvfart och kvartsfart kan de som redan arbetar inom kulturskola studera i eller vid sidan om sin anställning. De ovannämnda kortare kurserna och öppna seminarierna för redan verksamma pedagoger kommer att utformas som fortbildning, exempelvis under intensiva veckor, över sommaren eller med studier på distans.

Validering av reell kompetens är en självklar del av upplägget för Kulturskoleklivet. På universitetet håller man att arbeta fram ett system för validering där också utbildning av personalens valideringskompetens ingår.

Universitetet har valt att satsa en liten del av de särskilda medlen på att göra en större kartläggning av hur verksamheten ser ut inom drama- och teaterfältet i landets kulturskolor. Kartläggningen består främst av en enkät som kompletterats med intervjustudie. Universitetet har också använt en del av medlen för att hantera utbildningarnas teknologiska behov.

	2018
Personalkostnader	599 722
Lokalkostnader	16 185
Driftskostnader	150 963
Övriga kostnader	329 670
Totalt	1 096 540

Tabell 16: Redovisning av kostnader för kulturskoleklivet.

Nationella medel för studenter med funktionshinder¹

Av årsredovisningen ska framgå vilka åtgärder som vidtagits vid lärosätena för att förbättra situationen för studenterna ifråga och kostnaderna för de pedagogiska stödåtgärderna. Vidare ska framgå det kända antalet studenter med funktionshinder i studiesituationen med fördelning per funktionshinder och kön. Sammanställningen ska redovisas på nationell nivå.

Stockholms universitet har i uppdrag att samla in uppgifter om övriga lärosätens kostnader för särskilt pedagogiskt stöd till studenter med funktionshinder i studiesituationen och utifrån behov fördela de nationella medel som anvisas för detta ändamål.

De kostnadsuppgifter som universitetet samlar in avser endast personliga pedagogiska insatser i studiesituationen för enskilda studenter samt riktade pedagogiska insatser som erbjuds studenterna ifråga i grupp. Sammanställningen 2018 avser kostnader för utbildningstolkning, anteckningsstöd, mentor, mentorer med erfarenhet som handleder nya mentorer, riktad studieteknisk handledning, enskild handledning respektive extra handledning, riktat språkstöd, riktat IKT-pedagogiskt stöd, stöd av medstudent (punktinsatser) och vissa kostnader kring skriftligt kursmaterial och lektor eller motsvarande för litteratur som inte produceras av Myndigheten för tillgängliga medier, MTM. Dessutom inkluderas vissa kostnader för anpassad examination, en åtgärd som i allt högre grad inkluderas i den pedagogiska metodutvecklingen på institutionsnivå.

Under 2018 beräknas kostnaderna uppgå till 79 973 tkr.² Av dessa kostnader avser utbildningstolkning (teckenspråk och en mindre andel skrivtolkning) 37 981 tkr, det vill säga 47 procent av de totala kostnaderna.³ Kostnaderna ska i första hand täckas genom att universitet, högskolor och enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examina avsätter 0,3 procent av sina anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Den högre sammantagna kostnaden för utbildningstolkning under 2018 kan förklaras av att antalet studenter med utbildningstolkning ökade till 117 (108 studenter år 2017 och 104 studenter år 2016). Under åren 2009–2015 omfattade den studentgruppen 120–144 studenter per år.

De anvisade medlen för budgetåret 2018 uppgick till 35 028 tkr⁴, varav 26 398 tkr fördelades i januari, med kostnadsuppgifterna för 2016 som underlag. Vidare tilldelades Institutionen för lingvistik vid Stockholms universitet 4 203 tkr⁵ för arbetet med digitalt svenskt teckenspråkslexikon i enlighet med propositionen *Den öppna högskolan* (2001/02:15). Under 2018 har lexikonverksamheten, i samarbete med universitetets sektion för utbildningstolkning, lanserat databasen GillaTecken, som har en interaktiv funktionalitet. Verksamheten har tagit emot studiebesök från

¹ För statistik rörande studenter på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå som genom samordnaren beretts tillgång till lärosätens stödresurser budgetåret 2018 se bilaga 2.

² Jämfört med 71 087 tkr (2017) och 64 835 tkr (2016).

³ 46 procent (2017) och 46 procent (2016).

⁴ 34 392 tkr (2017) och 33 874 tkr (2016).

⁵ 4 279 (2017) och 2 471 tkr (2016).

folkhögskolor, skolor och SFI. Studiebesök har gjorts hos finska lexikonverksamheten i Helsingfors. Workshops har hållits i Polen och Japan med fokus på lexikon och korpusverksamhet. Arbetet med att koppla ihop lexikon- och korpusverksamhet har fortsatt, och databasen har utökats med nya demotecken och meningar.

Universitetets kostnader för arbetet med det särskilda åtagandet rörande studenter med funktionshinder i studiesituationen, inklusive högskolegemensamma aktiviteter som härrör från åtagandet, uppgick till 1 823 tkr.

Jämfört med 2017 ökade antalet kända studenter med ca 16 procent.⁶ Här bör samtidigt framhållas att i takt med att den generella tillgängligheten utvecklas vid universitet och högskolor minskar behovet av särlösningar för enskilda studenter. Det innebär sannolikt att ett stigande antal studenter inte behöver ge sig till känna hos en samordnare av pedagogiskt stöd.

Under 2018 bereddes 17 645 studenter⁷, varav 17 doktorander, tillgång till lärosätenas stödresurser genom kontakt med en samordnare av pedagogiskt stöd. I studentgruppen var 67 procent kvinnor, vilket är en aning högre andel än i studentpopulationen i övrigt.

Utvecklingen av Nationellt administrations- och informationssystem för samordnare, Nais, fortsatte under året i samarbete med Universitets- och högskolerådet. Under hösten skrev ytterligare ett lärosäte avtal med Universitets- och högskolerådet om att ansluta till Nais. Det innebär att det nu är 33 lärosäten som använder systemet, vilket i stort sett motsvarar alla lärosäten som vanligen har ett större antal studenter som ansöker om särskilt pedagogiskt stöd. Den nya dataskyddsförordningen som trädde ikraft i maj 2018, föranledde nyutveckling och förändringar i systemets funktioner. Stockholms universitets nationella medel bidrog under 2018 med 1 300 tkr till den fortsatta systemutvecklingen. Universitetet har därigenom, som planerat, ytterligare minskat sin delfinansiering av den fortlöpande utvecklingen av systemet. Universitetets sammanlagda finansiering av Nais-systemets utveckling sedan projektstarten i mars 2015, uppgår därmed till 13 560 tkr.

Specialpedagogisk utbildning

Stockholms universitet ska medverka till att tillgodose behovet av pedagoger med inriktning mot undervisning av elever med synskada respektive elever med hörselskada. Av årsredovisningen ska framgå hur universitetet arbetat med detta uppdrag.

Arbetet med uppdraget bedrivs främst via Specialpedagogiska institutionen, som är en av de institutioner vid Stockholms universitet som tillhandahåller utbildning av pedagoger med inriktning mot elever med synnedsättning respektive elever med dövhet/hörselnedsättning. Andra medverkande institutioner vid Stockholms universitet gällande hörselområdet är Institutionen för lingvistik samt Institutionen för matematikämnet och naturvetenskapsämnenas didaktik (MND).

Redovisning avseende utveckling inom hörselområdet

Hösten 2016 gavs den fristående kursen Specialpedagogik I, Dövhet och hörselnedsättning 1, 7,5 hp, för första gången med 19 registrerade studenter. Hösten 2017 registrerades 24 studenter och hösten 2018 var antalet 18 studenter. Studentunderlaget har således legat på en stabil nivå. Fortsättningskursen Specialpedagogik II, Dövhet och hörselnedsättning 2, 7,5 hp, gavs för första gången våren 2018 för 12 antagna studenter. Ovan nämnda kurser är på grundnivå med en studietakt på kvartsfart. Hösten 2018 startades också två nya fristående kurser på avancerad nivå inom synområdet: Synnedsättning ur olika perspektiv 7,5 hp, samt Didaktiska villkor för elever med synnedsättning, 15 hp. På dessa halvfartskurser registrerades vardera 13 studenter.

⁶ Ökningen till år 2017 var ca 17 procent och till 2016 var den ca 7 procent.

⁷ 15 237 studenter (2017) och 13 060 studenter (2016).

Speciallärarutbildningen är en påbyggnadsutbildning på avancerad nivå för yrkesverksamma lärare och syftar till att ge professionell och akademisk kompetens inom fem olika inriktningar. Didaktiska moment integreras med innehållet i kurserna. Som speciallärare kan man arbeta i alla pedagogiska verksamheter och med samtliga åldersgrupper, det vill säga från förskoleklass till vuxenutbildning. Utbildningen leder till speciallärarexamen.

Stockholms universitet erbjuder den enda speciallärarutbildningen i Sverige med specialisering mot dövhet eller hörselskada. Trots att söktrycket inför hösten 2018 var lika stort som föregående år påbörjade endast fyra studenter programmet, vilket var en avsevärd minskning jämfört med 2016 och 2017, då 15 studenter påbörjade utbildningarna. En trolig anledning till detta kan vara att regeringen sommaren 2018 beslutade om en förändring i behörighetsregler för lärare inom specialskolan, vilket innebär att man inte längre behöver ha speciallärarexamen för att vara behöriga att undervisa där.

Eftersom undervisning för elever med hörselnedsättning är relativt likriktad i Sverige erbjuds programstudenterna att under sin andra termin delta i en studieresa till ett annat europeiskt land. Samtliga studenter brukar delta på resan, som innehåller skolbesök av olika slag och möten med forskare på fältet. Syftet är studenterna ska få en bredare erfarenheter av undervisnings- och lärandemiljöer för elever med hörselnedsättning eller dövhet.

Under 2018 har Institutionen för lingvistik givit kursen Fortbildningskurs i teckenspråk för lärare, en uppdragsutbildning om 30 hp. Kursen har tagits fram på uppdrag av Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) och vänder sig till anställda vid specialskolan. Institutionen har under 2018 tillsammans med SPSM initierat en utvidgning av undervisningsåtagandet vad gäller uppdragsutbildning. Vidare har Introduktionskurs i svenskt teckenspråk för lärarstudenter, 7,5 hp, erbjudits inom det reguljära kursutbudet. Kursen ger en introduktion till vad det innebär att arbeta med döva och hörselskadade elever och omfattar de första grunderna i teckenspråk.

I samarbete med Institutionen för språkdidaktik (ISD) och Institutionen för de humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik har en anhållan om att få inkludera ämnet teckenspråk i kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) utarbetats, tänkt att tillgodose det behov av lärare som kan undervisa svenskt teckenspråk som finns i dagens skola. Kurserna i teckenspråk inom institutionens utbud bidrar även till uppdraget att tillgodose behovet av lärare på ett generellt plan, eftersom de, i kombination med pedagogiska och didaktiska kurser, kan användas i övriga lärarutbildningar. Under 2018 har även frågan om en inriktning mot teckenspråk inom Grundläraryrket F-3 väckts, och förhoppningen är att kunna börja ge utbildningen hösten 2020.

På Institutionen för matematikämnet och naturvetenskapsämnenas didaktik har under 2018 Grundläraryrket med inriktning mot arbete i årskurs 4–6 med profil teckenspråkig tvåspråkig undervisning startats, med sju studenter. Programmet fokuserar på språkperspektivet vilket framgår i utbildningsplanens lokala mål. För examen ställs dels krav på lärares språkfärdighet i både svenskt teckenspråk och svenska, dels kompetens i teckenspråkig tvåspråkig undervisning i samtliga ämnen som ingår i grundläraryrket, vilket är en färdighet och kompetens som Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM), huvudman för specialskolan, starkt efterfrågar.

Universitetet för en kontinuerlig dialog med SPSM kring behov av kompetens i specialskolan, gemensam spridning av information om det nya grundläraryrket och utveckling av gemensamma rutiner kring VFU. Bl.a. har medarbetare vid MND deltagit i SPSM:s seminarium under Almedalsveckan om rätten till teckenspråk för goda skolresultat. Möjligheter att även erbjuda lärarutbildning teckenspråkig tvåspråkig profil för fler inriktningar undersöks.

Redovisning avseende utveckling inom synområdet

Under hösten 2017 öppnades Speciallärarprogrammet med specialisering mot synskada (90 hp, halvfart) igen efter att ha legat vilande sedan 2014 på grund av för få sökande. Hösten 2018 sökte

och började två studenter på programmet, vilket kan jämföras med 2017 då 11 studenter påbörjade sina studier. Regeringens förändring av behörighetsreglerna är en trolig orsak även till denna minskning.

Stockholms universitet är ensam om att erbjuda denna utbildning i Sverige.

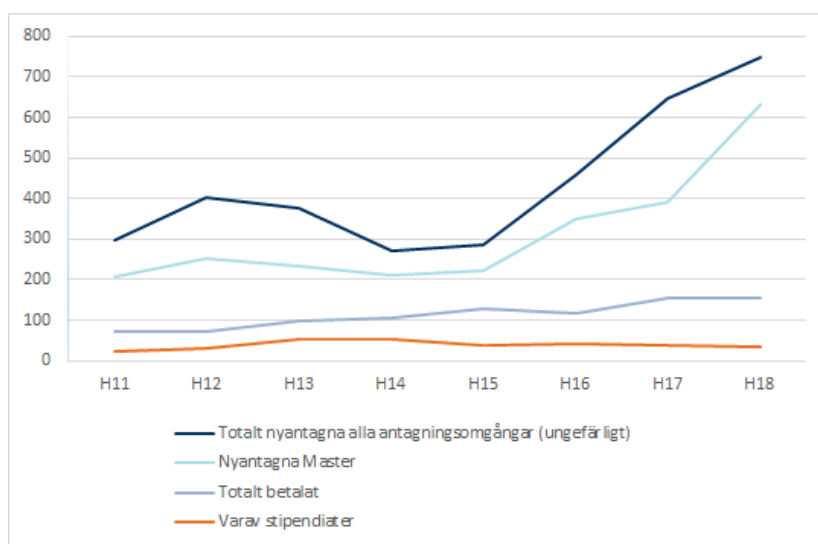
Studieavgifter för tredjelandsstudenter

I årsredovisningen ska den studieavgiftsfinansierade verksamhetens omfattning redovisas. Årsredovisningen ska även innehålla en redogörelse för den studieavgiftsfinansierade verksamhetens eventuella påverkan på lärosätets övriga verksamhet. Universitetet ska redovisa antalet tredjelandsstudenter som har deltagit i utbildning inom utbytesavtal och de eventuella förändringar som har skett i denna verksamhet. Vidare ska universitetet redovisa hur samarbetet med Migrationsverket har fungerat. Universitetet ska även redovisa antalet avgiftsskyldiga studenter som har antagits genom separat antagning samt hur den studieavgiftsfinansierade verksamheten har påverkats av detta.

Under 2018 erbjöd Stockholms universitet 75 masterprogram, fyra kandidatprogram och mer än 500 fristående kurser på engelska.

Till vårterminen 2018 antogs drygt 60 avgiftsskyldiga tredjelandsstudenter. Den absoluta majoriteten antogs till fristående kurser. Antagningen resulterade i totalt sju studenter som betalade studieavgift för 12 fristående kurser av varierande omfattning. Till detta tillkom 14 nya avgiftsskyldiga tredjelandsstudenter som antagits och betalat till andra svenska lärosäten med vilka Stockholms universitet har gemensamma program och som läser del av sin utbildning vid Stockholms universitet.

Till höstterminen 2018 antogs totalt ungefär 750 avgiftsskyldiga studenter. Utvecklingen över tid, och hur många av de antagna som betalat respektive fått stipendium, redovisas i diagram nedan. Uppgången av antalet antagna 2018 jämfört med tidigare år beror på övergången till ett urval i de internationella antagningsomgångarna. Tidigare års siffra är för andra urvalet.

Diagram 4: Nyantagna avgiftsskyldiga studenter höstterminen 2018.

Av de 153 nyantagna studenterna som betalat och registrerats var 143 masterstudenter, sex studenter på kandidatprogram och fyra studenter på fristående kurs. Till detta tillkommer 13 nya avgiftsskyldiga tredjelandsstudenter som antagits och betalat till annat svenskt lärosäte med vilka

Stockholms universitet har gemensamt program och som läser del av sin utbildning vid Stockholms universitet samt fyra avgiftsskyldiga studenter på beställd utbildning. Av dessa totalt 170 registrerade var 93 kvinnor.

Trettiofyra studenter (21 kvinnor), samtliga masterstudenter, hade stipendiefinansiering från svensk källa, huvudsakligen från Universitets- och högskolerådet (UHR) och Svenska institutet.

Bland de egenbetalande finns ett antal studenter som har stipendier från sina hemländer, men det är inte helt lätt att alltid känna till vilka. Fyra studenter är med säkerhet finansierade med stipendium från sina respektive hemländer.

Om alla kategorier studieavgiftsskyldiga tredjelandsstudenter som betalat och registrerats inkluderas, dvs. både nybörjare och programstudenter som betalat och registrerats på en senare termin, var enligt ladok 234 studenter registrerade vårterminen 2018 och 294 studenter höstterminen 2018.

Som framgår i tabellen nedan, har den studieavgiftsfinansierade verksamheten vuxit något de senaste åren.

Antal	2018	2017	2016
Helårsstudenter	220	207	202
Helårsprestationer	193	193	177

Tabell 17: Antal helårsstudenter och helårsprestationer för den studieavgiftsfinansierade verksamheten 2016–2018.

Statistik baserad på HST eller HPR har inte tolkats som individbaserad och är därför inte könsuppdelad.

Av de nyantagna avgiftsskyldiga tredjelandsstudenterna som betalade och påbörjade studierna under 2018 hade examen eller gymnasieutbildning från ett fyrtiotal identifierbara länder.

Liksom tidigare år hade flest examen/gymnasieutbildning från Kina (25), följt av Indien (15), Pakistan och USA (13 vardera).

Höstterminen 2018 har sju nyantagna avgiftsskyldiga tredjelandsstudenter som betalat för program fått återbetalning för att de inte fått uppehållstillstånd för studier i tid.

Ytterligare sex nyantagna avgiftsskyldiga studenter har beviljats återbetalning av annan orsak.

Fyra studenter har betalat men aldrig registrerat sig.

Tjugo avgiftsskyldiga studenter som påbörjat studier på program höstterminen 2017 betalade inte för sin andra termin på programmet vårterminen 2018.

I ovanstående ärenden har kommunikationen och samarbetet med Migrationsverket i stort fungerat mycket bra.

Den studieavgiftsfinansierade verksamheten innebär många administrativa utmaningar kring antagning, stipendier, studieadministration och betalningshantering. De betalande studenterna tenderar även att ställa högre krav på stöd och service än icke avgiftsskyldiga studenter. Det leder ibland till väldigt hög belastning på olika stödfunktioner men har samtidigt i vissa fall bidragit till att servicen har utvecklats generellt vilket gynnar alla studenter. Studieavgifterna har över tid medfört att universitetet satsar mer på internationell marknadsföring och information i syfte att rekrytera internationella studenter. Det internationella inslaget i utbildningen är positivt och bidrar till ökat kvalitet.

Möjligheten att använda separat antagning för studieavgiftsskyldiga studenter har ännu inte utnyttjats.

Dimensionering av lärarutbildning

Universitetet ska planera för dimensioneringen av olika inriktningar och ämneskombinationer inom lärarutbildningen så att den svarar mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens nationella och regionala behov. Överväganden och åtgärder som har gjorts för att informera och vägleda studenterna i detta val ska redovisas i årsredovisningen.

Dimensionering av lärarutbildning är en uppgift som kräver mycket omsorg, och det är uppenbart att studenters efterfrågan och arbetsmarknadens behov inte alltid stämmer överens. Inom de naturvetenskapliga ämnena är arbetsmarknadens behov betydligt större än studenternas efterfrågan, medan motsatt förhållande gäller för t.ex. undervisningsämnena historia och religionskunskap.

År 2016 inrättades tio programråd för lärarutbildningarnas olika inriktningar. Syftet var bland annat att vara uppdaterade avseende söktryck, studentrekrytering, genomströmning och arbetsmarknadens behov och föreslå dimensionering av programmet eller programinriktningen. Under 2018 har programråden för grundlärarprogrammen och förskollärarprogrammet huvudsakligen ägnat sig åt kvalitetsarbete eftersom de varit föremål för UKÄ:s utvärderingar. Kommande år kommer bland annat att ägnas åt frågan om låg genomströmning vid flera av lärarprogrammen. En särskild utredning har tillsatts i detta syfte och avrapportering sker i slutet av 2019.

Inom lärarutbildningen med inriktning mot matematik, naturvetenskapliga ämnen och teknik råder det fortfarande allvarlig brist på studenter, och situationen är likartad över hela landet. Denna brist på studenter kommer att få allvarliga konsekvenser för skolors möjlighet att rekrytera behöriga lärare inom dessa ämnen. För att råda bot på denna brist arbetar den naturvetenskapliga fakulteten med olika former av informations- och rekryteringsinsatser, såväl generella rekryteringsåtgärder som specifikt riktad annonsering.

När det gäller ämneslärarutbildningen med naturvetenskapliga ämneskombinationer, som startade höstterminen 2011, är den organiserad så att studenterna under de första tre åren bedriver ämnesstudier i matematik och/eller naturvetenskapliga ämnen. Därefter läser studenterna två år med kurser inom den utbildningsvetenskapliga kärnan, ämnesdidaktik, verksamhetsförlagd utbildning och ett självständigt arbete. Denna organisation av utbildningen gör det möjligt att bedriva ämneslärarutbildning inom de naturvetenskapliga ämnena trots att antalet studenter är litet, men öppnar även möjligheter att locka studenter som bedriver ämnesstudier till lärarutbildningen. Denna organisation medför också att studenterna förutom ämneslärarexamen kan ansöka om generell examen både i ett ämne/huvudområde (kandidatexamen) och i ämnesdidaktik (masterexamen), vilket kan ha en positiv inverkan vid rekrytering av studenter.

Arbetet med lärarutbildningskommunikation präglas av ambitionen att möta målgrupperna där de finns. Arbetet under 2018 har varit särskilt inriktat mot att öka utbildningarnas digitala närvaro. Informations-spridning och vägledning till studenter och blivande studenter vid lärarutbildningarna sker i hög grad via olika informationsaktiviteter som till exempel Öppet hus, utbildningsmässor, arbetsmarknadsdagar och besök på skolor. Vägledning och information ges naturligtvis också i den reguljära mottagningsverksamheten genom besök, telefon, mejl och webb, såväl på central nivå som ute på institutionerna.

Stockholms universitet samordnar ett regionalt lärarprogramssamarbete mellan universitetet och lärosätena Gymnastik- och idrottshögskolan, Dans- och cirkushögskolan och Kungliga Musikhögskolan. Samarbetet bidrar till att studenterna får möjlighet till ett större utbud av ämneskombinationer inom ämneslärarprogrammet vid ovan nämnda lärosäten. Universitetets studentavdelning vägleder kring val av ämneskombinationer och fungerar som *en* ingång för frågor till läraryrkesinstitutionerna inom samarbetet.

Vägledning ges också kring lärarlegitimationsfrågor, där många frågor rör vägledning kring de projekt eller lärarutbildningar som Stockholms universitet erbjuder idag. Majoriteten av frågorna kommer från studenter med en utländsk lärarutbildning och från lärarstudenter som har frågor om att komplettera sin behörighet.

Höjda ersättningsbelopp för vissa utbildningsområden

Den särskilda höjning av ersättningsbeloppen för utbildningsområdena humaniora, teologi, juridik, samhällsvetenskap, undervisning och verksamhetsförlagd utbildning som har redovisats i budgetpropositionen för 2016 ska användas för kvalitetsförstärkande åtgärder. Medlen avsatta för humaniora, teologi, juridik och samhällsvetenskap ska i första hand användas för att öka andelen lärarledd tid på utbildningar inom dessa områden. Universitet och högskolor ska i årsredovisningen redovisa och analysera hur de höjda ersättningsbeloppen har bidragit till högre kvalitet inom berörda utbildningar.

Inom Stockholms universitet har förstärkningen använts på flera olika sätt. Gemensamt är rekrytering av lärare, både tillsvidareanställda och visstidsanställda. Institutionerna redovisar även att de upplevt att kvaliteten i utbildningen har kunnat höjas tack vare de ökade ersättningsbeloppen.

Inom det humanvetenskapliga området har man fortsatt arbetet med att öka undervisningens omfattning. Antalet föreläsningar, seminarier och handledningstimmar (såväl i grupp som enskilt) har kunnat utökas något. Vissa institutioner har valt att minska studentgrupperna vid seminarier och övningar. Flera institutioner har även kunnat utöka annan typ av lärarhandledd undervisningstid, exempelvis laborationer och skrivarverkstäder. Det förekommer även att undervisningen utvidgats med observationer och lärarna har fått tid för att kommentera observationerna. En annan åtgärd som förekommer är ökad tid för återkoppling till studenterna. Från något håll har även konstaterats att ökad lärarhandledd tid möjliggör för lärarna att bearbeta innehållet mer på djupet vilket leder till ökad kvalitet i undervisningen.

På flera institutioner har man valt att använda medlen till utökad kompetensutveckling hos befintlig personal. En institution anger att medlen har bidragit till att de kunnat starta flera viktiga utvecklingsprojekt för att öka kvaliteten i utbildningen. Andra har anordnat seminarier för lärare i viktiga pedagogiska frågor som exempelvis ”Active flipped classroom”.

Ytterligare andra har använt medlen för att öka e-lärandet och uppger att man i högre grad har använt sig av förinspelade föreläsningar, digitala lärplattformar, omvänt klassrum och e-tentamen. Som exempel kan nämnas att en institution identifierade vilka moment som studenterna upplevde som särskilt utmanande och gjorde pedagogiska filmer som vidareutvecklades i dialog med studenterna, och som resultat har institutionen upplevt högre andel höga betyg och ökad genomströmning samt att seminarieledare och föreläsare har behövt lägga mindre tid på att förklara utmanade moment i samband med detta.

Vissa institutioner har använt medlen till riktade insatser till studenter med behov av särskilt stöd. Extra stöttning och handledning i akademiskt skrivande är en insats som förekommer och både lärar- och kamratrespons används. Som exempel kan en institution nämnas som har flera kurser med brett rekryterade studentgrupper, där man nu kunnat satsa på föreläsningar och integrerad undervisning för att socialisera in studenter i akademiskt läsande och skrivande.

Andra institutioner anger att de höjda ersättningsbeloppen har inneburit att undervisningsnivån har kunnat bibehållas snarare än utökas. Kvalitetsförstärkningen har inneburit att den gradvisa urholkningen av anslagen har kunnat bromsas upp.

Inom det naturvetenskapliga området har det höjda ersättningsbeloppet använts för att stärka samordningen och utvecklingen av den verksamhetsförlagda utbildningen inom lärarutbildningen. Tidigare ersattes VFU-samordningsansvaret med särskilda medel från centralt håll, men från och med 2016 sker det genom en ökad VFU-prislapp. Den ökade prislappen har inneburit att man på institutionsnivå kunnat utveckla frågor om kvalitet i arbetet med VFU och i samverkan med skolhuvudmän kring lärarutbildning.

Utbyggnad av vissa utbildningar

Antalet helårsstudenter ska vid universitet och högskolor öka på de utbildningar som framgår av bilaga 7 till regleringsbrev avseende universitet och högskolor. För Stockholms universitets

del gäller det Samhällsbygge (samhällsvetare) samt Sommarkurser. Utbyggnaden ska genomföras under 2018 och redovisas i årsredovisningen.

I regeringens budgetproposition för 2018 ingick en satsning på relevanta sommarkurser för lärarstudenter. Stockholms universitet tillfördes medel motsvarande 45 helårsstudenter inom ramen för satsningen. Då regeringens beslut kom i slutet av 2017, var det inte möjligt att skapa nya kurser som passade in i uppdraget, och istället erbjöds en reviderad version av en befintlig sommarkurs, Akademiskt läsande och skrivande, 7,5 hp. Marknadsföringstiden blev dock mycket kort.

Kursen, som är en kurs i pedagogik med fokus på vuxnas lärande i högre utbildning, har sin tonvikt på hur man kan, bör eller ska läsa och förstå akademiska texter av olika slag. Dessa är förmågor som tidigare har visat sig vara bristfälliga hos lärarstudenter inom samtliga lärarprogram.

Planeringstalet var satt till 100 studenter. Totalt sökte 582 studenter, varav 66 personer var lärarstudenter. Trots det höga söktrycket var det endast 44 studenter som registrerade sig, av vilka nio var lärarstudenter. Bara tolv studenter, varav fem lärarstudenter, slutförde kursen.

Kursens utfall är föremål för utvärdering, och fokus ligger på deltagarnas utvecklingsprocess under och efter genomgången kurs och inkluderar även studenter som hoppat av eller inte tagit alla poäng. Syftet är att identifiera och diskutera fortsatta utvecklingsområden.

När det gäller Samhällsbygge – Samhällsvetare har Stockholms universitet fått anvisade medel motsvarande två helårsstudenter 2018. Detta är en utbildning med högt söktryck och antalet platser har utökats med mer än anslagsökningen.

För 2019 kommer universitetet att bygga ut satsningen på sommarkurser för lärarstudenter. Kurser som erbjuds är bland annat Naturkunskap för gymnasielärare – fysik, Programmeringsdidaktik, Specialpedagogiska utmaningar och Andraspråksinläring och tvåspråkig utveckling samt kurser i inläring och utveckling av läsande och skrivande.

Antal programnybörjare, helårsstudenter och examina

Stockholms universitet ska i årsredovisningen redovisa uppgifter om antalet programnybörjare, antalet helårsstudenter samt antalet examinerade de senaste tre åren på några utbildningsinriktningar inom lärarutbildningen.

Universitetet ska redovisa uppgifter om utbildningar som leder till följande examina:

- Förskollärarexamen
- Grundlärarexamen (inriktning förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3)
- Ämneslärarexamen som avläggs efter kompletterande pedagogisk utbildning
- Ämneslärarexamen
- Speciallärarexamen och specialpedagogexamen

Denna redovisning följer i tabellerna nedan.

	2018			2017*			2016*		
	Kv	Män	Tot	Kv	Män	Tot	Kv	Män	Tot
Förskollärarexamen	472	44	516	436	32	468	357	34	391
Grundlärarexamen F-3	321	32	353	291	47	338	259	29	288
Ämneslärarexamen - KPU	55	59	114	73	72	145	68	67	135
Ämneslärarexamen (ej KPU)	266	230	496	297	229	526	246	204	450
Specialpedagog- + speciallärarexamen	354	28	382	341	30	371	256	30	286

Tabell 18: Totalt antal antagna till utbildningar som leder till vissa examina 2016–2018.

* Siffrorna uppdaterade sedan årsredovisningen för 2017.

Ämne	2018		2017*		2016*	
	Hst	Antal examina	Hst	Antal examina	Hst	Antal examina
Förskolläraryxamen	1020	236 (95)	984	214 (93)	950	216 (94)
Grundläraryxamen F-3	734	69 (91)	658	101 (92)	626	93 (94)
Ämnesläraryxamen - KPU	128	79 (56)	149	45 (42)	120	29 (66)
Ämnesläraryxamen (ej KPU)	1 013	75 (57)	1 048	94 (68)	985	50 (68)
Specialpedagog- och specialläraryxamen	399	106 (95)	359	220 (95)	342	161 (92)

Tabell 19: Totalt antal helårsstudenter och utfärdade examina för vissa utbildningar 2016–2018. Andel kvinnor i procent inom parentes.

* Siffrorna uppdaterade sedan årsredovisningen för 2017.

Läraryr utbildning i minoritetsspråk

I årsredovisningen ska universitetet redogöra för hur arbetet med att bygga upp och utveckla ämnesläraryr utbildningen i finska fortlöper.

Ämnesläraryr utbildningen i finska har under verksamhetsåret 2018 fortsatt getts enligt en modell med ämnesstudier till en omfattning av 90 högskolepoäng (hp) följt av kompletterande pedagogisk utbildning. Modellen som används sedan höstterminen 2017 har visat sig svara väl mot t.ex. behovet av en ettämnesutbildning, och antalet studenter som påbörjat studierna mot ämnesläraryr examina har ökat något jämfört med tidigare år. Ämnesstudierna med didaktisk inriktning ges även som fristående kurser med möjlighet till deltidstudier, exempelvis för studenter som vill få utökad behörighet i finska. Som ett steg för att täcka det nationella behovet av fortbildning för lärare har den fristående kursen Läs- och skrivundervisning för finskspråkiga, 7,5 hp, erbjudits som distanskurs under hösten.

Under verksamhetsåret har universitetet planerat och konkretiserat samarbete med lärare och skolor samt byggt upp kringresurser för ämnesläraryr utbildningen (med sikte på bl.a. kurslitteratur, kursplanesamarbete, internationella kontakter med motsvarande situationer för meänkieli och kvänska i Nord-Norge, men även svenska i Finland). Som ett exempel har det ordnats två kompetensutvecklingsdagar för lärare i finska med ca 50 deltagare per gång. Seminarierna, som planeras att hållas minst en gång per läsår, fungerar även som informations- och rekryteringsplattform. Forskningen om de speciella didaktiska förhållandena för sverigefinska elever har blivit alltmer fokuserad, på kort och lång sikt. En del av detta har utvecklats dels i samarbete med Skolverket, dels genom den särskilda utredning som genomfördes 2017 om de nationella minoriteterna i den svenska skolan. En konsekvens av detta är att inslaget ”sverigefinsk kultur” i kursplanerna för grundskolan och framtagandet av undervisningsmaterial via Skolverket nu aktivt studeras och definieras i samarbete mellan skolor och våra forskare. Konkreta exempel på detta didaktiska fokus är kurserna Minoritetspedagogik i Norden för lärarstudenter, 10 hp på grundnivå respektive avancerad nivå, som hölls i somras i samarbete med ett Nordplusnätverk kring minoritetspedagogik, samt universitetets regelbundna möten inom Nätverket för högskoleutbildning i nationella minoritetsspråk där även Södertörns högskola, Umeå universitet och Lunds universitet ingår.

Universitetet har även under året hållit ett samråd där frågor kring ämnesläraryr utbildningen och undervisningen i finska och finsk kultur diskuterats med företrädare för Sverigefinska riksförbundet, Sverigefinnarnas delegation, Sveriges Finska Läraryr förbund, Sverigefinska ungdomsförbundet och Sverigefinska skolledare.

Samverkansaktiviteterna kring ämneslärarutbildningen är fortsatt omfattande, och inbegriper bl.a. sakkunnig-, utrednings- och expertuppdrag. Universitetet har också ett etablerat samarbete med många aktörer i Sverige och Finland, men även i övriga nordiska länder och Nederländerna. För de senare handlar det primärt om forsknings- och undervisningskontakter på systerinstitutioner och angränsande forskningsinstitut/institutioner. På myndighetssidan finns samarbeten med t.ex. Skolverket och Språkrådet, och kontaktytorna mot organisationer och nätverk med inriktning mot lärarutbildning, minoritetsfrågor, språklig mångfald, etc. är stort och brett. Återkommande intervjuer, framträdanden i och utbyte med Utbildningsradion, Sveriges Radio/Sisuradio och SVT:s finskspråkiga redaktion, Utuset är även de en del av de samverkansaktiviteter som förekommer.

VFU-skolor

Stockholms universitet har erhållit medel att användas för försöksverksamhet med särskilt utvalda skolor för verksamhetsförlagd utbildning, s.k. VFU-skolor, i syfte att höja kvaliteten i lärar- och förskollärarutbildningarnas verksamhetsförlagda utbildningsdel. Universitetet ska i årsredovisningen redogöra för verksamheten och viktigare erfarenheter av densamma.

Försöksverksamheten med särskilt utvalda skolor för verksamhetsförlagd utbildning, det så kallade övningsskoleprojektet, har pågått sedan 2012 och omfattade 2018 drygt 800 studenter på 21 övningsskolor (sex förskoleenheter, tio grundskolor och fem gymnasieskolor). Det övergripande målet är att höja kvaliteten i lärarutbildningarna och stärka studenternas professionsutveckling genom ett närmare samarbete mellan universitetet och övningsskolorna/förskolorna.

Det möjliggörs bland annat genom att ämnesdidaktiker från universitetet är på plats på förskolorna/skolorna ca 10 procent av heltid. Deltagande kommuner bidrar med ca 20 procent av en heltid för en VFU-ansvarig lärare på respektive förskola/skola. Ett annat kännetecken för projektet är en hög koncentration av studenter på varje förskola/skola, vilket leder till att VFU-verksamheten blir mer synliggjord. Att ta emot många studenter ställer krav på organisation, förberedelse och framförhållning, men ses som positivt för skolans utveckling. Det ökade synliggörandet och de högre kraven har också lett till en ökad grad av samtal mellan lärarna gällande pedagogik, ämnesdidaktik och bedömning av lärarkunskap i verksamhetsförlagd utbildning. Mottagandet av studenterna har blivit hela verksamhetens angelägenhet, och inte bara handledarnas ansvar.

Under 2018 har ett arbete pågått med att omvandla övningsskoleprojektet till en ny VFU-modell där de goda erfarenheterna från övningsskoleprojektet samt den nationella försöksverksamheten med övningsskolor och övningsförskolor kan komma alla lärarstudenter vid Stockholms universitet till godo. Den nya VFU-modellen som gradvis kommer att implementeras från och med 2019 innebär att VFU-skolor organiseras i kommunernas regi i samverkansenheter, som var och en består av ett antal skolor och/eller förskolor. Dessa enheter tar emot en hög koncentration av studenter och möjliggör nära samverkan mellan skolorna och universitet, vilket stärker kvaliteten på den verksamhetsförlagda utbildningen. Stockholms universitet avser att involvera alla kommuner i regionen i dialog kring hur övergången ska gå till, men inleder arbetet i de kommuner som deltagit i övningsskoleprojektet. Under 2018 har avslutande samtal förts med alla övningsskolor och förskolor, och ledningsdialog med kommunledningar om den nya modellen har påbörjats.

Forskning och utbildning på forskarnivå

Omfattning av utbildning på forskarnivå

Nyantagning

Under år 2018 antogs 231 studenter till utbildning på forskarnivå vid Stockholms universitet, vilket är något lägre än de två föregående åren. De nyantagna forskarstuderandes fördelning på områden och fakulteter framgår av nedanstående tabell. Andelen kvinnor har i flera år legat kring 50 procent men nu ökat något och mest markant inom det naturvetenskapliga området. Totalt är det en högre andel kvinnor inom det humanvetenskapliga området än inom det naturvetenskapliga.

Område/Fakultet	2018	2017	2016
Humanvetenskapliga området	106 (59)	140 (59)	143 (55)
<i>Humanistiska fakulteten</i>	39 (64)	51 (69)	51 (55)
<i>Juridiska fakulteten</i>	11 (45)	3 (67)	12 (50)
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	56 (59)	86 (52)	80 (56)
Naturvetenskapliga området	125 (52)	121 (43)	129 (43)
Totalt	231 (55)	261 (51)	272 (49)

Tabell 20: Antal nyantagna till utbildning på forskarnivå 2016–2018 fördelat på område och fakultet. Andelen kvinnor anges inom parentes i procent av antalet nyantagna per år och område/fakultet.

Genomsnittlig nettostudietid

I tabellen nedan redovisas genomsnittlig nettostudietid för doktorsexamen och licentiatexamen fördelat på fakulteter för år 2018 jämfört med åren 2017 och 2016.

Fakultet	2018	2017	2016
Humanistiska fakulteten			
Doktorsexamina	4,6	4,8	5
Licentiatexamina	-	-	-
Juridiska fakulteten			
Doktorsexamina	5,5	5,1	5,5
Licentiatexamina	-	-	-
Samhällsvetenskapliga fakulteten			
Doktorsexamina	4,8	4,8	4,5
Licentiatexamina	3,5	4,9	3,2
Naturvetenskapliga fakulteten			
Doktorsexamina	4,3	4,3	4,1
Licentiatexamina	2,9	3,1	3,5
Totalt Stockholms universitet			
Doktorsexamen	4,6	4,6	4,4
Licentiatexamen	3,0	3,2	3,4

Tabell 21: Genomsnittlig nettostudietid (år) för doktorsexamen respektive licentiatexamen 2016–2018 fördelat på fakultet och för hela universitetet.

Sett för universitetet som helhet har nettostudietiden för doktorsexamen legat relativt stabilt på 4,5 år under ett antal år. Vid Juridiska fakulteten är antalet examina litet, vilket innebär att även mindre förändringar mellan åren kan få relativt stora effekter på den genomsnittliga studietiden. Jämfört med antalet doktorsexamina är antalet licentiatexamina få, vilket innebär att nettostudietiden för licentiatexamen vanligtvis uppvisar större skillnader mellan åren.

Den könsmissiga skillnaden i studietid för såväl doktors- som licentiatexamen är försumbar.

Examina

Nedan redovisas antalet doktorsexamina respektive licentiatexamina för 2018 jämfört med 2017 och 2016 fördelat på områden och fakulteter, uppdelat per kön.

Område/Fakultet	2018	2017	2016
Humanvetenskapliga området			
<i>Doktorsexamina</i>	135 (85)	114 (62)	107 (58)
<i>Licentiatexamina</i>	5 (2)	2 (1)	7 (4)
Humanistiska fakulteten			
<i>Doktorsexamina</i>	51 (38)	33 (22)	49 (26)
<i>Licentiatexamina</i>	2 (1)	0	0
Juridiska fakulteten			
<i>Doktorsexamina</i>	9 (5)	6 (3)	7 (3)
<i>Licentiatexamina</i>	0	0	0
Samhällsvetenskapliga fakulteten			
<i>Doktorsexamina</i>	75 (42)	75 (37)	51 (26)
<i>Licentiatexamina</i>	3 (1)	2 (1)	7 (4)
Naturvetenskapliga området			
<i>Doktorsexamina</i>	143 (61)	94 (33)	125 (49)
<i>Licentiatexamina</i>	34 (14)	41 (19)	65 (31)
Totalt Stockholms universitet			
<i>Doktorsexamina</i>	278 (146)	208 (95)	232 (104)
<i>Licentiatexamina</i>	39 (13)	43 (20)	72 (35)

Tabell 22: Antal doktorsexamina respektive antal licentiatexamina per område och fakultet för åren 2016–2018. Antalet kvinnor anges i parentes.

Det totala antalet doktorsexamina har ökat jämfört med de två föregående åren, medan antalet licentiatexamina har minskat. Ökningen gällande doktorsexamina har skett inom såväl det humanvetenskapliga som det naturvetenskapliga området.

En förklaring till de markant lägre siffrorna för 2017 är sannolikt ändrade rutiner kring examensdatum, som gått från att ha varit kopplade till ansökningsdatum till att nu vara kopplade till utfärdandedatum. I övrigt ser universitetet variationerna som naturliga och att de i stort förklaras av det varierande antalet forskarstuderande som antagits tidigare år.

Forskning

Urval av framgångsrika nationella och internationella ansökningar

Universitetets forskare har under 2018 beviljats betydande externa forskningsanslag. Vetenskapsrådet beviljade totalt 106 bidrag, bl.a. två till tvärvetenskapliga forskningsmiljöer, tretton för internationell postdok, två ”proof-of-concept” inom livsvetenskap samt Olof Palmes och Tage Erlanders gästprofessorer. Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse (KAW) beviljade fem stora projektbidrag, förlängning av två Wallenberg Academy Fellows, stöd till utresande/inkommande postdocs samt en gästprofessor inom matematik. KAW beviljade även medel till SciLifeLab. Två forskare tilldelades medel från Marianne och Marcus Wallenbergs Stiftelse (MMW). Formas beviljade 30 projekt, varav fem ”framtidens forskningsledare”, sex ”mobilitetsstöd” till forskare tidigt i karriären, två projekt med relevans för Sveriges miljökvalitetsmål, tre med perspektiv på de globala hållbarhetsmålen, tre projekt inom nationella forskningsprogrammet om klimat samt ett ”proof-of-concept”, för nyttiggörande av forskning. Riksbankens Jubileumsfond beviljade tio bidrag: två större program, sju projekt och ett infrastrukturprojekt. Därutöver beviljades två Pro Futura-bidrag. Forte beviljade sjutton bidrag, bl.a. forskningsprojekt, postdok, juniorforskare och medel inom tillämpad välfärdsvetenskap. Bidrag erhöles även av bl.a. SSF, Cancerfonden och AFA-Försäkring.

Universitetet beviljades sammanlagt 22 projekt inom EU:s ramprogram för forskning och innovation, Horisont 2020. Europeiska forskningsrådet (ERC) beviljade tre Starting Grants (genom Ragnar Söderbergs stiftelse finansieras även ett Swedish Foundations’ Starting Grant), ett Consolidator Grant och ett Synergy Grant – det första och enda i landet. Dessutom anslogs medel till fem projekt inom mobilitets-programmet Marie Skłodowska-Curie Actions. Även två infrastrukturprojekt beviljades av EU. Universitetets forskare leder två stora samarbetsprojekt och deltar i ytterligare nio samarbetsprojekt. Bland övrig internationell finansiering kan nämnas ett projekt med stöd från Bill & Melinda Gates Foundation.

Publiceringar

Publicering i tidskrifter, och då särskilt tidskrifter med peer review-granskning, brukar användas som en indikation på hög kvalitet i forskningen. Antal publikationer inom forskningen är också ett viktigt prestationsmått. Fakulteternas möjligheter att publicera forskningsresultat i tidskrifter varierar emellertid.

I tabellen nedan anges det totala antalet vetenskapliga publiceringar för respektive område och fakultet de senaste tre åren. Eftersom en publicering kan innehålla flera författare görs ingen könsuppdelning i tabellerna.

Område/Fakultet	2018	2017*	2016*
Humanvetenskapliga området	2 833	2 795	2 688
<i>Humanistiska fakulteten</i>	1 036	1 235	1 189
<i>Juridiska fakulteten</i>	200	111	140
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	1 597	1 449	1 359
Naturvetenskapliga området	2 208	2 171	2 035
Totalt	5 041	4 966	4 723

Tabell 23: Antal vetenskapliga publiceringar per område och fakultet för åren 2016–2018. Redovisningen avser samtliga publiceringar, inklusive populärvetenskapliga.

* Uppgifterna för 2016 och 2017 har uppdaterats sedan årsredovisningen för 2017.

Statistiken för 2018 är inte komplett då samtliga publikationer ännu inte har hunnit registrerats. Dessa siffror kommer att uppdateras i årsredovisningen för 2019.

Prestation: kostnad per refereegranskad vetenskaplig publikation

Eftersom det är svårt att skilja på publikationer utifrån hur forskningen finansierats inkluderas inte bara kostnaderna för anslags- och bidragsfinansierad forskning utan också kostnaden för avgiftsfinansierad forskning i underlagssumman.

En refereegranskad vetenskaplig publikation definieras som: ”artiklar och forskningsöversikter som genomgått granskning av oberoende forskare och som presenterar nya insikter i vetenskaplig form”.

Universitetets publikationer enligt ovanstående definition redovisas för åren 2016–2018 i tabellen nedan. Siffrorna visar antalet publikationer som universitetets lärare och forskare medverkat i, oavsett antalet författare. Publikationerna har således inte fraktioniserats.

Statistiken för 2018 är inte komplett då samtliga publikationer ännu inte har hunnit registrerats. Dessa siffror kommer att uppdateras i årsredovisningen för 2019.

Område/Fakultet	2018	2017*	2016*
Humanvetenskapliga området	1 281	1 146	1 079
<i>Humanistiska fakulteten</i>	333	327	283
<i>Juridiska fakulteten</i>	18	24	18
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	930	795	778
Naturvetenskapliga området	1 922	1 843	1 726
Totalt	3 203	2 989	2 805

Tabell 24: Totalt antal refereegranskade vetenskapliga publikationer (artiklar i tidskrifter) per område och fakultet för åren 2016–2018.

*Siffrorna har uppdaterats sedan årsredovisningen för 2017.

Själva kostnaden per refereegranskad publikation har beräknats genom att de årliga kostnaderna för forskning och utbildning på forskarnivå har dividerats med antalet refereegranskade publikationer under respektive år. Resultatet redovisas i tabellen nedan. Kostnaden per publikation anges per område och fakultet. Måtten anges per år under den sista treårsperioden.

Beräkningarna visar att kostnaderna per publikation är något högre inom det humanvetenskapliga området än inom det naturvetenskapliga, och betydligt högre inom Juridiska och Humanistiska fakulteten än inom de två andra fakulteterna. Detta är naturligt då publiceringsmönstren skiljer sig åt. Framförallt inom naturvetenskap men även samhällsvetenskap är det vanligt med publicering i artikelform, medan publicering i andra former, till exempel monografier är mer vanlig inom humaniora och juridik. Den typen av publikationer räknas inte in i det redovisade måttet.

Område/Fakultet	2018	2017*	2016*
Humanvetenskapliga området	1 113 442	1 243 121	1 299 927
<i>Humanistiska fakulteten</i>	1 667 047	1 656 628	1 869 899
<i>Juridiska fakulteten</i>	3 849 018	4 335 590	5 996 193
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	862 269	979 679	983 944
Naturvetenskapliga området	925 236	906 632	911 098

Tabell 25: Kostnad (kr) per refereegranskad publikation (artiklar i tidskrifter) per område och fakultet för åren 2016–2018.

*Siffrorna har uppdaterats sedan årsredovisningen för 2017.

Samverkan med det omgivande samhället

Samverkan är en grundbult i Stockholms universitets verksamhet. De övergripande målen för samverkan är att främja kärnverksamheterna forskning och utbildning och göra universitetets kompetens och resultat tillgängliga för andra aktörer. Samverkan med det omgivande samhället ska resultera i ömsesidiga fördelar, genom flöden av idéer och kunskap, nationellt och internationellt.

Strategi och organisation för samverkan

Stockholms universitet har som en del av de samlade strategierna för åren 2015–2018 fastställt en strategi avseende internationell och nationell samverkan. För att bistå rektor i den strategiska ledningen av samverkan finns ett rektorsråd för samverkan. Rektorsrådet leder bland annat Samordningsgruppen för samverkan och innovation (SOSI) som är ett samordnande organ mellan Samverkansavdelningen, de båda vetenskapsområdena och universitetsledningen. Under året inrättades Samordningsgruppen för innovation (SOI) för att stärka universitetets innovationssystem. De två samverkansberedningar som 2017 tillsattes av områdesnämnderna för humanvetenskap respektive för naturvetenskap har konsoliderats under 2018 och tar under 2019 över SOSI:s samordnande funktion. De bereder och utvärderar områdenas gemensamma samverkansfrågor, kan föreslå insatser som främjar utvecklingen av samverkan inom områdena och identifierar externa samverkansparter att prioritera inom utbildning och forskning.

Strukturen med rektorsråd för samverkan, samverkansberedningarna och SOSI/SOI ger en direkt och tydlig koppling mellan universitets ledning och kärnverksamheterna i samverkansfrågor. Den stöds också av Samverkansavdelningen inom universitetsförvaltningen och av samverkanskoordinatorerna som både centralt och vid institutionerna bistår i samverkansarbetet.

För att ytterligare öka kvaliteten i universitetets samverkan och bidra till den nationella utvecklingen har Stockholms universitet valt att aktivt delta i den nationella Vinnovafinansierade satsningen Kunskapstriangeln (K3). Under åren 2017–2020 drivs flera projekt i syfte att utveckla de svenska lärosätenas samverkanskapacitet. Stockholms universitet deltar i sju och projektleder två av dem, MUSA och Samsyn. MUSA ska resultera i en konkret metodik för att initiera och utveckla framtidens arenor för kunskapsutbyte med målet att underlätta för lärosätena att fortsätta vara en drivande kraft i samhällsutvecklingen. Samsynprojektet ska ta fram ett vägledande förslag på en samverkansnomenklatur med bred förankring inom och utanför akademien med syftet att stödja konstruktiva dialoger om vad samverkan är och vad samverkan kan åstadkomma.

Verksamhetsutveckling och universitetsövergripande satsningar

En strategisk prioritering under 2018 har varit att formalisera samverkansarbetet vid universitetet. Strategiska partnerskap är ett sätt att samordna universitets samlade kompetens och främja långsiktiga samarbeten. Under året undertecknade rektor två nya partnerskapsavtal, med Stockholms stad och med Kungliga Dramatiska Teatern (Dramaten). Med Stockholms stad fokuserades under 2018 på nya samarbeten inom området social hållbarhet. Avtalet med Dramaten genererade snabbt ett stort antal aktiviteter främst inom utbildning, innovation och samhällsutveckling med fokus på hållbarhet, styrning, barnkultur och digitalisering. Samarbetet med Stockholms läns landsting från 2015 har vidareutvecklats, till exempel genom en innovationsgrupp för att identifiera samordningsvinster och aktiviteter inom två prioriterade temaområden, Hållbarhet och samhällsutveckling samt Psykisk hälsa. Universitetet deltar också från och med 2018 i K3-projektet SPETS som ska samla kunskap om och vidareutveckla metoder för långsiktiga partnerskap.

Under 2018 lanserade Stockholms universitet den långsiktiga satsningen Hållbarhetsforum. Forskning och utbildning vid universitet har många kopplingar till de globala hållbarhetsmålen

och för att nå dem krävs också samverkan mellan samhällets olika sektorer. Forumet ska vara en plattform för nätverkande, erfarenhetsutbyte och framtida samverkansmöjligheter mellan akademi, näringsliv, politik och den ideella sektorn. Våren 2018 hölls ett första välbesökt Hållbarhetsforum på temat Framtidens energi och resurser med deltagande från alla målgrupper.

En annan formalisering av samverkan under 2018 är det Humanvetenskapliga områdets samverkansprogram. Det första, Kulturarv, sammanför forskare och lärare med kultur- och minnesinstitutioner. De senare är i behov av universitetets forskningskompetens medan universitetet har nytta av deras arkivsamlingar och stora specialkompetenser. De gemensamma frågorna kretsar kring kultur, identitet och demokrati. Samverkansprogrammet Vård och hälsa möter andra centrala samhällsutmaningar. Vid sidan av redan etablerade kontakter med landsting och kommuner finns ett starkt behov av att fortsätta inventera och synliggöra befintliga aktiviteter, utreda ömsesidiga behov och etablera fler kontaktytor.

För att underlätta utvecklingen av samverkan har universitetet drivit ett pilotprojekt med samverkanscheckar i två år. Våren 2018 hade 37 av 64 ansökningar beviljats finansiering helt eller delvis. Universitetet bygger vidare på framgångarna med pilotprojektet och deltar i K3-projektet SAFIR, som syftar till att utveckla modeller för samverkanscheckar.

Områdesnämnden för humanvetenskap har utlyst egna medel för strategiska samverkanssatsningar inom forskning och utbildning. De har gått till stöd för kommande ansökningar eller till direkta aktivitetsmedel för att utveckla forsknings- och utbildningssamverkan med en eller flera externa parter.

Alumnverksamheten fortsätter att växa och genomförde många uppskattade aktiviteter under 2018. I linje med den strategiska satsningen på internationalisering prioriterades framförallt de internationella masterstudenterna. De engagerades och uppmärksammades i Sverige och utomlands vid evenemang i Mexico City, Groningen, Bogota, Delhi, New York, Shanghai och Tokyo.

Universitetets centrala satsning för att synliggöra och samordna universitetets insatser för flyktingar och nyanlända har varit aktiv både intern och externt, till exempel med informationsträffar om högskolestudier i samarbete med Stockholms stad. Ytterligare initiativ är mentorprogrammet som studentkåren genomfört för nyanlända och ensamkommande gymnasieungdomar i syfte att öka intresset för högskolestudier, i samarbete med den ideella organisationen Mitt Livs Val.

En annan integrationssatsning är arbetsmarknadsutbildningen Korta vägen (KV). Under året har cirka 150 nyanlända akademiker genomgått utbildningen med utmärkta resultat, mer än hälften fick därefter ett kvalificerat arbete inom sitt utbildningsområde. KV har också deltagit i samverkansprojektet Mångfald i arbetslivet med tre institutioner och elva större arbetsgivare där KV:s nätverk samverkat för att utveckla såväl universitetets utbildning av HR-personal som rekryteringsrutiner i arbetslivet.

Samverkansaktiviteter

Samverkan är en integrerad del av både forskning och utbildning som bidrar till ökad kvalitet och relevans. Samverkan är också ett sätt att tillgängliggöra universitetets kompetens och sprida resultaten. Nedan redovisas ett fåtal exempel ur den stora mängden samverkansaktiviteter och samverkansformer vid Stockholms universitet inom utbildning och forskning respektive för samhällsutveckling under det gångna året.

Utbildningssamverkan och forskningssamverkan

Inom ramen för samarbetsavtalet med Dramaten inleddes under året ett samarbete där gaming/datspel möter teater. Studenter har undersökt hur en ung målgrupp kan intresseras för att söka upp

teatern vilket ledde till sex prototyper som visades upp på Dramaten. Grunden har lagts för fortsatt samarbete, bland annat en föreställning som bygger på ett dataspel, med premiär hösten 2020.

Universitetet har lanserat en tvärvetenskaplig uppdragsutbildning för företagsledare med inriktning på hållbarhetsfrågor. Deltagarna får lära sig mer om de globala utmaningarna och hur resultaten inom resiliens- och hållbarhetsforskningen kan tillämpas specifikt inom näringslivet.

Forskare bidrar även till en förändring av den globala fiskeindustrin. Tretton tunga företag i USA, Europa och Asien kontaktades, och under året har tio av dem engagerat sig i ett samarbete som involverar forskare och företagens verkställande direktörer och hållbarhetsansvariga. Arbetet syftar till att utveckla ett globalt ledarskap inom hållbarhet och visar redan på nya möjligheter för forskare att aktivt bidra till förändring genom nyfikenhetsbaserad forskning.

Väderförändringar med torra somrar, bränder och kraftiga stormar har ökat de senare åren. De stora mängderna torra, fallna och brända träd, och efterföljande nyplanteringar drabbas hårt av snytbaggeangrepp. Ett samarbete med det norska kiselföretaget Elkem AS har inletts för att undersöka en naturlig metod som kan göra småplantor motståndskraftiga mot snytbaggeangrepp, torka och brand samt att de under tillväxten får en bättre träfiberproduktion.

Effekterna av klimatförändringarna är påtagliga i norra Sverige och för att förstå hur landskapen påverkas nu och i framtiden, och därmed renskötselns framtid, har universitetet genom sin forskningsstation i Tarfala utvecklat forskningssamarbeten med Laevas sameby och Svenska Samernas Riksförbund. Inom Vetenskapsrådets och Stockholms universitets satsning Swedish Infrastructure for Ecosystem Science (SITES) övervakas väderförhållanden i renskötselområden för att stödja en hållbar och långsiktig samhällsplanering.

De allt vanligare skyfallen i Sverige ökar mängden förorenat dagvatten. I samarbete med byggföretaget NCC undersöker forskare en lösning på problemet med föroreningar som metaller och vägsaltsklor. Det sker i form av en flytande våtmark där växternas rötter är optimerade att rena vatten från metaller och klor, varvid föroreningarna lätt kan avlägsnas från platsen när våtmarken tas bort.

Vid universitetet finns även samverkan i form av forskningsinriktade arenor. En framgångsrik och långsiktigt hållbar arena är Akademin för ekonomistyrning i staten (AES). Där möts regelbundet praktiker och forskare engagerade i utvecklingen av verksamhetsstyrning i offentlig sektor. 2018 har frågor som digitalisering som strategisk ledningsfråga, medarbetares arbetsförutsättningar samt tillit och kontroll utforskats. Inom det Naturvetenskapliga området har Bolincentret för klimatforskning inletts arbetet med att utveckla en klimatarena.

En annan form av arena är Accelerator, Stockholms och universitetets nya konstscen och mötesplats i skärningspunkten mellan konst och vetenskap. Accelerator bygger på ett långvarigt samarbete med externa parter, däribland Magasin III. Två konstevenemang har genomförts under året och i september togs de första spadtagen för den lokal som ska invigas 2019.

Forskare vid Stockholms universitet har utvecklat en metod för att flerdubbla livslängden för nickel-metallhydridbatterier, som gör att de klarar många gånger fler laddcykler utan att förlora i kapacitet. Praktiskt arbete gjordes tillsammans med Höganäs AB, Nilar AB och Scania CV AB.

Samverkan för samhällsutveckling

Universitetet har under 2018 bland annat genomfört många samverkansaktiviteter riktade till barn och ungdomar. Inom det naturvetenskapliga området inom ramen för Vetenskapens Hus och Naturens Hus och i juni genom den årliga forskningsskolan, där gymnasieelever prövar på forskning under två veckor vid universitetet. I maj anordnades Klimatfestivalen där 1 300 besökare fick träffa forskare och lära sig mer om klimatförändringarna och vad vi kan göra åt dem. Det återkommande centrala evenemanget Forskardagarna riktar sig främst till gymnasieelever men är även öppet för allmänheten. Under två dagar i oktober fyllde en rekordstor publik Aula Magna.

Föreläsningarna tog upp aktuell forskning om klimat, demokrati, mänskliga rättigheter, partikel-fysik och juridik.

I augusti genomfördes evenemanget ”Fest-I-val” på universitetet. Målsättningen var att öka gymnasieungdomars kunskap om politiska processer och hur de fungerar, om representativ demokrati, valrörelser och mediers politiska betydelse. Projektet genomfördes med bland andra Stockholms stad och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Drygt 320 elever bekantade sig med forskning om politikens och demokratins roll i samhället. Tanken är att evenemanget ska bli återkommande och generera forskning kring hur unga engageras politiskt och lär sig om politik och demokrati.

Universitetet har sedan starten 1878 hållit öppna föreläsningar. Ambitionen är att nå ut brett i samhället vilket underlättas av samarbeten med andra etablerade bildningsaktörer. Under året arrangerade universitetet centralt ett tjugotal öppna föreläsningar tillsammans med och hos utvalda samarbetspartners som Stockholms stadsbibliotek, Kungliga Operan och Dramaten. För ytterligare tillgänglighet sändes många program direkt på su.se/play och spelades in. I snitt tog cirka 200 personer del av inspelningarna och på Youtube fick vissa över tusen visningar. Många föreläsningar sändes dessutom i Kunskapskanalen som UR och SVT svarar för. Enskilda institutioner höll också ett stort antal öppna föreläsningar, en del i samarbete med andra långvariga samarbetspartners som ABF, Stadsarkivet och Historiska museet.

I Almedalen valåret 2018 deltog Stockholms universitets ledning och enskilda forskare som experter i ett femtiotal seminarier. Universitetet arrangerade en sammankomst med närmare 200 forskare, sakkunniga och särskilt inbjudna som diskuterade samhällsutmaningar utifrån hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Deltagarnas engagemang visade på de goda förutsättningar universitetet har att föra samman olika aktörer och discipliner.

Stockholms universitets synlighet i media fortsätter att öka, främst genom forskare som uttalar sig som experter i sitt ämne. Årets bästa mediala genomslag fick en fältstudierapport om att Kebnekaisas nordtopp gick om sydtoppen som Sveriges högsta punkt. Det forskningsresultat som fick störst medietäckning var en studie som visar att det kan vara svårare än man trott att hålla den globala uppvärmningen under 1,5–2 grader.

Förutom att figurera i press och mer populärvetenskapliga sammanhang anlitas universitetets forskare i hög utsträckning för många andra betydelsefulla expertuppdrag, från remisser till förtroendeuppdrag. Under 2018 representerades Stockholms universitet wempelvis i det regeringsutsedda klimatpolitiska rådet, Riksgäldskontorets styrelse, regeringens folkrätts- och nedrustningsdelegation och som särskild utredare för Forskningsdatautredningen och Digitaliseringsrättsutredningen.

Stockholms universitet har också andra tillgångar, som forskningsinfrastruktur, som kan tillgängliggöras och nyttjas av flera intressenter. Några exempel är Elektronmikroskopcentrum (EMC), den tidigare nämnda forskningsstationen i Tarfala samt SciLifeLab, den nationella infrastrukturen i Stockholm–Uppsala för molekylära livsvetenskaper med fokus på hälsa och miljö. Insatser har gjorts under året för att dessa resurser ska tillvaratas i ännu högre utsträckning.

Samverkan gemensamt i all utbildning

Prestation: Adjungerade lärare, antal och helårsekvivalenter

Många utbildningar inom universitets- och högskolesektorn behöver lärare vars huvudsakliga verksamhet ligger utanför sektorn, i syfte att tillföra kompetens som normalt inte finns i den ordinarie verksamheten. De adjungerade lärarna underlättar samarbetet med samhället utanför universitetet.

Under 2018 fanns bland de adjungerade professorerna inga kvinnor, och bland övriga adjungerade lärare utgjorde kvinnor ca två tredjedelar.

Område/Fakultet	Adjungerad professor		Övriga adjungerade lärare	
	Individer	Helårsekv.	Individer	Helårsekv.
Humanvetenskapliga området	1,2	0,2	46,7	15,8
<i>Humanistiska fakulteten</i>	0	0,0	20,6	7,7
<i>Juridiska fakulteten</i>	1,2	0,2	2	0,2
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	0	0,0	24,1	7,9
Naturvetenskapliga fakulteten	2,5	1,0	0	0,0
Totalt	3,7	1,2	46,7	15,8

Tabell 26: Antal adjungerade lärare per område och fakultet för år 2018 redovisat i genomsnittligt antal individer och i helårsekvivalenter.

Samverkan i utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Prestation: Antal studenter som genomfört verksamhetsförlagd utbildning

Läroutbildningen är en akademisk yrkesutbildning. Det innebär att den har en tydlig yrkesförankring där de campusförlagda studierna varvas med studier förlagda i förskola, grundskola eller gymnasium. Samverkan med regionens kommuner sker kontinuerligt genom läroutbildningens verksamhetsförlagda del.

Antalet studenter som har genomfört verksamhetsförlagd utbildning inom läroutbildningen under 2018 är 3 352 unika individer. Tillsammans motsvarar det 522 helårsstudenter.

Prestation: Antal studenter som genomfört extern praktik

Det är viktigt att universitetet arbetar för att förbättra kontakterna med det övriga samhället. Universitetet bedriver ett aktivt arbete i syfte att förbättra studenternas etableringsmöjligheter genom att redan under studenternas utbildningstid på olika sätt öka deras kontaktytor med näringslivet och den offentliga sektorn.

Område/Fakultet	2018	2017	2016
Humanvetenskapliga området	1 229	905	1 058
<i>Humanistiska fakulteten</i>	347	243	287
<i>Juridiska fakulteten</i>	0	0	0
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	882	662	771
Naturvetenskapliga området	93	74	72
Totalt	1 322	979	1 130

Tabell 27: Antal studenter som genomfört extern praktik per område och fakultet för år 2016–2018.

Könsuppdelad statistik redovisas inte då universitetet saknar möjlighet att automatiserat ta fram denna uppgift.

Samverkan i utbildning på forskarnivå

Prestation: Antal företagsdoktorander

Begreppet företagsdoktorander avser doktorander som bedriver sin forskarutbildning inom en anställning i näringsliv eller offentlig sektor. Någon del av studiefinansieringen finansieras av arbetsgivaren, som kan vara såväl privat som offentlig. Till kategorin räknas exempelvis de lärare verksamma i kommunala skolor som antagits till forskarutbildning i samverkan mellan universitetet och kommuner i regionen.

Under 2018 hade universitetet 34 företagsdoktorander, åtta kvinnor och 26 män. Detta är en minskning jämfört med 43 företagsdoktorander året innan.

Samverkan – innovation

SU Innovation består av Innovationskontoret, SU Inkubator AB samt SU Holding AB. Tillsammans erbjuder ett samlat stöd i att nyttiggöra forskningsbaserad kunskap skapad vid universitetet. SU Innovation har gjort en nystart under året då Innovationskontoret har samlokaliseras med SU Inkubator och SU Holding och bemanningen har förstärkts.

Innovationskontorets verksamhet utgörs av tidig innovations- och affärsrådgivning, kombinerat med inspirations- och utbildningsaktiviteter. Den riktar sig till både forskare och studenter och finansieras med särskilda statliga medel som under 2018 uppgick till 5,9 miljoner kronor. Ett samarbetsavtal motsvarande en heltidsresurs har tecknats med Drivhuset om riktade insatser för studentdrivna innovationer, inklusive innovationsrådgivning för universitetets studenter.

Innovationskontoret har under året förmedlat VFT1-medel (Validering för tillämpning) från Vinnova samt förstudiemedel från Almi. Medlen har använts för att verifiera forskningsbaserade idéer genom bland annat marknadsundersökningar, prototypframtagning och patentutredningar.

SU Innovation har under året medverkat i projektet Research2Business (IVA) samt fördjupat samarbetet med Venture Cup med gemensamma aktiviteter som idétävlingar, seminarier, workshops och presentationsträningar.

Stockholms universitet deltar också i det Vinnova-finansierade K3-projektet IMP, som 2018–2020 utreder frågor kring immateriella rättigheter och kunskapstillgångar.

I årsredovisningen ska även några flödestal redovisas, se tabell nedan.

	2018	2017	2016*
Antal inkomna idéer för rådgivning*	128	105	110
Från antal idébärare	128	125	-
varav forskare	36	29	
varav studenter	92	64	
Idéer som fått verifieringsstöd**	32	-	
Idéer som antagits till SU Inkubator eller fått investeringsstöd av SU Holding	2	2	4

Tabell 28: Flödestal idéer inom Innovationskontoret 2018.

* Idéer definieras som Innovationskontorets inflöde där en eller flera idébärare under ett strukturerat första möte presenterar ett innovationsprojekt som har en möjlig potential att nyttiggöras.

** Med verifiering avses ett projekt där en potentiell affärsidé utreds vidare för att säkerställa och verifiera kommersiella förutsättningar och möjlighet till nyttiggörande.

Uppdragsutbildning och uppdragsforskning

En viktig del av universitetets samverkansarbete utgörs av uppdragsutbildning och uppdragsforskning. Genom dessa får universitetet möjlighet att direkt bidra till det omgivande samhället. På utbildningssidan har intäkterna för uppdragsutbildning under några år svarat för ca 5 procent av de totala intäkterna, och på forskningssidan har uppdragsforskning svarat för ca 3 procent.

De mest framträdande områdena inom uppdragsutbildningarna är kompletterande utbildning av lärare (VAL, ULV och Lärarlyftet II), Rektorsprogrammet och särskilda satsningar inom t.ex. matematikområdet. Skolverket är därför den i särklass största uppdragsgivaren vad gäller uppdragsutbildning.

Samtliga fakulteter utför uppdragsforskning för en rad olika externa aktörer (företag, organisationer, kommuner, m.m.). Även på uppdragsforskningssidan är Skolverket den största uppdragsgivaren, men även andra myndigheter som SIDA och Svenska institutet är stora uppdragsgivare.

Omfattningen av universitetets uppdragsutbildning och uppdragsforskning redovisas i avsnittet Ekonomiskt resultat, tabell 41 och 46.

Såväl antalet helårsstudenter som helårsprestationer för dem som deltar i uppdragsutbildning har ökat jämfört med 2017. Helårsprestationerna har ökat mer än helårsstudenterna, och prestationsgraden är därför högre än 2017.

	2018	2017	2016
Helårsstudenter	937	895	978
Helårsprestationer	776	685	769

Tabell 29: Antal helårsstudenter och helårsprestationer 2016–2018 i poänggivande uppdragsutbildning.

Statistik baserad på HST eller HPR har inte tolkats som individbaserad och är därför inte könsuppdelad.

Gemensamt för verksamhetsgrenarna

Hållbar utveckling och miljöarbete

Stockholms universitet strävar efter att vara ledande i utbildning och forskning om miljö och hållbar utveckling. Detta återspeglas bland annat i den internationella rankningen (QS World University Rankings och Times Higher Education) inom miljövetenskap. Universitetet strävar också efter att minska verksamhetens negativa miljöeffekter genom systematiskt arbete.

Enligt högskolelagen 1 kap. 5 § ska högskolorna i sin verksamhet främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa. Inom utbildning finns inslag av hållbar utveckling inom många kurser och program inom hela universitetet. Under 2018 gjordes en analys av Universitetskanslersämbetets utvärdering av hållbar utveckling som ett stöd i Stockholms universitets verksamhetsutveckling. Enligt den uppfyller universitetet i lagens mening högskolelagen men har ett utvecklingsarbete att göra. Universitetet ser samarbeten med andra lärosäten om utbildning inom hållbarhetsperspektivet som en viktig del i arbetet.

Inom universitetet pågår forskning inom en mängd olika områden som alla kopplar till de globala målen för hållbar utveckling. För att nå dessa mål har universitetet inrättat ett hållbarhetsforum för samverkan. Detta hållbarhetsforum ska ses som en plattform för nätverkande, erfarenhetsutbyte och framtida samverkansmöjligheter mellan akademi, näringsliv, politik och den ideella sektorn. Hållbarhetsforumet kommer att hållas årligen.

Universitetet har flera profilområden inom forskningen där miljö och hållbar utveckling har en central roll, exempelvis klimat, hav och miljö, ekonomi och miljö, välfärd och demokrati, transnationalitet och migration samt barns villkor och rättigheter. Även inom andra profilområden ingår aspekter om miljö och hållbar utveckling. Att utveckla forskningen i dessa frågor är en uttalad ambition vid Stockholms universitet.

Arbete med hållbar utveckling finns numera med i övergripande strategidokument för universitetet centralt och på områdesnivå.

Universitetet är miljöcertifierat enligt miljöledningsstandarderna ISO 14001 och EMAS. Under 2018 har universitetet utvecklat och förbättrat det systematiska miljöarbetet. I september genomgick universitetet en uppföljningscertifiering enligt kraven i ISO 14001:2015 och godkändes. Universitetet har under året bland annat fortsatt arbetet med att säkerställa att miljöhänsyn tas i nödvändiga processer för att uppnå avsett resultat med miljöarbetet. Vidare har universitetet samarbetat i frågor om energieffektivisering och avfallshantering med externa intressenter. Under året har universitetets miljöråd tagit fram ett förslag om riktlinjer till att minska miljöpåverkan från tjänsteresor.

Som ett stöd i det lokala miljöarbetet utfördes under året flera interna miljörevisioner på universitetets institutioner/motsvarande.

Lika rättigheter och möjligheter, jämställdhet och breddad rekrytering

Stockholms universitet ska vara ett jämlikt och jämställt universitet där alla studenter och anställda behandlas likvärdigt och på ett respektfullt sätt. Vårt förhållningssätt ska präglas av respekt för varandras olikheter och åsikter. Universitetet ska erbjuda alla studenter en kreativ studie- och forskningsmiljö och medarbetare goda arbetsförhållanden. Oavsett etnisk tillhörighet, funktionshinder, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller ålder ska medarbetare, studenter och sökande bemötas med respekt

och värdighet. Universitetet accepterar inte diskriminering eller trakasserier som har samband med någon av ovanstående kategorier eller sexuella trakasserier.

Nedan redovisas den rådande könsfördelningen bland olika kategorier av studenter. Inga större förändringar har skett avseende könsfördelningen under de senaste åren bland studenterna. På grundnivå och avancerad nivå har båda vetenskapsområdena en övervikt av kvinnor, även om andelen kvinnor är betydligt högre inom det humanvetenskapliga området. På forskarnivå är det dock en majoritet män inom det naturvetenskapliga området.

Utbildningsnivå	2018		2017		2016	
	Kv	Män	Kv	Män	Kv	Män
Grundnivå	64	36	63	37	63	37
Avancerad nivå	64	36	63	37	63	37
Forskarnivå	49	51	50	50	50	50

Tabell 30: Andel kvinnor och män i procent bland studenter på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå 2016–2018.

Nedan redovisas den rådande könsfördelningen bland olika kategorier av anställda. Inte heller här har några större förändringar skett jämfört med tidigare år. En viss obalans råder inom vissa yrkesgrupper, men universitetet arbetar aktivt på olika sätt för att motverka detta vid nyrekryteringar.

Yrkesgrupp	2018		2017		2016*	
	Kv	Män	Kv	Män	Kv	Män
Biträdande lektor	47	53	46	54	48	52
Adjunkt	64	36	65	35	68	32
Lektor	49	51	50	50	51	49
Professor	32	68	30	70	30	70
Administrativ personal	64	36	65	35	64	36

Tabell 31: Andel kvinnor och män i procent bland lärare och administratörer (årsarbetare) 2016–2018.

Arbete för jämlikhet och jämställdhet

Med bakgrund i förändringarna i Diskrimineringslagen, påbörjade universitetet under 2017 arbetet med att sammanfoga arbetsmiljö- och lika villkorsfrågor, och detta arbete har fortsatt under 2018. Det förebyggande arbete som ska ske för att motverka diskriminering och främja studenters och anställdas lika rättigheter och möjligheter beskrivs i Stockholms universitets plan för lika rättigheter och möjligheter 2018.

Som ett stöd inför universitetsövergripande beslut har rektor inrättat Rådet för arbetsmiljö och lika villkor (RALV). Vid varje institution/motsvarande finns ett lokalt råd för arbetsmiljö och lika villkor. I dessa råd sitter representanter för både arbetsgivare och arbetstagare (och ibland även studenter/doktorander). Under 2018 har insatser genomförts för att ge stöd till arbetet i de lokala råden, bland annat genom workshops och utbildningsinsatser.

Universitetet har under året lanserat en ny utbildning riktad mot chefer, med fokus på studenters arbetsmiljö och lika villkor. Målgruppen är prefekter och andra med ansvar för frågor om arbetsmiljö och lika villkor. Syftet med utbildningen är att ge chefer kunskap och råd så att de kan svara för de arbetsmiljö- och lika villkorsuppgifter som har fördelats till dem. Utbildningen tar bland annat upp jämlikhetsarbetet och hur diskrimineringsutredningar genomförs, Studenthälsans

ansvar i studiemiljöfrågor samt arbetet med särskilt pedagogiskt stöd. Universitetet har även genomfört utbildningar riktade mot arbetsmiljöombud/skyddsombud i arbetsmiljö- och lika villkorsfrågor.

Universitetet har genom sin personalavdelning och studentavdelning funnits till hands för att besvara frågor om trakasserier och diskriminering samt gjort diskrimineringsutredningar i enlighet med diskrimineringslagen. Det senare arbetet fokuserar på att främja jämlikhet och allas likhet inför lagen genom att utreda fall där t.ex. studenter känner sig trakasserade eller diskriminerade. Stockholms universitet deltog tillsammans med flera högskolor i Stockholmsområdet i 2018 års Pridefestival genom att delta i paraden under parollen Academic Pride. Under året har universitetet även arrangerat seminarier och panelsamtal med relevans för arbetet med lika rättigheter och möjligheter.

Breddad rekrytering

Stockholms universitet har under 2017–2018, inom ramen för RALV arbetat med att ta fram förslag till insatser för breddad rekrytering. Arbetet har bedrivits med god representation från universitetets olika delar. Ett antal utvecklingsområden har identifierats och redovisats tillsammans med de förutsättningar och ambitioner som finns inom området. Delar av förslaget är nu inarbetade i universitetets övergripande strategier för 2019–2022 och utifrån det kan framtida åtgärder och aktiviteter utformas.

Breddad rekrytering är en del av universitetets löpande arbete inom studentrekrytering, studieinformation och studievägledning. Universitetet arbetar aktivt för att dess studentambassadörer, som medverkar vid skolbesök, utbildningsmässor och andra event, ska representera en spridning i bakgrund och erfarenheter. En specifik aktivitet som kan nämnas är studiebesök av målgruppen nyanlända, som läser samhällsorientering. Syftet med besöken är att informera om och attrahera till högre studier.

Stockholms universitet är även medlem av Include som är ett nationellt nätverk som arbetar för breddad rekrytering och breddat deltagande inom högre utbildning.

Jämställdhetsintegrering

Varje lärosäte har tagit fram en plan för hur lärosätet avser att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering i syfte att verksamheten ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen (skr. 2016/17: 10), t.ex. i fråga om lika möjligheter till karriärvägar, könsbundna studieval och genomströmning. Enligt uppdraget ska planen innehålla utvecklingsbehov, mål och aktiviteter som lärosätet avser att vidta under 2017–2019 samt beskriva på vilket sätt jämställdhet ska integreras och bli en del av lärosätets ordinarie verksamhet, exempelvis i lärosätets styrprocesser. Åtgärder och resultat utifrån planen ska redovisas i årsredovisningen. Universitetet ska i årsredovisningen också redovisa hur de beaktar jämställdhet vid fördelning av forskningsmedel.

Stockholms universitet har valt att arbeta med följande prioriterade områden i syfte att jämställdhetsintegrera verksamheten vid lärosätet:

- Organisation och ledarskap
- Berednings- och beslutsprocesser samt besluts- och delegationsordningar
- Forskning
- Utbildning.

Till dessa områden hör olika aktiviteter vilka universitetet bedömer som nödvändiga för att bidra till att de jämställdhetspolitiska målen nås. En arbetsgrupp ledd av universitetets prorektor har i

uppdrag att fram till och med 2019 initiera och följa upp aktiviteterna i handlingsplanen samt föreslå åtgärder i de fall genomförda kartläggningar visar att det finns behov.

Under hösten 2018 har en halvtidsuppföljning av uppdraget genomförts. De pågående aktiviteterna framskrider enligt plan, och universitetet kommer att utvärdera resultaten när de är slutförda.

Universitetet har bedömt att i syfte att öka genusmedvetenheten inom organisationen är det särskilt viktigt att arbeta med studierektorers roll. Under året har t.ex. besluts- och delegationsordningar införts vid samtliga institutioner, vilken inkluderar delegationer till studierektorerna. Vid universitetet finns vidare Genusakademien, vilken bedriver två verksamheter; institutionssamarbeten inom genusforskning och åtgärder som främjar jämställdhet.

Universitetets forskningsresurser används till största delen till löner för lärare och doktorander, och följaktligen är processerna för rekrytering av dessa personalgrupper centrala för jämställdhet vid lärosätet. Det är således beslut om utlysningar, rekryteringsprocesser och anställning som är universitetets enskilt viktigaste område när det gäller beaktande av jämställdhet vid fördelning av forskningsmedel. Under året har universitetets lärarförslagsnämnder utbildats med fokus på jämställdhet. Likaså har instruktioner, kriterier och bedömningskriterier när det gäller rekrytering, befordran och docentansökningar justerats så att de är tydliga och transparenta. Till exempel har en ny rutin införts vilken innebär att lärarförslagsnämndernas sammanträden alltid avslutas med tre kontrollfrågor avseende jämställdhet. En annan viktig process är rekrytering av doktorander. Under året fastställdes en reviderad antagningsordning för utbildning på forskarnivå. Den har en ny skrivning som har direkt bäring på jämställdhet, i syfte att säkerställa att beslut om antagning fattas på meritokratiska grunder, bl.a. ska motiven för rangordning tydligt skrivas fram i besluten.

Studenthälsovård och studievägledning

Studenthälsovården vid Stockholms universitet bedrivs inom ramen för Studenthälsan i Stockholm. Tolv andra lärosäten i Stockholm har dessutom slutit överenskommelse/avtal om studenthälsovård med Stockholms universitet. Basen i Studenthälsans verksamhet är en medicinsk och en psykologisk mottagning för studenter och ett grundutbud av förebyggande och utåtriktade insatser; hälsouppläsning i vid mening, alkoholfrågor och studenters arbetsmiljö/studiemiljö är prioriterade områden. Dessutom finns möjlighet till konsultation och samverkan i olika frågor som rör studenters hälsa och studiemiljö.

Studenthälsans ansvar för studiemiljöfrågor har under året förtydligats och definierats. Nya grupaktiviteter för studenter har initierats med olika teman som t.ex. stress, medicinsk yoga och sömn. Det regionala samarbetet kring genomförande av utbildningen för ansvarsfull alkoholerivering för studentpubspersonal har fortsatt.

Flera rekryteringar har genomförts under året och den senaste innebär en breddning av kompetensen i och med att en kurator anställs i syfte att stärka det förebyggande hälsoarbetet, främst med substansbruk, t.ex. alkohol, men också arbetet med studiesociala frågor.

Allmän studie- och karriärvägledning erbjuds i form av enskilda samtal, genom mottagning, telefon och e-post samt genom sociala medier. Vid sidan om den allmänna vägledningen sker även mer ämnes-/områdesspecifik vägledning vid universitetets institutioner. Vägledningen bidrar till att underlätta för presumtiva och befintliga studenter och doktorander att fatta beslut som har med studie- och karriärval att göra. Studie- och karriärvägledarna bidrar även med studieinformation och information om hur det är att vara student på Stockholms universitet i samband med till exempel utbildningsmässor och studiebesök.

Studenter vid Stockholms universitet erbjuds olika karriäraktiviteter i syfte att inspirera, visa på strategier att hantera sin karriär samt som stöd i att söka arbete såväl under som efter studierna. Under våren 2018 erbjöds karriärseminarier, varav hälften av seminarierna erbjöds på engelska. Under 2018 erbjöds även en workshopserie vid tre tillfällen, där studenterna fått arbeta med att

se sin egen potential och vidare kunna marknadsföra sina kompetenser till framtida arbetsgivare. Under hösten 2018 arrangerades en karriärdag, för både nationella och internationella studenter, i syfte att ge studenterna tillfälle att, på plats på universitetet, träffa representanter för företag, myndigheter och organisationer för samtal och tips om jobb, karriär, profilering och nätverkande. Under dagen erbjöds även individuell CV-återkoppling.

Ytterligare ett sätt att underlätta för arbetsgivare och studenter att komma i kontakt med varandra är genom karriärportalen MyCareer. Där sker till exempel annonsering av lediga arbeten, praktikplatser, examensarbeten och event.

Under 2018 har utveckling av filmer om bl.a. studie- och karriärvägledningens verksamhet gjorts i syfte att öka tillgängligheten och synlighöret.

Internationalisering

Internationalisering är viktigt för Stockholms universitet vilket bland annat framgår i ”Strategier för Stockholms universitet 2015–2018”. Forskning är i sig ofta internationell utan att det vidtas några organisatoriska åtgärder. För utbildning på grundnivå och avancerad nivå handlar internationalisering bland annat om ett utökat studentutbyte.

För anställda vid Stockholms universitet finns det flera olika möjligheter till att undervisa utomlands, genomföra en studieresa till ett partneruniversitet, att delta i kurser eller workshop eller jobbskugga en kollega. En sådan möjlighet till fortbildning i ett annat europeiskt land erbjuds bland annat genom Erasmusprogrammet och under 2018 deltog 32 anställda i olika temaveckor eller jobbskuggade på ett universitet eller en organisation i Spanien, Storbritannien, Island, Nederländerna, Belgien, Italien, Grekland och Frankrike.

Rektors beslutade program för sabbatsterminer har pågått under perioden 2013–2017. En sabbatstermin omfattar minst fem månaders vistelse vid utländskt universitet. Sabbatsterminerna är avsedda för att tillsvidareförordnade lärare, lektorer och professorer vid universitetet ska kunna förlägga sin forskning en eller två terminer vid utländskt universitet. Programmet utvärderades 2016 och det konstaterades att programmet varit uppskattat, och programmet fortsätter därför ytterligare fem år. För ansökningsomgången avseende läsåret 2018/19 beviljades 10 ansökningar om sabbatstermin, tre kvinnor och sju män.

På utbildningssidan har universitetet ca 1 000 aktiva avtal med universitet i drygt 50 länder och många institutioner ingår i olika internationella samarbeten. Internationella studenter är ett viktigt inslag i internationaliseringen av universitets utbildningar. Studenterna bidrar till att förstärka utbildningens kvalitet genom att tillföra perspektiv och erfarenheter från andra undervisningsmiljöer och kulturer. Även inresande lärare och forskare är viktiga för internationaliseringen. I universitetets ca 60 centrala samarbets-/utbytesavtal ingår främst studentutbyte men i flera av avtalen ingår också möjligheten till lärarutbyte och i några ingår gästforskarutbyte med finansiering.

Universitetet arbetar på flera sätt med att marknadsföra Stockholms universitet för internationella studenter och har under 2018 deltagit i utbildningsmässor och rekryteringsaktiviteter i Mexiko, Colombia, Storbritannien, Indien, USA, Turkiet, Kina och Tyskland, och även tagit emot ett antal studiebesök. Syftet har varit att pröva nya marknader utomlands och att möta studenter i länder som vi sedan tidigare vet visar stort intresse för studier vid Stockholms universitet. På Frescati arrangerades en ”master’s fair” i samarbete med institutioner med syfte att rekrytera utbytesstudenter till lärosätets mastersprogram. Parallellt sker marknadsföringsinsatser i digitala kanaler.

Stödet till institutionernas internationella utbyteskoordinatorer i deras arbete med studentmobilitet och internationellt samarbete sker genom informations- och nätverksmöten, personliga kontakter, samt e-postutskick. Under 2018 har universitetet deltagit i det nationella Nätverket för marknadsföring och kommunikation (NIMK), en samverkan mellan svenska lärosäten för att stärka Sveriges position och attraktivitet som studiedestination. Nätverket fungerar som referensgrupp till SUHF:s expertgrupp för internationalisering.

Studentutbyte

Under 2018 har det totala antalet inresande utbytesstudenter minskat marginellt jämfört med 2017, medan antalet utresande minskat något mer.

Nedan redovisas hur studentutbytet har sett ut under den senaste treårsperioden:

	2018		2017		2016	
	Inres	Utres	Inres	Utres	Inres	Utres
Humanvetenskapliga området	1 325	614	1 320	766	1 249	731
<i>Humanistiskt fakulteten</i>	319	97	307	118	290	102
<i>Juridiska Fakulteten</i>	212	153	174	171	154	162
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	794	364	839	477	805	467
Naturvetenskapliga området	221	43	250	30	238	30
Totalt	1 546	657	1 570	796	1 487	761

Tabell 32: In- och utresande studenter (individer) i utbytesprogram, per område och fakultet, 2016–2018.

Utbytesstudenter som inte är knutna till en viss fakultet finns inte med i tabellen ovan.

	2018		2017		2016	
	Inres	Utres	Inres	Utres	Inres	Utres
Erasmus	1 041	285	981	361	968	363
Nordplus	55	9	95	9	96	12
Övrigt	451	377	495	426	428	405
Totalt	1 547	671	1 571	796	1 492	780

Tabell 33: Studerande (individer) i utbildning på grundnivå och avancerad nivå inom olika utbytesprogram 2016–2018.

Som framgår av tabellerna ovan är det obalans mellan inresande och utresande studenter, vilket gäller för båda områdena och oavsett utbytesprogram. Störst är obalansen inom det naturvetenskapliga området där det varit runt sex till åtta gånger fler inresande än utresande studenter.

Andelen kvinnor har varit relativt oförändrad över åren. För inresande studenter har andelen kvinnor pendlat kring 60 procent, medan den för utresande studenter varit några procentenheter högre. För 2018 har andelen kvinnor ökat marginellt jämfört med 2017.

Bedömning av reell kompetens

Universitet och högskolor ska under perioden 2016–2018 utveckla sitt arbete med bedömning av reell kompetens. Universitets- och högskolerådet (UHR) har under samma period i uppdrag att samordna en pilotverksamhet med syfte att etablera en varaktig struktur för stöd till såväl universitets och högskolors arbete med bedömning av reell kompetens som lärosätenas samarbete i fråga om bedömningen (U2016/04965/UH). Universiteten och högskolorna ska samverka med UHR i detta arbete.

I årsredovisningen ska lärosätena redogöra för hur arbetet med bedömning av reell kompetens utvecklas. Redovisningen ska också innefatta hur lärosätet har bidragit till Universitets- och högskolerådets arbete inom ramen för det nämnda uppdraget. I årsredovisningen för 2018 ska lärosätena redogöra för hur arbetet med reell kompetens har utvecklats under perioden.

Under år 2017 tillsattes ett projekt för att utveckla arbetet med reell kompetens på Stockholms universitet. Projektets mål är att ta fram, beskriva och implementera processer för hantering av reell kompetensärenden vid såväl tillträde som tillgodoräknande. Projektarbetet har omfattat en kartläggning av nuläget, utveckling och beskrivning av processer, informationsarbete samt omvärldsbevakning och samarbete med berörda aktörer inom och utanför Stockholms universitet. En slutrapport innehållande förslag till fortsatt organisation och arbetssätt sammanställs vid projektperiodens slut i utgången av 2018.

Under projektperioden har löpande utveckling pågått av process och metod för bedömning av reell kompetens för behörighet vid antagning. Sedan tidigare arbetar en grupp med bedömningar av de ansökningar som inkommer där reell kompetens åberopas för att styrka behörighet till kurser och program vid Stockholms universitet. Gruppen arbetar kontinuerligt med att identifiera vilka delar av processen som fortsatt behöver utvecklas och förbättras. Arbetet omfattar också samarbete med UHR och med berörda ämnesinstitutioner.

Vad gäller bedömning av reell kompetens för tillgodoräknande har projektgruppen utarbetat förslag till process och organisation med fokus på stöd till institutionerna. Arbetet har fokuserat på att öka kunskapen kring frågor om reell kompetens och validering bland de anställda, genom informationsinsatser, pilotarbete med enskilda ärenden samt genom anordnande av en utbildning.

Ett internt nätverk har skapats bestående av representanter för olika projekt inom lärosätet som arbetat med reell kompetens och validering. Under året har kompetensutvecklingsåtgärder gjorts genom uppdragsutbildningar, workshops, webbutbildningar och seminarier om validering arrangerade av bl.a. Skolverket, Linköpings universitet, Linnéuniversitetet och Nordiskt nätverk för vuxnas lärande.

Stockholms universitet har under året närvarat vid ett flertal nationella konferenser på temat reell kompetens och validering, anordnade av bl.a. UHR. Företrädare från universitetet ingår även fortsatt i nationella nätverk för validering i högskolan och har under året vidareutvecklat det sedan tidigare påbörjade samarbetet i ett lokalt nätverk för reell kompetens och validering tillsammans med sju andra lärosäten i regionen.

Under 2018 har Stockholms universitet deltagit i den nationella utvecklingen av strukturer för validering, bland annat genom att delta i två delprojekt i det av UHR samordnade nationella arbetet för en varaktig struktur och ett samarbete kring bedömning av reell kompetens. Stockholms universitet kan på så sätt anpassa utvecklingen av egna processer till en nationellt framtagen struktur. Utöver detta följer projektet med i utvecklingen av systemstöd för reell kompetensärenden på lärosätena genom att medverka i en nationell projektgrupp för utveckling av UHR:s ärendesystem Valda. Planerna för framtida uppföljning av reell kompetensärenden på Stockholms universitet följer också arbetet inom Universitetskanslersämbetets uppdrag på området.

Kvalitetsarbete

I januari 2018 fattade rektor beslut om nya kvalitetssäkrande aktiviteter inom universitetets kvalitetssystem för utbildning. Aktiviteterna innefattar:

- utbildningsrapporter och utbildningsgranskningar
- kvalitetsdialog och kvalitetsrapporter
- fokusutvärderingar, samt
- ett universitetsgemensamt system för kursvärderingar och kursrapporter.

Pilottestning av aktiviteterna påbörjades under våren och kommer att fortsätta under 2019. Först ut i pilottestningen var utbildningsrapporter och utbildningsgranskningar av ett tiotal utbildningar på samtliga nivåer inom universitets båda vetenskapsområden. De båda områdesnämnderna har varit intensivt upptagna av att genomföra pilotgranskningarna under året och beslut om åtgärder fattas i början av 2019. Likaså har Rektors beredning för utbildningsutvärdering och system för

kvalitetssäkring (Rebus) arbetat med att utveckla andra delar av kvalitetssystemet samt att ta fram det stödmaterial som områdesnämnderna behövt för pilottestningarna, till exempel i form av mallar för utbildningsrapporter och granskningsrapporter samt statistiska uppgifter om utbildningarna. Vid årets slut pågick arbete både i Rebus och i särskilda arbetsgrupper med följande inriktning: studentinflytande, lärares kompetensutveckling, förberedelser inför UKÄ:s kommande tillsynsgranskning, kursvärderingssystem och bakgrundsstatistik om utbildningarna.

Under året utlyste rektor en fjärde omgång med särskilda medel för kvalitetsutveckling av utbildning samtidigt som arbetet med att följa upp tidigare utlysningar påbörjades. En delredovisning presenterades av prorektor vid universitetets lärarkonferens i februari. Projekt som erhållit medel i tidigare omgångar kommer även att publiceras i en särskild databas i syfte att tillgängliggöra kunskaper och erfarenheter.

Den 16 februari 2018 beslutade universitetsstyrelsen att avveckla det särskilda organ som fattat vissa beslut rörande lärarutbildning, Samordningsgruppen för lärarutbildningarna, vilket innebär att lärarutbildningen sedan dess är fullständigt integrerad i universitetets ordinarie beslutsstruktur för utbildning. Arbetet med VFU redovisas under separat rubrik.

Rektor fattade i februari 2018 beslut om vilka indikatorer för forskning som universitetet regelbundet ska följa och en första redovisning för universitetsstyrelsen i form av en rapport skedde i november. Uppföljningen av utbildningsindikatorer har däremot skjutits upp i väntan på ny funktionalitet i UKÄ:s statistikdatabas.

Studentinflytande

Enligt 1 kap. 4 § högskolelagen är kvalitetsarbetet en gemensam angelägenhet för universitetets anställda och studenter. Stockholms universitet vill betona kvalitetsaspekten av begreppet studentinflytande. Studentinflytande är i praktiken att se som en ständigt pågående dialog där universitetets anställda och studenter samarbetar för att förbättra den gemensamma verksamheten. Utvecklandet av väl fungerande former för studentinflytande är följaktligen en betydelsefull del av universitetets kvalitetsarbete. Ansvar för studentinflytandet vid Stockholms universitet är ett delat ansvar mellan Studentkåren och lärosätet.

Universitetets dokument ”Policy och riktlinjer för studentinflytande vid Stockholms universitet” ligger till grund för en gemensam och övergripande syn på studentinflytande som ett centralt instrument för att höja kvaliteten på universitetets verksamhet. Stockholms universitets ambition är att, med de insatser som följer av riktlinjerna, inta en ledande position bland landets lärosäten i verksamhet som rör studentinflytande.

Studenterna är sedan lång tid tillbaka representerade i universitetets beredande och beslutande organ på central nivå samt på områdes-, fakultets- och institutionsnivå. Till viss del finns representation även inom förvaltningen, där förstärkningar skett under året. Studenterna vid Stockholms universitet är organiserade i tre studentkårer. Stockholms universitets studentkår (SUS) är den absolut största och innehar den centrala representationen. SUS och Stockholms universitet arbetar aktivt med att kartlägga beredningsgrupper och organ, där beslut som påverkar studenternas situation fattas, för att effektivt bedriva studentinflytande på alla nivåer.

SUS driver och är delaktig i alla typer av frågor som påverkar studenters studietid. Vissa frågor har tydliga och konkreta mål, medan andra är av mer strategisk eller övergripande karaktär. Ett urval av de frågor SUS arbetat med under 2018 är:

- Delaktighet i Rebus (Rektors beredning för utbildningsutvärdering och system för kvalitetssäkring) arbete med att ta fram universitetets nya kvalitetssäkringssystem. Fokus har legat på vikten av en universitetsgemensam resurs för studentinflytande och att alla beredande och beslutande organ dit studenter bör ha tillträde ska kartläggas.

- Fortsatt arbete för att öka studentmedverkan vid beredning och beslut som berör studenternas utbildning eller situation inom förvaltningen, exempelvis deltagande i förvaltningschefens veckovisa beslutsmöten samt styr- och arbetsgrupper på Fastighetsavdelningen och IT-avdelningen.
- Deltagande i projektet Framtidens lärandemiljöer som tittar på studieplatser och framtidens lärosalar.
- Aktivt arbete i samråd med universitetet för att tillskapa attraktiva studentmiljöer inom ramen för Albanoprojektet.
- Delaktighet i Arbetsgruppen för breddad rekrytering för att ta fram en central strategi för universitetets arbete med breddat deltagande, samt arbete med dessa frågor i områdesnämnderna.
- Deltagande i styrgrupper på IT-avdelningen för att se över nya webbdirektivet och införandet av läroplattformen Athena.
- SUS representerar studentperspektivet i disciplinnämnden. Antalet disciplinärenden har ökat under året; SUS följer utvecklingen och för dialog med universitetet kring att bibehålla kvaliteten i nämnden trots en ökad arbetsbelastning.

Upphandling

Universitet och högskolor ska i årsredovisningen redovisa hur de vid upphandlingar som överstiger gällande tröskelvärden har arbetat med att uppfylla de nya kraven på kollektivavtalsenliga villkor som följer av 17 kap. 2-5 §§ lagen (2016: 1145) om offentlig upphandling.

Stockholms universitet genomför rutinmässigt behövlighetsprövning utifrån riskindikatorer kopplade till bransch eller yrkeskategori när upphandlingar över tröskelvärdena genomförs. Under året har inga upphandlingar över tröskelvärdet genomförts där det varit befogat att ställa arbetsrättsliga villkor enligt LOU 17 kap, 2 – 5 §§.

Kompetensförsörjning

Enligt förordning (SFS 2000: 605) om årsredovisning och budgetunderlag 3 kap. 3 § ska universitetet redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att nå verksamhetens mål. I redovisningen ska det ingå en analys och en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till att nå verksamhetens mål.

Kompetensförsörjning är ett löpande arbete som innebär att attrahera, rekrytera, motivera och behålla den kompetens verksamheten behöver för att nå sina mål på kort och lång sikt. Universitetets generella mål för kompetensförsörjning och kompetensutveckling är att rekrytera och behålla de skickligaste medarbetarna för att kunna bedriva utbildning och forskning av hög kvalitet.

Förutsättningar för att attrahera, rekrytera och behålla kompetens

Stockholms universitet ska vara ett modernt forskningsuniversitet med akademisk frihet, kollegial styrning och utbildning som vilar på vetenskaplig grund i centrum. Universitetet bedriver fri grundforskning såväl som tillämpad forskning av hög internationell kvalitet, och fokuserar på utbildning i nära samspel med forskningen och erbjuder därför kompletta miljöer med aktiva forskare som undervisar på alla nivåer. Universitet ska vara en attraktiv, trygg och utvecklande arbetsplats för alla anställda, och ska också vara en attraktiv arbetsplats jämfört med konkurrerande lärosäten både nationellt och internationellt. Stockholms universitet har konkurrenskraftiga löner och andra anställningsvillkor.

Rekrytering

Lärarrekruteringen är en viktig process när det gäller att hålla en hög kvalitet i verksamheten och styra verksamhetens innehåll. Största omsorg ägnas åt rekryterings- och befordringsprocesserna så att de mest kvalificerade lärarna och akademiska samt administrativa ledarna kan rekryteras. Alla lediga anställningar utlyses i rekryteringsverktyget ReachMee, och för att effektivisera rekryteringsprocessen använder sig universitet av en digital anslagstavla för publiceringen av lediga anställningar och information om beslut av anställningar. Huvudprincipen vid utlysning av läraranställningar är att ämnesbeskrivningarna ska vara breda och anställningarna ska utlysas öppet och internationellt så att starkast möjliga sökfält erhålls. Områdesnämnderna prövar anställningsärenden även utifrån aspekten om jämn könsfördelning och dokumenterar resultatet.

Inom vissa ämnesområden har det under året varit svårare att rekrytera lärare. Regeringen har under ett antal år byggt ut platserna till universitetets lärarutbildningar, samtidigt som det saknas tillräckligt med disputerade lärare inom vissa inriktningar och alla lärosäten konkurrerar om dem; det gäller framför allt professorer och universitetslektorer i de didaktiska ämnena. Liknande problem finns även vid rekrytering av adjunkter eller vid anlitande av adjungerade lärare inom lärarutbildningarna. I dessa fall råder också lönekonkurrens i och med att löneläget i skolorna för de mest meriterade lärarna ökat kraftigt de senaste åren.

Även inom vissa specialområden inom data- och systemvetenskap saknas tillräckligt många disputerade för att säkerställa rekrytering av lärare i hård konkurrens. Universitetet arbetar långsiktigt med kompetensförsörjning inom dessa områden, dels genom satsningar på forskarutbildning inom relevanta områden, dels genom internationell rekrytering.

Kompetensutveckling

Stockholms universitet ger program och utvecklingsinsatser inom chefs- och ledarskap samt kompetensutveckling med syfte att stärka processerna för god chefsförsörjning, gott chefskap och gott medarbetarskap. En utmaning för Stockholms universitet är kompetensförsörjning avseende framtida akademiska ledare, och för att kunna trygga återväxten i denna grupp erbjuder universitetet ett behovsanpassat utbud av kompetensutveckling på såväl individ- som gruppnivå. För att stärka och stödja nya chefer i deras uppdrag finns chefsprogrammet ”Att vara chef”, vilket kontinuerligt utvecklas och verksamhetsanpassas. Programmet erbjuder prefekter, stf prefekter, förståndare, avdelningschefer och administrativa chefer möjligheter att utveckla sitt eget ledarskap samt att öka kunskapen om det ansvar och de befogenheter som chefsuppdraget innebär. Hösten 2018 startades det åttonde programmet som omfattar 14 dagar under ett år.

Under året har administrativa chefer från olika institutioner och fakulteter erbjudits kollegial handledning i grupp. Två grupper har startats. För att ytterligare stärka och stödja chefer i deras uppdrag finns möjlighet till individuell chefscoaching. Under året har ett mentorprogram för chefer genomförts i samarbete med andra lärosäten i Stockholm. Kortare utbildningar – allt ifrån en dag till kortare seminarier – genomförs löpande. Det avser utbildningar i arbetsrätt, lönebildning, rekrytering, bisysslor, att hålla utvecklingssamtal, coachande ledarskap och om URA-avtalet etc.

För att kunna utveckla och behålla kompetensen hos medarbetare har ett livs- och karriärsplaneringsprogram upphandlats där medarbetare kan identifiera sina drivkrafter och framtida utvecklingsområden. Under året har ett tiotal medarbetare deltagit i programmet och insatserna kommer att utvärderas under 2019.

Pedagogisk kompetensutveckling

Centrum för universitetslärarutbildning, CeUL, ger kompetensutveckling för lärare och doktorander inom undervisning och lärande på universitetsnivå. Syftet med utbildningarna är att stärka dem i sin roll som lärare och pedagogiska ledare och att ge dem den utbildning som krävs för be-

hörighet till anställning som lärare vid universitetet. Under 2018 har CeUL genomfört introduktions- och grundläggande kurser för universitetslärare och en fortsättningskurs uppdelat per fakultet. Det har även genomförts ett stort antal workshops och kurser i forskarhandledning med fokus på digital kompetens för lärare. Verksamheten strävar efter att stödja institutionernas arbete med pedagogisk utveckling så att studenterna får så goda förutsättningar som möjligt för sitt lärande. Detta har skett under året, genom åtta pedagogiska ambassadörer som utsetts av CeULs styrelse. CeUL stödjer också utvecklingen av s.k. pedagogiskt ledarskap bland studierektorer, kurs- och programansvariga och utbildningsledare genom en seminarierie för pedagogiska ledare.

För att nå universitetslärare på alla universitetets institutioner med inspiration, information och inte minst forskningsresultat kring undervisning och lärande i universitetsmiljö har CeUL skickat ut nyhetsbrev och ett webb-TV-program.

Arbetsmiljö

Stockholm universitet ska präglas av en god arbets- och studiemiljö där alla anställda och studenter bemöts likvärdigt och på ett respektfullt sätt. För att möjliggöra detta krävs bland annat att universitetet har ett väl fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete, där alla medarbetare och chefer har förutsättningar att ta ansvar för att en god arbetsmiljö råder.

Rektor och universitetsstyrelsen har det yttersta ansvaret för universitetets arbete med arbetsmiljö- och lika villkorsfrågor. Som ett stöd inför universitetsövergripande beslut har rektor inrättat Rådet för arbetsmiljö och lika villkor (RALV) som även utgör universitetets skyddskommitté. Under våren 2018 genomfördes en utvärdering och genomlysning av universitetets arbetsmiljöorganisation, vilket resulterade i en viss förändring av RALV. Förändringen bestod bland annat i att renodla arbetsmiljö- och lika villkorsfrågorna samt att skapa bättre förutsättningar för att arbeta systematiskt med dessa frågor i hela organisationen.

Stockholms universitet ska regelbundet genomföra medarbetarundersökningar för att följa upp den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Medarbetarundersökningen innehåller även frågor om diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier. Universitetet påbörjade 2017 genomförandet av en medarbetarundersökning och vid utgången av 2019 beräknas samtliga institutioner/motsvarande ha genomfört denna. För att möjliggöra delaktighet och aktivt deltagande hos alla medarbetare har det erbjudits resultatåterkopplingsworkshops på samtliga institutioner/motsvarande, där medarbetarna själva har fått välja vad de anser vara viktigt att arbeta vidare med för att gemensamt skapa ett gott arbetsklimat. Vid de institutioner/motsvarande där det förekommer medarbetare som upplevt sig utsatta för trakasserier, sexuella trakasserier och/eller kränkande särbehandling genomförs särskilda informationsinsatser genomförts med utgångspunkt i Stockholms universitets rutiner, riktlinjer samt den policy om nolltolerans som finns.

Sjukfrånvaro

Uppgift ska lämnas om de anställdas frånvaro på grund av sjukdom under räkenskapsåret.

Den totala sjukfrånvaron vid Stockholms universitet uppgick 2018 till 2,7 procent, mätt som andel av tillgänglig arbetstid⁸. Detta innebär att sjukfrånvaron sjunkit något jämfört med 2016 och 2017. Liksom tidigare är sjukfrånvaron högre för kvinnor än för män.

---

⁸ Enligt Ekonomistyrningsverkets (ESV) allmänna råd om redovisning av sjukfrånvaro i årsredovisningen (7 kap. 3 § FÅB) ska de anställdas sjukfrånvaro ställas i relation till den tillgängliga arbetstiden. Den tillgängliga arbetstiden beräknas genom att den ordinarie arbetstiden minskas med vissa typer av frånvaro. För Stockholms universitet innebär detta att uppgifterna för åren 2014–2016 skiljer sig något jämfört med tidigare års redovisningar av sjukfrånvaron då dessa beräkningar tidigare år utgått från den ordinarie arbetstiden.

	2018	2017	2016
Anställda -29 år	1,3	1,6	1,8
Anställda 30-49 år	3,1	3,3	3,1
Anställda 50 år-	2,5	2,7	2,9
Kvinnor	3,9	4,1	4,1
Män	1,4	1,5	1,5
Totalt	2,7	2,9	2,9
Varav långtidssjuka (60 dagar el mer)	1,6	1,8	1,8

Tabell 34: Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid för åren 2016–2018.

Intern styrning och kontroll

I enlighet med kraven i förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll, bedriver Stockholms universitet ett systematiskt arbete med intern styrning och kontroll. Universitetets process dokumenteras och innefattar de obligatoriska momenten:

- riskanalys
- beslut om kontrollåtgärder samt
- uppföljning och bedömning.

I arbetet med att genomföra, formalisera och dokumentera universitetets process för intern styrning och kontroll har, i olika faser, styrelse, ledning, företrädare för områden/fakulteter och universitetsförvaltningen, studeranderepresentanter m.fl. varit involverade. Dialog har även förts med intern och extern revision.

Riskanalys och åtgärder

Universitetsstyrelsen beslutade i december 2017 om riskanalys för 2018. De identifierade riskerna är grupperade utifrån de fokusområden som är utpekade i universitetets övergripande strategidokument Strategier för Stockholms universitet 2015–2018. För kännedom kan nämnas att under hösten 2018 reviderades riskanalysen och i december 2018 beslutade universitetsstyrelsen om en riskanalys för perioden 2019–2020. Riskanalysen utgår från universitetets nya strategier för perioden 2019–2022.

Arbetet med att dokumentera befintligt kontrollsystem sker fortlöpande och är ett långsiktigt arbete som främst inriktas på de risker som i riskanalysen värderas till hög- och medelrisker. Ett par av de risker som utgör högrisker i universitetets riskanalys har inslag av extern karaktär och universitetet kan därför endast i viss utsträckning påverka riskexponeringen genom att besluta om kontrollåtgärder.

Nedan beskrivs de identifierade högriskerna för 2018 tillsammans med vidtagna åtgärder för att begränsa dem.

Universitetets identifierade högrisker och åtgärder 2018

Avhopp från studier under pågående utbildning

Risken för avhopp från studier under pågående utbildning bedömdes som en högrisk då detta är en fråga av avgörande betydelse för ett effektivt nyttjande av statens resurser, för kvaliteten i utbildningen liksom för studenternas framtid. I förebyggande syfte erbjuder universitetet fortlöpande stöd till studenter inom områdena akademiskt skrivande, muntlig framställning och studieteknik via den s.k. Studie- och språkverkstaden. Studie- och karriärvägledningen arrangerar från och med 2018 workshopserier i karriärplanering i syfte att få studenter medvetna om vilka kompetenser de besitter under/efter en akademisk utbildning och hur de sedan kan marknadsföra dessa kompetenser till den kommande arbetsmarknaden.

Universitetets båda vetenskapsområden har fokus på avhopp- och genomströmningsproblematiken och arbetar kontinuerligt med frågan. Särskilda analys- och utredningsinsatser pågår i syfte att utarbeta kvalitetshöjande åtgärder för att förbättra genomströmningen. I och med att Universitetskanslersämbetet (UKÄ) lagt om sin statistikdatabas kommer en indikatorrapport om utbildning att kunna rapporteras till universitetsstyrelsen först i september 2019 tillsammans med ny rapport för forskningsindikatorerna.

Svårighet att få studentbostad och gästforskarbostad

Risken för brist på bostäder till såväl studenter som till internationella forskare värderades även 2018 som hög beroende på svårigheter att skaffa bostad i Stockholmsregionen. Universitetet arbetar med frågan på olika sätt, bland annat genom samarbete med andra lärosäten och kommuner i Stockholmsregionen. Universitetet har etablerat en intern organisation för bostadsservice till internationella studenter

och gästforskare. Universitetet har cirka 500 förhyrda studentbostäder, vilka i första hand fördelas till inresande utbytesstudenter och internationella masterstudenter som tilldelats stipendium. Prioritering av vilka studentgrupper som ska erbjudas boende sker i samråd med områdena. Uthyrning av gästforskarbostäder startades under 2013 och universitetet kan nu erbjuda ca 110 bostäder. Kölistan till universitetets gästforskarbostäder är förhållandevis lång beroende på att både efterfrågan och hyrestiden varierar. En strategisk bostadsförsörjningsplan samt nya styrdokument för bostadsuthyrningsverksamheten är under färdigställande och beräknas kunna beslutas under 2019. Ett nytt IT-system för administration och hantering av förfrågningar, bokningar och fakturering avseende bostadsuthyrning är driftsatt och under kontinuerlig utveckling.

Ökade lokalkostnader till följd av marknadsanpassade hyror

Risken för ökade lokalkostnader till följd av marknadsanpassade hyror bedömdes inför 2018 som hög. Möjligheterna till strategisk lokalplanering påverkas i hög grad även av de principer som är styrande för hyressättningen av lokalbeståndet. För Stockholms universitet är Akademiska Hus den dominerande hyresvärden och den marknadshyresprincip som de tillämpar innebär snedvriden konkurrens och drabbar lärosäten i storstadsregionerna särskilt hårt. Universitetet har, bland annat genom budgetunderlaget, ifrågasatt principen om marknadshyror mot bakgrund av att Akademiska Hus inte kan anses verka på en normalt konkurrensutsatt marknad.

Universitetets nya lokalförsörjningsplan fastställdes av universitetsstyrelsen i november 2018. Fastighetsavdelningen arbetar med att ta fram en strategisk handlingsplan för att hantera marknadsanpassning av lokalhyror och planerar att handlingsplanen ska vara färdig våren 2019.

Uppföljning och bedömning

Inom ramen för den formaliserade processen för intern styrning och kontroll har rutiner utvecklats för uppföljning och bedömning av den interna styrningen och kontrollen. Ett antal åtgärder kopplade till de risker i universitetets riskanalys som värderats till högrisk och medelrisk väljs årligen ut för uppföljning. Dessutom sker en årlig översiktlig genomgång och bedömning av universitetets sammantagna process för intern styrning och kontroll, i syfte att identifiera möjligheter till utveckling som bedöms kunna bidra till att ytterligare stärka och förbättra processen. Uppföljning och bedömning sker även av intern och extern revision.

Intern revision

Universitetets internrevision följer upp och bedömer universitetets interna styrning och kontroll i system och rutiner som ett led i revisionsuppdraget. Syftet är att undersöka om universitetets verksamhet bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synvinkel tillfredsställande sätt. Internrevisionens granskning och uppföljning omfattar all verksamhet som universitetet bedriver och sker enligt en av universitetsstyrelsen fastställd årlig revisionsplan. Internrevisionens revisionsplan upprättas dels med utgångspunkt i den av universitetsstyrelsen beslutade riskanalysen, dels efter egen genomförd riskbedömning. Internrevisionen rapporterar sina granskningar löpande under året till universitetsstyrelsen och styrelsens revisionsutskott och avlämnar även en sammanfattande årsrapport. Revisionsutskottet, som inrättades under 2014, är ett beredande organ inom styrelsen och syftar bland annat till att underlätta kommunikationen mellan styrelse, internrevision, externrevision och universitetsförvaltningen. Internrevisionen har löpande dialog med representanter för universitetets ledning samt med enskilda förvaltningsavdelningar och institutioner.

Under 2017 och 2018 har ett antal granskningar, både interna och externa, av universitetets IT- och informationssäkerhetsarbete genomförts. Den sammantagna slutsatsen av de olika granskningarna är att IT- och informationssäkerhetsarbetet vid universitetet behöver förbättras. Förvaltningschefen har därför uppdragit åt IT-avdelningen att, utifrån slutsatserna och rekommendationerna i de olika rapporterna, ta fram en handlingsplan med en prioritering av åtgärder på kort och lång sikt samt eventuella behov av omprioriteringar i arbetet.

Under 2018 har internrevisionen låtit granska universitetets förberedelsearbete inför den nya dataskyddsförordningen, GDPR, som trädde i kraft den 25 maj 2018. I rapporten konstateras att det vid rapportens tillkomst inte fanns något utsett dataskyddsombud och att det saknades en tydlig nedskrivna och tidsatt långsiktig plan för arbetet. Universitetet har sedan dess utsett ett dataskyddsombud. Vidare har rektor beslutat inrätta ett råd för dataskydd, vilket har en central roll i framtagandet av den långsiktiga plan som arbetet utgår från. Arbetet med efterlevnaden av GDPR behöver ske fortlöpande och universitetet kommer kontinuerligt arbeta med intern rådgivning, utbildning och efterlevnadskontroll kring frågorna.

Internrevisionen har under 2018 granskat samordningen och styrningen av upphandling vid universitetet. Rapportens sammanfattande slutsats är att universitetet ännu inte har en tillräckligt ändamålsenlig inköps- och upphandlingsorganisation. Universitetet har vidtagit åtgärder kopplade till rutiner och bemanning, såsom införande av universitetsgemensamma inköps- och upphandlingsregler, utökning med en upphandlartjänst samt utvecklande av befintlig avtalsdatabas för att underlätta tillgång till aktuella avtal.

Internrevisionen har även granskat skyddet mot oegentligheter och regelkulturen vid universitetet. Rapporterna kommer att behandlas i revisionsutskottet och universitetsstyrelsen i början av 2019 då även yttranden över rapporterna bereds inom universitetet.

Enligt revisionsplanen för 2019 avser internrevisionen att genomföra granskningar inom följande områden: arbetsmiljöarbetet, institutionernas och förvaltningsavdelningarnas interna styrning och kontroll samt Sveriges universitets- och högskoleförbunds (SUHF:s) ekonomiska redovisning. Därtill kommer internrevisionen följa upp universitetets förberedelser för införande av GDPR, risken för oegentligheter samt tillämpande av styrdokument och riktlinjer.

Extern revision

Riksrevisionen påtalade efter granskning av universitetets årsredovisning 2015, via revisionsrapport, iakttagelser och rekommendationer inom bl.a. kapitalförändring av universitetets avgiftsfinansierade verksamhet (enligt 5 § avgiftsförordningen (1992:191) samt engagemang i Stiftelsen fakultetskurser och hantering av anställdas bisysslor. Universitetet lämnade ett yttrande till Riksrevisionen i maj 2016 med information om vilka åtgärder som universitetet vidtar med anledning av kritiken.

Kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet

Riksrevisionen gjorde iakttagelsen att universitetets avgiftsfinansierade verksamhet, med krav på full kostnadstäckning, redovisade ett stort ackumulerat överskott. Universitetet har med anledning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer genomfört ett omfattande arbete med att stärka den interna styrningen och kontrollen inom området bland annat genom utbildningsinsatser. Insatser har genomförts/kommer att genomföras för att stärka hanteringen inom området genom uppdateringar, översyner och framtagande av nya stöddokument i bland annat Ekonomihandboken. Vidare hålls workshops i projektredovisning med fokus på avslut av externa projekt och en omfattande genomgång av uppdragsprojekt genomförs. Under 2018 har även månatliga kontroller genomförts vad gäller bokföring och korrekt redovisning.

Engagemang i Stiftelsen fakultetskurser

I revisionsrapporten 2015 gjorde Riksrevisionen även bedömningen att det förelåg ett närståendeförhållande mellan Juridiska institutionen och Stiftelsen fakultetskurser. Riksrevisionen konstaterade även att rutinerna för anmälan av bisysslor var bristfällig och att det inom universitetet saknas en samlad bild över rapporterade bisysslor. Rektor beslutade i början av 2016 om uppdaterade föreskrifter för anställdas bisysslor samt att återkalla delegationen för prefekten för Juridiska institutionen att besluta om bisysslor för institutionens personal. En särskild granskning av bisysslor inom Juridiska institutionen genomfördes och nya rutiner infördes för att säkerställa regelefterlevnad. Under 2017 har universitetet vidare tagit fram en tydligare instruktion om bisysslor och fortsatt utveckla uppföljningen inom området.

Under 2018 har universitetet utvecklat möjligheten att anmäla bisyssla i personalsystemet Primula. Alla medarbetare har under året fått påminnelse om att de ska ange att de tagit del av informationen om bisysslor. Därutöver har lärare uppmanats att i Primula ange om de har bisyssla eller inte. Ett tillägg har också förstärkt kontrollen, nämligen att även organisationsnummer i eventuella bolag måste anges. Medarbetare påminns regelbundet om kravet på att anmäla bisysslor.

Sammanfattande bedömning

Med utgångspunkt i dokumentationen av det arbete som genomförts inom processen för intern styrning och kontroll vid Stockholms universitet 2018 samt med beaktande av rapportering från intern och extern revision, görs den sammanfattande bedömningen att den interna styrningen och kontrollen inom universitetet varit betryggande.

Ekonomiskt resultat

Resultatet för 2018 är ett underskott om 196 mnkr fördelat på 126 mnkr för utbildning och 70 mnkr för forskning. Det är andra året i rad som universitetet visar ett underskott, förra året var underskottet 46 mnkr. Detta är i linje med de strategiska satsningar som universitetet har för att förbruka myndighetskapitalet men även en effekt av universitetets underproduktion 2018.

Universitetets intäkter ökade med 1,3 procent, en halverad ökningstakt jämfört med föregående år. Samtidigt ökade kostnaderna med 4,3 procent, vilket är en något högre ökningstakt än 2017. Stockholms universitets myndighetskapital uppgår vid slutet av 2018 till 1 005 mnkr. Därutöver redovisar universitetet 1 275 mnkr i ackumulerade oförbrukade bidragsmedel.

Av tabell 35 nedan framgår den ekonomiska utvecklingen för åren 2016 till 2018.

Ekonomisk utveckling, totalt (mnkr)	2018	2017	2016
Verksamhetens intäkter			
Anslag	3 301	3 273	3 206
Avgifter och andra ersättningar	423	416	393
Bidrag	1 412	1 381	1 325
Finansiella intäkter	6	4	5
Summa intäkter	5 142	5 073	4 930
Verksamhetens kostnader			
Personal	3 641	3 523	3 365
Lokaler	757	725	707
Övrig drift	780	737	725
Finansiella kostnader	17	13	15
Avskrivningar	144	122	113
Summa kostnader	5 338	5 120	4 924
Resultat från andelar i dotterföretag	1	1	-1
Transfereringar			
Erhållna medel	209	196	181
Lämnade bidrag	-209	-196	-181
Kapitalförändring	-196	-46	5

Tabell 35: Ekonomisk utveckling för Stockholms universitet 2016–2018.

Nedan följer inledningsvis kommentarer till resultatet för universitetet som helhet. Därefter följer en utförligare beskrivning av de resultatpåverkande faktorerna för respektive verksamhet. Avsnittet avslutas med en redovisning av i vilken omfattning anslagsmedel har använts för att samfinansiera bidragsverksamhet samt hur donationsförvaltningens avkastning utvecklats i förhållande till marknadsindex.

Universitetets totala ramanslag har i regleringsbrevet ökat med 129 mnkr jämfört med 2017. I det ingår ett nettotillskott om 69 mnkr i takbelopp till utbildning på grundnivå och avancerad nivå och 50 mnkr i ökad basresurs till forskning och utbildning på forskarnivå. Universitetets anslag för särskilda åtaganden har ökat med 10 mnkr, där drygt fyra mnkr avser utbyggnad av tolk- och

översättarutbildningen och 5 mnkr är avsett för att öka kapaciteten vid Nationellt centrum för svenska som andraspråk, så att centret kan åta sig fler uppdrag från skolhuvudmän och från Statens skolverk.

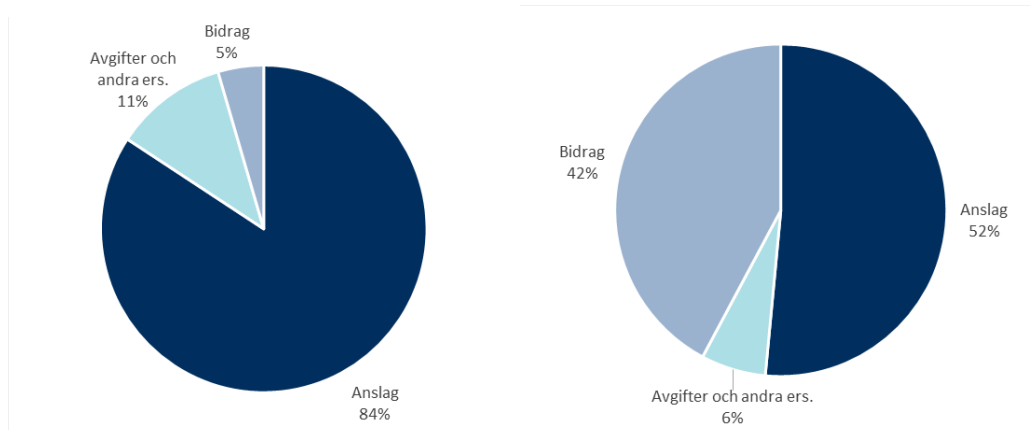
Anslagsintäkterna har ökat med 28 mnkr, en avsevärt lägre ökning än förra året. Efter att ha överproducerat under ett antal år underproducerade lärosätet 2017 och 2018, underproduktionen 2018 uppgick till 113 mnkr. Underproduktionen beror delvis på lågt söktryck inom vissa områden, vilket bedöms främst bero på den goda arbetsmarknaden i Sverige. Detta har framför allt påverkat möjligheten att bygga ut lärarutbildningarna i den takt som anges i regleringsbrevet. Underproduktionen beror också på att de neddragningar som universitetet gjorde i syfte att minska den tidigare stora överproduktionen blivit mer kraftfulla än beräknat.

Universitetet hade 22 mnkr i sparade prestationer att ta i anspråk för att täcka upp för en del av underproduktionen. Det slutliga utfallet blir ett utgående anslagssparande om 86 mnkr. Universitetet har efter 2018 inga sparade prestationer att ta i anspråk vid framtida underproduktion.

Universitetets intäkter från avgifter och andra ersättningar ökade med 1,8 procent under 2018, vilket är lägre än den genomsnittliga ökningen under de senaste fem åren. I de följande avsnitten beskrivs årets ökning av intäkter från uppdragsutbildningen och uppdragsforskningen närmare.

Bidragsintäkterna har ökat med 2,3 procent under 2018. De oförbrukade bidragen, det vill säga externa bidragsmedel som inbetalats men som ännu inte tagits i anspråk, uppgick vid utgången av året till 1 275 mnkr, vilket är något högre än 2017.

Diagram 5–6 nedan visar fördelningen på olika intäktsslag, uppdelat på utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive forskning och utbildning på forskarnivå.

Diagram 5: Intäkter för utbildning på grundnivå och avancerad nivå 2018 (2 007 mnkr) fördelade på intäktsslag.

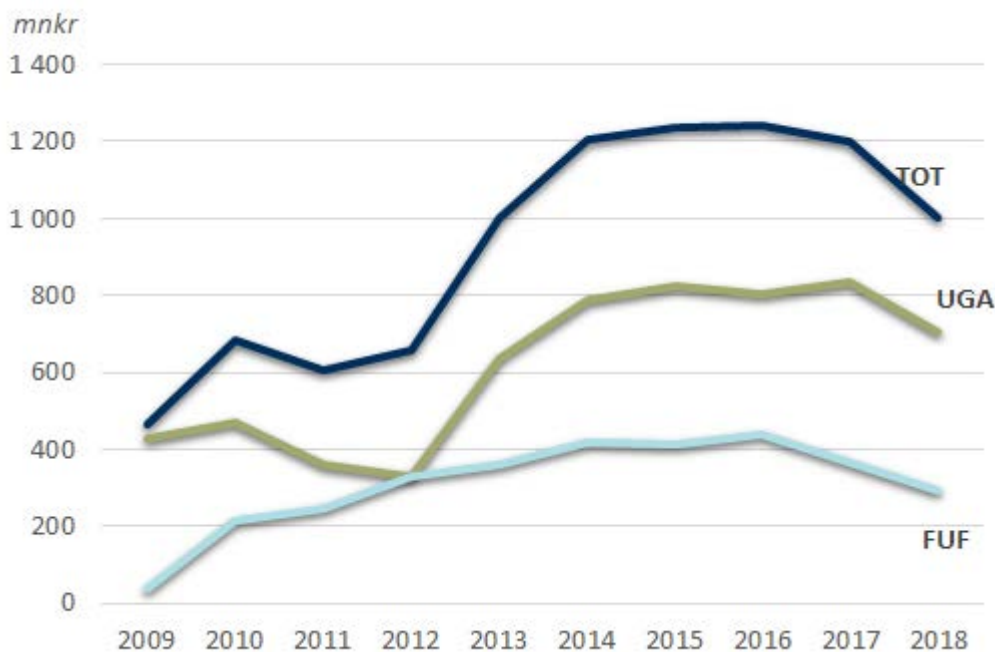
Diagram 6: Intäkter för forskning och utbildning på forskarnivå 2018 (3 134 mnkr) fördelade på intäktsslag.

Universitetets finansnetto, skillnaden mellan de finansiella intäkterna och de finansiella kostnaderna, var -11 mnkr, vilket är ett något större underskott än 2017. Universitetets tillgodohavanden hos Riksgälden är betydligt större än de upptagna lånen. Med nuvarande ränteläge, där insatta medel genererar räntekostnader och upptagna lån genererar ränteintäkter, blir följaktligen universitetets finansnetto ett underskott.

Stockholms universitets ackumulerade myndighetskapital inklusive årets resultat uppgår till 1 005 mnkr, vilket är en minskning med 196 mnkr. Universitetet bedriver ett systematiskt arbete för att strategiskt investera det centralt ackumulerade myndighetskapitalet. Det rör sig till exempel om satsningar på byggprojekt och lokaler för att säkra den långsiktiga lokalförsörjningen, inte

minst investeringar kopplade till nytt campus i Albano. Det finns även ett omfattande renoveringsbehov av universitetets befintliga lokaler för att anpassa lokalbeståndet till behoven för framtidens lärande- och laboratoriemiljöer samt betydande behov av investeringar i forskningsinfrastruktur.

Myndighetskapitalets förändring under den senaste tioårsperioden redovisas i diagram 7 nedan.

Diagram 7: Myndighetskapitalets förändring 2009–2018, uppdelat på utbildning på grundnivå och avancerad nivå (UGA) respektive forskning och utbildning på forskarnivå (FUF), samt totalt för Stockholms universitet.

Universitetet har under året fortsatt den översyn av fördelningen av lärosätets gemensamma stöd-kostnader mellan verksamheterna utbildning och forskning som påbörjades 2017. Den fortsatta översynen har som signalerades redan i årsredovisningen 2017 lett till justeringar mellan verksamhetsgrenarna. I översynen har framkommit att de fördelningar som tidigare gjorts inte har skett fullt ut. Detta har nu justerats och därmed också fördelningen mellan verksamhetsgrenarna 2016-2017. För att kvalitetssäkra fördelningen kommer arbetet att fortsätta under 2019.

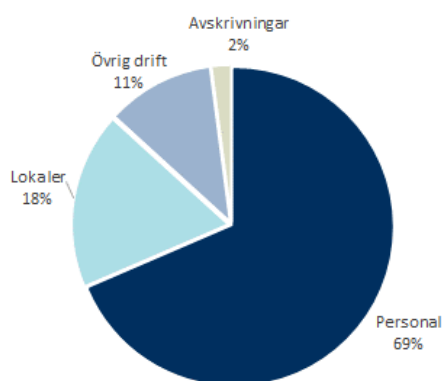
Personalkostnaderna har ökat med 3,3 procent, vilket innebär att ökningstakten minskat jämfört med 2017. De största orsakerna till ökningen är lönerevisionen och ökningen med 64 årsarbetskrafter på universitetet. Andra faktorer som påverkat är en allmänt gynnsam arbetsmarknad som drivit upp lönerna i samband med nyrekryteringar och även individuella överenskommelser om löneökningar.

Lokalkostnaderna har ökat med 4,4 procent jämfört med 2017 och uppgår till 757 mknkr. Dessa kostnader har ökat snabbare än förra året. De främsta förklaringarna till ökningen är hyresjusteringar enligt index, omförhandlingar av äldre kontrakt med marknadsanpassning av hyran samt utökade lokaler, främst i Arrheniuslaboratorierna och ett nytt laboratorium.

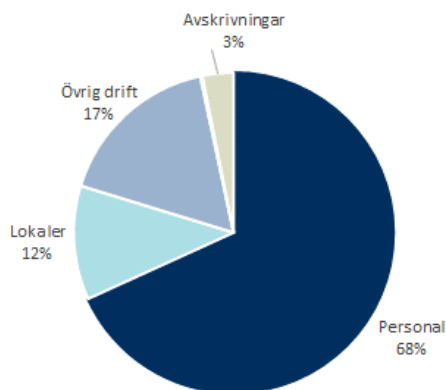
Universitetets driftskostnader ökade med 43 mknkr eller 5,8 procent jämfört med föregående år, att jämföra med ökningen av driftskostnaderna med 1,7 procent mellan 2017 och 2016. En anledning till ökningen är konsultkostnader i samband med projektering och nybyggnation i Albanoområdet samt ett ökat användande av digitala tjänster och media, exempelvis ökad övergång till digitala böcker och tidskrifter i biblioteket samt digitala tentamina.

Som en följd av ökande investeringar i bland annat forskningsinfrastruktur fortsätter avskrivningarna att öka, 2018 med 22 mnkr, och uppgår nu till 144 mnkr.

Diagram 8–9 nedan visar fördelningen på olika kostnadsslag, uppdelat på utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive forskning och utbildning på forskarnivå.

Diagram 8: Kostnader för utbildning på grundnivå och avancerad nivå 2018 (2 392 mnkr) fördelade på kostnadsslag.

Diagram 9: Kostnader för forskning och utbildning på forskarnivå 2018 (3 028 mnkr) fördelade på kostnadsslag.

Finansiering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Redovisningen av verksamhetens kostnader och intäkter ska i årsredovisningen fördelas på de två områdena utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive forskning och utbildning på forskarnivå. I redovisningen av området utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet särredovisas. Vidare ska denna redovisning kommenteras.

Intäkter och kostnader för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Verksamheten utbildning på grundnivå och avancerad nivå visar ett underskott om 126 mnkr för 2018, vilket kan jämföras med ett överskott på 26 mnkr för 2017. Intäkterna uppgår till 2 007 mnkr och har därmed minskat från föregående år. Kostnaderna inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå ökade däremot med 114 mnkr och uppgår 2018 till 2 134 mnkr.

Av tabell 36 nedan framgår intäkter och kostnader samt den ekonomiska utvecklingen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå under perioden 2016 till 2018.

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (mnkr)	2018	2017	2016
Verksamhetens intäkter			
Anslag	1 688	1 697	1 658
Avgifter och andra ersättningar	225	234	191
Bidrag	91	113	77
Finansiella intäkter	3	3	3
Summa intäkter	2 007	2 046	1 929
Verksamhetens kostnader			
Personal	1 455	1 378	1 377
Lokaler	387	365	318
Övrig drift	237	227	209
Finansiella kostnader	10	7	8
Avskrivningar	44	43	38
Summa kostnader	2 134	2 020	1 949
Resultat från andelar i dotterföretag	0	1	0
Transfereringar			
Erhållna medel	47	44	36
Lämnade bidrag	-47	-44	-36
Kapitalförändring	-126	26	-21
Ackumulerat myndighetskapital	707	832	806

Tabell 36: Intäkter, kostnader och ekonomisk utveckling för utbildning på grundnivå och avancerad nivå för 2016–2018.

Universitetets takbelopp i regleringsbrevet har totalt sett ökat med 69 mnkr jämfört med 2017. I ökningen ingår förutom generell pris- och löneomräkning ett ökat anslag om 28 mnkr med anledning av de nationella satsningar på utbyggnad av högskolan som inleds 2015 och 2018. I ökningen ingår även 7 mnkr för utbyggnad av lärarutbildningarna. Det totala anslaget för universitetets särskilda åtaganden uppgår till 66 mnkr efter generell pris- och löneomräkning.

Anslagsintäkterna har däremot minskat med 9 mnkr jämfört med föregående år. Det var andra året i rad som universitetet underproducerade, nu med motsvarande 113 mnkr. Förra årets tendens har under 2018 förstärkts med ett generellt lägre söktryck till många utbildningar, något som framför allt har påverkat möjligheten att bygga ut lärarutbildningarna i den takt som anges i regleringsbrevet. I viss mån påverkar också de tidigare neddragningar som universitetet gjort i syfte att minska den dåvarande överproduktionen.

En del av årets underproduktion täcks upp genom att ta sparade prestationer i anspråk, och universitetet har efter 2018 ett anslagssparande på 86 mnkr.

Avgiftsintäkterna har också minskat jämfört med föregående år, dessa redovisas närmare i avsnittet rörande uppdragsverksamheten.

Bidragsintäkterna på utbildningssidan uppgår 2018 till 91 mnkr, en minskning även här. Andelen bidragsintäkter inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgår till 6,4 procent av universitetets totala bidragsintäkter.

Personalkostnaderna inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgår till 1 455 mnkr och är en ökning med 77 mnkr relativt 2017 års utfall. Lokalkostnaderna uppgår till 387 mnkr, vilket är 23 mnkr högre än 2017. Driftskostnaderna inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå har ökat med 10 mnkr jämfört med 2017.

Uppdragsverksamhet inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Tabell 37 nedan visar hur intäkterna och kostnaderna för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid universitetet fördelar sig på olika intäkts- och kostnadsposter. Redovisningen sker uppdelat på uppdrag enligt regleringsbrevet och uppdragsverksamhet. Med uppdragsverksamhet avses här uppdragsutbildning samt beställd utbildning från andra lärosäten.

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (mnkr)	2018		2017		2016	
	Uppdrag i regl.brev	Uppdragsverks	Uppdrag i regl.brev	Uppdragsverks	Uppdrag i regl.brev	Uppdragsverks
Verksamhetens intäkter						
Anslag	1 688	0	1 697	0	1 658	0
Avgifter och andra ersättningar	100	125	98	135	83	108
Bidrag	91	0	113	0	77	0
Finansiella intäkter	3	0	3	0	3	0
Summa intäkter	1 882	125	1 910	135	1 821	108
Verksamhetens kostnader						
Personal	1 381	74	1 300	78	1 317	60
Lokaler	383	4	360	5	315	3
Övrig drift	185	52	172	55	163	46
Finansiella kostn	10	0	7	0	8	0
Avskrivningar	44	0	43	0	38	0
Summa kostnader	2 003	131	1 883	137	1 841	108

Tabell 37: Intäkter och kostnader för utbildningen på grundnivå och avancerad nivå för 2016–2018, redovisat med uppdelning på uppdrag enligt regleringsbrev och uppdragsverksamhet.

Universitetets uppdragsverksamhet på utbildningssidan utgör 6,2 procent av de totala intäkterna för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Intäkterna för uppdragsverksamheten uppgår 2018 till 125 mnkr och kostnaderna till 131 mnkr, vilket innebär ett underskott på 6 mnkr för 2018.

Inom uppdragsutbildning utmärker sig, liksom föregående år, främst uppdrag från Skolverket, som 2018 bidrar med 67 mnkr, vilket är ungefär hälften av uppdragsintäkterna. Även Arbetsförmedlingen är en stor uppdragsgivare, liksom svenska företag. Sammanlagt står de för 85 procent av intäkterna inom uppdragsutbildning, vilket är en marginell minskning jämfört med 2017.

Myndighetskapital för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Det totala myndighetskapitalet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgår vid utgången av 2018 till 707 mnkr och har således minskat med 15 procent jämfört med föregående år. Myndighetskapitalets förändring under den senaste tioårsperioden redovisas i diagram 7 i det tidigare avsnittet om universitetet som helhet.

Finansiering av forskning och utbildning på forskarnivå

Redovisningen av verksamhetens kostnader och intäkter ska i årsredovisningen fördelas på de två områdena utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive forskning och utbildning på forskarnivå. I redovisningen av området forskning och utbildning på forskarnivå ska avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet särredovisas. Vidare ska denna redovisning kommenteras.

Intäkter och kostnader för forskning och utbildning på forskarnivå

Verksamheten forskning och utbildning på forskarnivå visar ett underskott om 70 mnkr för 2018, vilket är ungefär lika mycket som underskottet 2017, som var 72 mnkr. Intäkterna uppgår till 3 134 mnkr vilket är 3,5 procent högre än föregående år. Kostnaderna inom forskning och utbildning på forskarnivå ökade med 3,4 procent och uppgår till 3 205 mnkr under året medan kostnaderna för 2017 var 3 100 mnkr.

Av tabell 38 nedan framgår intäkter och kostnader samt den ekonomiska utvecklingen för forskning och utbildning på forskarnivå under perioden 2016 till 2018.

Anslagsintäkten har ökat med totalt 37 mnkr jämfört med 2017 och avgiftsintäkterna har ökat med 16 mnkr. Årets bidragsintäkter uppgår till 1 321 mnkr, vilket är en ökning med 4,2 procent. Bidrags- och avgiftsförändringarna i förhållande till föregående år redovisas närmare i avsnitten som följer.

Personalkostnaderna inom forskning och utbildning på forskarnivå uppgår till 2 186 mnkr 2018, vilket innebär en ökning med 41 mnkr jämfört med 2017. Årets lokalkostnader uppgår till 369 mnkr vilket är 9 mnkr högre än 2017. Driftskostnaderna inom forskning och utbildning på forskarnivå har ökat med 32 mnkr jämfört med föregående år.

Forskning och utbildning på forskarnivå (mnkr)	2018	2017	2016
Verksamhetens intäkter			
Anslag	1 613	1 576	1 548
Avgifter och andra ersättningar	198	182	199
Bidrag	1 321	1 268	1 251
Finansiella intäkter	2	2	2
Summa intäkter	3 134	3 028	3 001
Verksamhetens kostnader			
Personal	2 186	2 145	1 988
Lokaler	369	360	390
Övrig drift	542	510	516
Finansiella kostnader	7	5	7
Avskrivningar	100	79	75
Summa kostnader	3 205	3 100	2 975
Resultat från andelar i dotterföretag	0	0	0
Transfereringar			
Erhållna medel	161	151	145
Lämnade bidrag	-161	-151	-145
Kapitalförändring	-70	-72	26
Ackumulerat myndighetskapital	295	365	437

Tabell 38: Intäkter, kostnader och ekonomisk utveckling för forskning och utbildning på forskarnivå för 2016–2018.

Universitetets intäkter för forskning och utbildning på forskarnivå kommer från en rad olika finansieringskällor, där anslagsintäkter utgör den största andelen och motsvarar 51 procent av de totala intäkterna. En annan stor finansieringskälla är bidragsintäkter vars andel uppgår till 42 procent. Den relativa fördelningen mellan olika finansieringskällor framgår av tabell 39 nedan.

Finansieringskälla (mnkr)	2018		2017		2016	
	Intäkter	Andel (%)	Intäkter	Andel (%)	Intäkter	Andel (%)
Anslag	1 613	51	1 576	52	1 549	52
Avgifter och andra ersättningar	198	6	182	6	202	7
Bidrag	1 321	42	1 268	42	1 248	42
Finansiella intäkter	2	0	2	0	2	0
Totalt	3 135	100	3 028	100	3 001	100

Tabell 39: Intäkter för forskning och utbildning på forskarnivå 2016–2018 med fördelning på intäktslag/finansieringskällor. Respektive intäktslagsandel av de totala intäkterna för forskning och utbildning på forskarnivå anges i procent.

Bidragsintäkterna har under året fortsatt att öka och uppgår till 1 321 mnkr vid årets slut. Forskningsråden svarar för 47 procent vilket gör dem till största bidragsgivare. Inom forskningsråden är Vetenskapsrådet störst finansär med cirka en tredjedel av totalen. Bidragsintäkter från olika

stiftelser utgör nästan 20 procent relativt de totala bidragsintäkterna under 2018. Inom kategorin stiftelser utmärker sig Knut & Alice Wallenbergs stiftelse som en stor finansiär.

Av tabell 40 nedan, vilken redogör för kostnader för forskning och utbildning på forskarnivå redovisat per kostnadsslag inklusive relativa jämförelsetal, framgår det att personalkostnaderna är den dominerande andelen av kostnaderna med motsvarande 68 procent av de totala kostnaderna inom verksamheten.

Kostnadsslag (mnkr)	2018		2017		2016	
	Kostnader	Andel (%)	Kostnader	Andel (%)	Kostnader	Andel (%)
Personal	2 186	68	2 145	69	1 988	67
Lokaler	369	12	360	12	390	13
Övrig drift	542	17	510	16	516	17
Finansiella kostnader	7	0	5	0	7	0
Avskrivningar	100	3	79	3	75	3
Totalt	3 205	100	3 100	100	2 975	100

Tabell 40: Kostnader för forskning och utbildning på forskarnivå 2016–2018 med fördelning på kostnadsslag. Respektive kostnadsslagsandel av de totala kostnaderna för forskning och utbildning på forskarnivå anges i procent.

Uppdragsforskningens intäkter och kostnader

Universitetet bedriver forskning på uppdrag av statliga myndigheter och företag inom det privata näringslivet. Uppdragsforskningen utgör 3 procent av de totala intäkterna för forskning och utbildning på forskarnivå och uppgår 2018 till 93 mnkr, vilket är en ökning med 5 mnkr i jämförelse med föregående år. Skolverket svarar för den största andelen inom uppdragsfinansiärerna och uppgår till 47 procent relativt uppdragsforskningens totala intäkter. Tabell 41 nedan visar hur intäkterna och kostnaderna för forskning och utbildning på forskarnivå vid universitetet fördelar sig på olika intäkts- och kostnadsposter.

Forskning och utbildning på forskarnivå (mnkr)	2018		2017		2016	
	Forskning	Uppdragsforskning	Forskning	Uppdragsforskning	Forskning	Uppdragsforskning
Verksamhetens intäkter						
Anslag	1 613	0	1 576	0	1 548	0
Avgifter och andra ersättningar	104	93	94	88	98	102
Bidrag	1 321	0	1 268	0	1 251	0
Finansiella intäkter	3	0	2	0	2	0
Summa intäkter	3 041	93	2 939	88	2 899	102
Verksamhetens kostnader						
Personal	2 130	56	2 094	51	1 929	59
Lokaler	367	2	358	2	389	1
Övrig drift	501	41	473	37	475	41
Finansiella kostnader	7	0	5	0	7	0
Avskrivningar	100	0	78	0	75	0
Summa kostnader	3 105	99	3 009	91	2 874	101

Tabell 41: Intäkter och kostnader för forskning och utbildning på forskarnivå för 2016–2018, redovisat med uppdelning på forskning och uppdragsforskning.

Myndighetskapital för forskning och utbildning på forskarnivå

Det totala myndighetskapitalet för forskning och utbildning på forskarnivå uppgår vid utgången av 2018 till 295 mnkr, vilket är en minskning med 19 procent jämfört med föregående år. Myndighetskapitalets förändring under den senaste tioårsperioden redovisas i diagram 7 i det tidigare avsnittet om universitetet som helhet.

Samfinansiering av bidragsfinansierad verksamhet

Av årsredovisningen för 2018 ska framgå i vilken omfattning anslagsmedel efter beslut har använts för att samfinansiera bidragsfinansierad verksamhet.

Anslagsmedel får tas i anspråk för samfinansiering av bidragsprojekt eller liknande verksamhet inom ramen för universitetets verksamhetsområden, om ändamålet med anslaget inte hindrar detta. Av tabell 48 nedan framgår i vilken omfattning anslagsmedel använts för att samfinansiera bidragsfinansierad verksamhet under åren 2016 till 2018.

Samfinansiering av bidragsfinansierad verksamhet	2018		2017		2016	
	UGA	FUF	UGA	FUF	UGA	FUF
Anslagsmedel som använts för att samfinansiera bidragsverksamhet (mnkr)	2,1	66,8	2,0	62,8	5,4	59,4
Andel av den totala finansieringen i bidragsverksamheten (%)	2,6	4,8	1,8	4,7	7,0	5,0

Tabell 42: Anslagsmedel som samfinansierat bidragsfinansierad verksamhet 2016–2018.

Avkastning för donationsmedel i förhållande till marknadsindex

Stockholms universitet har getts rätt att enligt 12 § donationsförordningen (1998:140) förvalta medel i aktier och andra värdepappersfonder. Av årsredovisningen för 2018 ska framgå hur avkastningen har utvecklats i förhållande till marknadsindex.

Stockholms universitet har medgivande från regeringen att enligt 12 § donationsförordningen (1994:140) förvalta medel i aktier och andra värdepappersfonder. Den genomsnittliga avkastningen för donationsmedel som förvaltas enligt 12 § donationsförordningen (1998:140) i förhållande till marknadsindex framgår av tabell 43 nedan.

Avkastning för donationsmedel i förhållande till marknadsindex	2018	2017	2016
Genomsnittlig avkastning för donationsmedel (%)	-4,2	6,8	5,6
Marknadsindex (%)	-4,6	4,4	1,1

Tabell 43: Avkastning för donationsmedel i förhållande till marknadsindex under åren 2016–2018.

Index OMRX Bond All 1–3 Y och OMX Stockholm Total Return Index.

Donationernas sammanlagda marknadsvärde 2018-12-31 var 22,4 mnkr varav 12,8 mnkr (57 procent) var placerade i aktiefonder samt 9,6 mnkr (43 procent) i räntefonder. Medlen förvaltas diskretionärt. Universitetet har under 2018 ny fondförvaltare i Alfred Berg Kapitalförvaltning AB. Under 2018 har kostnaderna för förvaltningen av donationerna varit 73 tkr, varav 44 tkr till externa förvaltare och 29 tkr till administration vid Stockholms universitet.

Ekonomisk redovisning

Resultaträkning, tkr

		2018-01-01– 2018-12-31	2017-01-01– 2017-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	Not 1	3 300 993	3 272 826
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 2	423 072	415 592
Intäkter av bidrag	Not 3	1 412 048	1 380 706
Finansiella intäkter	Not 4	5 544	4 272
Summa intäkter		5 141 657	5 073 396
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	Not 5	- 3 640 952	-3 523 239
Kostnader för lokaler	Not 6	-756 774	-725 032
Övriga driftskostnader	Not 7	-779 633	-737 055
Finansiella kostnader	Not 8	-16 664	-12 839
Avskrivningar och nedskrivningar	Not 12-14	-144 160	-121 651
Summa kostnader		-5 338 183	-5 119 816
Verksamhetsutfall		-196 526	-46 420
Resultat från andelar i hel- och delägda företag	Not 16	577	821
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		48 105	33 220
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		89 196	97 496
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	Not 9	71 284	64 903
Lämnade bidrag	Not 10	-208 585	-195 619
Saldo transfereringar		0	0
Årets kapitalförändring	Not 11	-195 949	-45 599

Balansräkning, tkr

		2018-12-31	2017-12-31
Tillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella tillgångar	Not 12	5 152	8 337
Summa immateriella anläggningstillgångar		5 152	8 337
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	Not 13	155 625	155 933
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	Not 14	401 771	361 790
Pågående nyanläggningar	Not 15	62 043	72 197
Summa materiella anläggningstillgångar		619 439	589 920
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i hel- och delägda företag	Not 16	3 947	3 370
Andra långfristiga värdepappersinnehav	Not 17	22 415	18 641
Summa finansiella anläggningstillgångar		26 362	22 011
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		20 940	18 892
Fordringar hos andra myndigheter	Not 18	81 416	102 925
Övriga kortfristiga fordringar	Not 19	1 038	912
Summa kortfristiga fordringar		103 394	122 729
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader		192 363	182 867
Upplupna bidragsintäkter		291 397	289 870
Övriga upplupna intäkter		23 165	22 886
Summa periodavgränsningsposter	Not 20	506 925	495 623
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	Not 21	-86 253	0
Summa avräkning med statsverket		-86 253	0
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	Not 22	2 292 247	2 236 304
Kassa och bank	Not 23	3 509	6 165
Summa kassa och bank		2 295 756	2 242 469
Summa tillgångar		3 470 775	3 481 089

Kapital och skulder		2018-12-31	2017-12-31
Myndighetskapital			
Statskapital		298	298
Resultatandelar i hel- och delägda företag		3 370	2 550
Balanserad kapitalförändring		1 197 607	1 244 027
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-195 949	-45 599
Summa myndighetskapital	Not 24	1 005 326	1 201 275
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Not 25	12 900	14 093
Övriga avsättningar	Not 26	14 458	8 871
Summa avsättningar		27 358	22 964
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	Not 27	503 513	441 390
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	Not 28	127 448	114 121
Leverantörsskulder		124 269	159 405
Övriga kortfristiga skulder	Not 29	65 699	60 705
Depositioner		14	14
Summa skulder m.m.		820 943	775 635
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader		239 626	236 928
Oförbrukade bidrag	Not 30	1 274 634	1 151 608
Övriga förutbetalda intäkter		102 888	92 679
Summa periodavgränsningsposter	Not 31	1 617 148	1 481 215
Summa kapital och skulder		3 470 775	3 481 089

Ansvarsförbindelser	2018-12-31	2017-12-31
Åtaganden lokalfrågor		
<i>Om universitetet beslutar att inte fullfölja projekten äger avtalsparten rätt att fakturera upptill 100 procent av upparbetade förgäveskostnader inklusive mervärdesskatt i projekten.</i>	568	19 781
Om universitetet beslutar att säga upp avtalet senast 2020-05-31 och endast för avflyttning, äger avtalsparten rätt att fakturera ett belopp motsvarande två årshyror.	9 935	100 382
Totalt belopp vid 100 procents fakturering av förgäveskostnader inklusive hyror	10 503	120 163

Förändring av ansvarsförbindelser per 31 december 2018 jämfört med 2017 beror främst på att ansvarsförbindelse gällande kontraktet för Geovetenskapshuset på 90 447 tkr enbart gällde fram till 2018-06-03.

Anslagsredovisning

a = Ramanslag

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl regleringsbrev	Omordisponerat anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Utgiftsområde 16							
Utbildning och universitetsforskning							
16 02 009 Stockholms universitet:	0	1 739 036	0	0	1 739 036	-1 652 783	86 253
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (a)							
001 Takbelopp (a)	0	1 739 036	0	0	1 739 036	-1 652 783	86 253
16 02 010 Stockholms universitet:	0	1 630 355	0	0	1 630 355	-1 630 355	0
Forskning och utbildning på forskarnivå (a)							
004 Basresurs (a)	0	1 630 355	0	0	1 630 355	-1 630 355	0
16 02 065 Särskilda medel till universitet och högskolor (a)	0	65 960	0	0	65 960	-65 960	0
008 Nationellt resurscentrum i kemi (a)	0	1 398	0	0	1 398	-1 398	0
009 Tolk- och översättarutbildning (a)	0	16 304	0	0	16 304	-16 304	0
010 Särskilda uppgifter rörande svenska som andraspråk och svenskundervisning för invandrare (a)	0	8 638	0	0	8 638	-8 638	0
011 Stöd till studenter med funktionshinder inkl. teckentolkning (a)	0	35 028	0	0	35 028	-35 028	0
012 Utveckling av lärarutbildningen för dövas och hörselskadades behov (a)	0	2 437	0	0	2 437	-2 437	0
043 Lärarutbildning i minoritetsspråk (a)	0	2 155	0	0	2 155	-2 155	0
Summa utgående överföringsbelopp exkl. obetecknade anslag	0	3 435 351	0	0	3 435 351	-3 349 098	86 253
Summa obetecknade anslag (överförs ej)							
SUMMA	0	3 435 351	0	0	3 435 351	-3 349 098	86 253
*På grund av underproduktion uppvisar universitetet ett anslagsparande om 86 253 tkr.							

Finansiella villkor

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

2:9 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (ramanslag)

2:9 ap. 1 Takbelopp

Anslagsbelastningen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå i form av ersättning för helårsstudenter och helårsprestationer ska redovisas i årsredovisningen. Ersättningen beräknas på grundval av redovisningen i Ladok. Per capitaersättningen för helårsstudenter och helårsprestationer inom de olika utbildningsområdena anges i regleringsbrevet under avsnitt Ekonomisk redovisning m.m. punkt 4. Eventuell mellanskillnad mellan avräknade överföringar till räntekontot och den slutliga anslagsbelastningen redovisas som ett anslagssparande. Om redovisning sker av fler helårsstudenter och helårsprestationer än vad som kan ge ersättning inom takbeloppet, kan sådan överproduktion sparas till följande budgetår utan regeringens särskilda medgivande.

Stockholms universitet har ingen anslagskredit.

Ränteintäkter som erhållits på räntekonto och som hänför sig till anslagssparande för budgetåret 2018 som inte får behållas ska beräknas från budgetårets utgång och fram till dess betalning sker. Denna ska ske senast när årsredovisningen är upprättad.

På grund av underproduktion kommer universitetet uppvisa ett anslagssparande om 86 253 tkr som ligger under 10 procent av tilldelat takbeloppet

Till räntekontot överförs varje månad en tolfedel av anslaget. Anslaget avräknas i samband med överföringen.

2:10 Forskning och utbildning på forskarnivå (ramanslag)

2:10 ap. 4 Basresurs

Medel får disponeras fritt utan begränsning till vetenskapsområden. I anslaget ingår medel för strategiska forskningsområden (havsmiljöforskning 10 490 tkr, klimatforskning 19 790 tkr, effekter på naturresurser 17 302 tkr) samt medel för ett nätverk för Europaforskning i juridik.

Stockholms universitet bemyndigades att under 2017 besluta om medlemskap i EIT Digital under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT) och att under 2017–2022 besluta om en årlig medlemsavgift på högst 250 tkr (i enlighet med beslut om höständringsbudgeten 2017).

Medlemskapshantering har dragit ut på tiden, vilket har inneburit att bemyndigandet inte har utnyttjats och således har ingen medlemsavgift betalats.

Till räntekontot i Riksgäldskontoret överförs varje månad en tolfedel av anslaget. Anslaget avräknas i samband med överföringen.

2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor (ramanslag)

2:65 ap. 8 Nationellt resurscentrum i kemi. Verksamheten bedrivs vid de nationella resurscentrumen i biologi, fysik och kemi vid Uppsala universitet, Lunds universitet, Linköpings universitet och Stockholms universitet, där Linköpings universitet ska svara för en samordning av dessa verksamheter. Stockholms Universitet ska samarbeta med Linköpings universitet i samordningen av verksamheterna.

- 2:65 ap. 9 Tolk- och översättarutbildning. 4 200 tkr, ska användas för att bygga ut tolk- och tolklärarutbildningen
- 2:65 ap. 10 Särskilda uppgifter rörande svenska som andraspråk och svenskundervisning för invandrare.
- 2:65 ap. 11 Stöd till studenter med funktionshinder inkl. teckentolkning
- 2:65 ap. 12 Utveckling av lärarutbildningen för dövas och hörselskadades behov
- 2:65 ap. 43 Lärarutbildning i minoritetsspråk

Till räntekontot överförs varje månad en tolfedel av anslaget. Anslaget avräknas i samband med överföringen.

Redovisningsprinciper och värderingsgrunder

Tillämpade redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med regleringsbrev, förordningen (2000:605) om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Universitetets redovisning följer förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring (FBF) samt förordning (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor.

Redovisningen vid universitetet följer god redovisningssed enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till FÅB:en.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 10 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring tillämpar myndigheten brytdagen den 4 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 50 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Undantag från vissa bestämmelser för universitet och högskolor i regleringsbrevet (bilaga 5)

- I regleringsbrevet medges universitet och högskolor undantag från bestämmelserna om redovisning mot anslag enligt 12 § anslagsförordningen (2011:223). Avräkning mot anslag och anslagsposter för medel som utbetalas till lärosätenas räntekonton i Riksgäldskontoret ska ske i samband med de månatliga utbetalningarna till respektive lärosätets räntekonto i Riksgäldskontoret.
- Vidare medges undantag från 7 § anslagsförordningen (2011:223) på så sätt att lärosätet får överföra såväl överproduktion som utnyttjat takbelopp, anslagssparande, till ett värde av högst tio procent av takbeloppet till efterföljande budgetår, utan att särskilt begära regeringens medgivande.
- Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen i 2 kap. 4 § tredje stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att årsredovisningen ska innehålla redovisning av väsentliga uppgifter. Universitet och högskolor ska i stället lämna uppgifter enligt bilaga 6 Väsentliga uppgifter.
- Universitet och högskolor ska i samband med upprättandet av noter till årsredovisningen särskilt beakta att specifikation ges av låneram i Riksgäldskontoret uppdelad på beviljad låneram och utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut, och beviljad och under året maximalt utnyttjad kontokredit hos Riksgäldskontoret.
- Universitet och högskolor medges i undantag från bestämmelsen enligt 2 kap. 4 § förordningen (2000:605) andra stycket om årsredovisning och budgetunderlag, om att i årsredovisningen upprätta och till regeringen lämna en finansieringsanalys.
- Universitet och högskolor medges undantag från 2 kap. 1 § första stycket och 3 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) om finansiering av anläggningstillgångar enligt följande. En anläggningstillgång som används i myndighetens verksamhet får helt eller delvis finansieras med bidrag som har mottagits från icke-statlig givare. Detta gäller även för bidrag från statliga bidragsgivare under förutsättning att bidraget har tilldelats för ändamålet.
- Stockholms universitet medges rätt att förvalta donationsmedel i aktier och andra värdepapper enligt 12 § första stycket donationsförordningen (1998:140). Universitetet får även uppdra åt någon annan att placera dessa medel i enlighet med 12 § andra stycket. Universitetet ska redovisa hur avkastningen har utvecklats i förhållande till marknadsindex.
- Universitet och högskolor medges undantag från 25 a § andra och tredje stycket avgiftsförordningen (1992:191) om disposition av inkomster från avgiftsbelagd verksamhet.

Uppgår det ackumulerade överskottet till mer än 10 procent av den avgiftsbelagda verksamhetens omsättning under räkenskapsåret, ska myndigheten i årsredovisningen redovisa hur överskottet ska disponeras. Har det uppkommit ett underskott i en avgiftsbelagd verksamhet som inte täcks av ett balanserat överskott från tidigare räkenskapsår, ska myndigheten i årsredovisningen lämna ett förslag till regeringen om hur underskottet ska täckas.

Värderingsgrunder

Tillgångar och skulder, förutom finansiella anläggningstillgångar, har värderats till anskaffningsvärde. Finansiella anläggningstillgångar har portföljvärderats.

Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella tillgångar utgörs främst av anskaffningar avseende förvärvade licenser samt rättigheter, oftast dataprogram. Aktivering kan ske om anskaffningsvärdet överstiger 10 tkr och den ekonomiska livslängden är minst fem år.

Materiella anläggningstillgångar

Inventarier med ett anskaffningsvärde på minst 25 tkr och med en ekonomisk livslängd på minst tre år redovisas som anläggningstillgång. Anläggningstillgångar avskrivs enligt plan med följande avskrivningstider:

- 3 år Datorer och kringutrustning
- 5 år Kontorsmaskiner och utrustning, inventarier, fordon, m.m.
- 10 år Byggnadsinventarier och förbättringsutgift annans fastighet.
- 25 år Fartyg och skepp

För konstföremål sker ingen avskrivning.

Av Ekonomistyrningsverkets (ESV:s) föreskrifter till 5 kap 1 § FÅB framgår att om en sammansatt anläggningstillgång har betydande delar eller komponenter som förväntas förbrukas i annan takt än den totala tillgången, ska komponenterna delas upp och skrivas av var för sig utifrån respektive komponents nyttjandeperiod.

För universitetet kan det vara tillämpligt när det gäller anläggningstillgångar inom fartyg och skepp samt anläggningar inom forskningsinfrastruktur. I dagsläget bedömer universitetet att befintliga anläggningstillgångar, som skulle kunna falla under tillämpningen av komponentavskrivning, inte innehåller komponenter som förväntas förbrukas i annan väsentlig takt än den totala tillgången.

Finansiella anläggningstillgångar

Aktier och värdepapper har portföljvärderats. I de fall nedskrivning behöver göras i samband med denna värdering sker detta efter individuell prövning till det lägsta av bokfört värde och marknadsvärde.

Fordringar och skulder

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta med beaktande av osäkra fordringar som bedömts individuellt. I de fall faktura eller motsvarande handling inkommit efter fastställd brytdag eller där fordrings- eller skuldbeloppet inte är känt vid brytdagen, redovisas beloppet som periodavgränsningspost.

Periodavgränsningsposter

Periodiseringar innebär att kostnader och intäkter hänförs till det år som de avser. I allt väsentligt har periodiseringar skett för t.ex. leverantörsfakturer, semesterlöneskuld, avgifter samt intäkter som värderats utifrån nedlagda kostnader efter prövning av fordrans giltighet mot finansiär. Beloppsgränsen för periodiseringar uppgår till 50 tkr.

Utländska valutor

Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas enligt balansdagens kurs. Behållning på EUR-konto per den 31 december 2018 har värderats till balansdagens kurs.

Externmedelsfinansierade projekt

I den löpande redovisningen bokförs inbetalda medel för bidragsprojekt (förskott) som en skuld till finansiären. Kostnader som avser projektet skall bokföras löpande när de uppstår. För bidragsfinansierade projekt bokförs vid varje månads slut intäkter motsvarande månadens kostnader, vilket medför att de bidragsfinansierade projekten löpande under året har ett resultat på noll kronor. Vid bokslutet redovisas oförbrukade bidrag under periodavgränsningsposter på skuldsidan i balansräkningen. Alla bidragsprojekt kontrolleras årligen för att fastställa att de har ett underliggande kontrakt med dispositionstid för medlen efter den 31 december.

I de fall kostnaderna under året har varit större än inbetalda medel har universitetet en fordran på finansiären, och denna bokförs på tillgångssidan i balansräkningen under periodavgränsningsposter.

I uppdragsprojekt bokförs intäkter och kostnader löpande under året. För uppdragsprojekt som pågår över årsskiftet bokförs resultatet som periodiseringspost på tillgångs- respektive skuldsidan i balansräkningen. Uppdragsprojekt som slutförts under året resultatförs.

Transfereringar

Universitetet redovisar transfereringar enligt Ekonomistyrningsverkets rekommendationer. Som transfereringar redovisas bl.a. stipendier och lämnade bidrag samt de intäkter som erhållits för att finansiera transfereringarna, där antingen givaren till universitetet och/eller mottagaren från universitetet är en statlig part.

Avstämning av mellanhavanden med andra statliga myndigheter

Vid inrapportering till statsredovisningen ska varje transaktion till annan statlig myndighet kunna särredovisas. Erhållna bidrag och avgifter samt givna bidrag och köp ska redovisas och stämmas av med varje statlig motpart för belopp överstigande 1 000 tkr. För fordringar och skulder över årsskiftet gäller att belopp över 100 tkr ska stämmas av. Stockholms universitet har i sin kodsträng en unik kod för varje myndighet och en gemensam kod för samtliga övriga motparter för att kunna särskilja dessa transaktioner. Efter årets avstämning med andra statliga myndigheter har universitetet inga oförklarade differenser.

Fullkostnadsmodell

Universitetet tillämpar lönebaserad fördelning av indirekta kostnader, dvs. den modell som Sveriges universitet och högskolor (SUHF) har rekommenderat lärosätena att använda.

Övriga väsentliga uppgifter

Stockholms universitets Holding AB

Ägandet av Stockholms universitet Holding AB övergick per den 1 januari 1998 från Närings- och handelsdepartementet till Stockholms universitet. Bolaget äger helt eller delvis aktier i 24 bolag, varav två dotterbolag, tre intressebolag och 19 bolag där innehavet är mindre än 20 procent.

Förvaltning av stiftelser

I enlighet med Stiftelselagen (1994:1220) bröts de fonder och samförvaltade donationer som är att betrakta som stiftelser och därmed egna juridiska personer ut ur universitetets redovisning den 1 januari 1997. Utanför universitetets redovisning finns 156 anknutna stiftelser vilka avger separata årsredovisningar.

Marknadsvärdet av det förvaltade kapitalet uppgår till 495 297 tkr per den 31 december 2018. Bidrag och stipendier som beviljats under 2018 är 13 491 tkr. Totalavkastningen 2018, på stiftelsernas kapital var -0,55 procent och direktavkastningen 2,85 procent. Förvaltningen av universitetets stiftelser regleras av en placeringspolicy som fastställs av universitetsstyrelsen varje år. Det förvaltade kapitalet bestod vid utgången av året av svenska aktiefonder 43 procent, utländska aktiefonder 7 procent och ränteplaceringar 49 procent.

Universitetet handhar förvaltningen av stiftelserna tillsammans med den ekonomiska administrationen av Stockholms universitet Holding AB med dotterbolag. Denna förvaltning har under 2018 haft kostnader på 2 339 tkr (2 909 tkr 2017) varav personalkostnaderna är 1 746 tkr (2 082 tkr 2017). Ersättning från stiftelserna och bolagen uppgår till 2 405 tkr (3 089 tkr 2017).

Noter till resultat- och balansräkning

(Belopp i tkr)

Not 1 Intäkter av anslag	2018-12-31	2017-12-31
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 688 002	1 696 832
Forskning och forskarutbildning	1 612 991	1 575 994
Summa intäkter av anslag	3 300 993	3 272 826

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2018-12-31	varav inom staten	2017-12-31	varav inom staten
Intäkter enligt § 4 Avgiftsförordningen*				
Kompendier	184	0	250	0
Övrigt material	1 715	172	3 017	378
Lokaler	11 595	230	9 862	363
Konferenser	16 776	6 119	13 290	2 717
Rikstest m.m.	1 250	0	1 158	0
Konsulttjänster	33 481	25 216	23 435	15 867
Resurssamordning	22 049	22 048	19 943	19 943
Summa	87 050	53 785	70 955	39 268

Intäkter enligt regleringsbrev				
Uppdragsutbildning	123 663		133 337	
Uppdragsforskning	92 403		88 278	
Upplåtande av bostadslägenhet	35 503		31 028	
Utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter	25 856		26 493	
Högskoleprovet	9 884		10 436	
Beställd utbildning	1 625		2 093	
Summa	288 934		291 665	

Övriga intäkter				
Övriga intäkter i verksamheten	47 088		52 972	
Summa	47 088		52 972	

Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	423 072		415 592	
--	----------------	--	----------------	--

* Intäkter enligt § 4 Avgiftsförordningen för 2018 har ökat med 16 095 tkr jämfört med 2017 och den största ökningen beror på högre faktureringsvolym av konsulttjänster inom staten.

Särredovisning av tjänsteexport

	2018-12-31	2017-12-31
Intäkter	33 639	34 635

Från och med 2017 särredovisar universitetet intäkter av tjänsteexport enligt rekommendation från Högskolornas forum för redovisningsfrågor (HfR). Tjänsteexport är sådana tjänster som inom eller utom riket tillhandahålls till avnämare i utlandet.

Not 3 Intäkter av bidrag	2018-12-31	2017-12-31
<i>Bidragsintäkter per finansårsgrupp</i>		
Forskningsråd	613 163	610 507
Organisationer liknande forskningsråd	80 809	66 915
Sektorsorgan	56 867	62 628
Övriga statliga myndigheter	214 356	228 930
Kommuner	1 707	1 823
Landsting	11 862	8 985
Svenska stiftelser och ideella föreningar	260 287	244 083
Svenska företag	26 192	21 721
Statliga bolag	0	90
EU-program	95 763	73 829
Nordiska finansörer	22 154	35 071
Utländska finansörer utom Norden	28 888	26 124
Summa intäkter av bidrag*	1 412 048	1 380 706

*Skillnaden mellan åren består främst av högre intäkter avseende Cancerfonden, Riksbankens jubileumsfond, Knut och Alice Wallenbergstiftelse och EU, men också av lägre intäkter avseende nordiska forskningsråd och Kammarkollegiet.

Not 4 Finansiella intäkter	2018-12-31	2017-12-31
Ränteintäkter på räntekonto i Riksgäldskontoret	2 414	2 071
Övriga finansiella intäkter	3 130	2 201
Summa finansiella intäkter	5 544	4 272

Not 5 Kostnader för personal	2018-12-31	2017-12-31
Lönekostnader, exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och avgifter	2 416 108	2 316 131
- varav arvode till styrelse, kommittéer och ej anställd personal	8 272	7 918
Övriga personalkostnader (t ex. företagshälsovård, traktamenten, kurs- och konferensavgifter)	1 224 844	1 207 108
Summa kostnader för personal	3 640 952	3 523 239

Not 6 Kostnader för lokaler	2018-12-31	2017-12-31
Hyror exklusive mediakostnader	675 282	649 497
Mediakostnad (el, värme, gas, kyla, vatten)	18 615	17 932
Lokalvårdskostnad (externt utförd), renhållning, bevakning och övriga lokalkostnader	62 877	57 603
Summa kostnader för lokaler *	756 774	725 032

*Ökningen av lokalkostnader beror främst på indexuppräknning av befintliga hyreskontrakt enligt konsumentprisindex (KPI) samt omförhandlingar av äldre kontrakt med marknadsanpassning av hyran.

Not 7 Övriga driftskostnader	2018-12-31	2017-12-31
Konsulttjänster	152 241	146 174
Material	144 771	129 506
Resor	116 367	108 794
Övriga tjänster	96 554	95 510
Böcker, tidskrifter och övriga publikationer	80 049	78 800
Datatjänster	75 864	69 300
Övriga driftskostnader	76 142	74 770
Reparationer och underhåll	37 645	34 201
Summa övriga driftskostnader *	779 633	737 055

* Skillnaden mellan åren består främst av högre konsultkostnader och materialkostnader. Nybyggnationer i Albano samt ombyggnationer i Frescati har bidragit till ökningen av konsultkostnader. Utköp av datorer och annan utrustning i samband med att ett leasingavtal avslutades påverkade materialkostnaderna.

Not 8 Finansiella kostnader	2018-12-31	2017-12-31
Räntekostnader på räntekonto i Riksgäldskontoret	11 087	11 232
Övriga finansiella kostnader	5 577	1 607
Summa finansiella kostnader	16 664	12 839

Not 9 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2018-12-31	2017-12-31
Knut och Alice Wallenbergs stiftelse	28 136	27 403
Riksbankens jubileumsfond	14 278	12 012
Medel från EU:s institutioner	8 285	10 172
Medel från övriga	7 935	4 672
Medel från internationella organisationer	6 361	5 423
Medel från kommuner och landsting	2 300	391
RMC cancerfonder	2 119	1 972
Göran Karlssons stiftelse	900	207
Stiftelsen för strategisk forskning	433	1 934
Medel från privata företag	313	85
Mistra miljöstrategisk forskning	224	632
Summa övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	71 284	64 903

Not 10 Lämnade bidrag	2018-12-31	2017-12-31
Bidrag till statliga myndigheter	97 489	77 255
Bidrag till övriga länder för konsumtion	19 755	21 112
Lämnade bidrag internationella organisationer	36 407	37 258
Stipendier	34 746	33 299
Övriga lämnade bidrag	20 188	26 695
Summa lämnade bidrag	208 585	195 619

Not 11 Årets kapitalförändring	2018-12-31	2017-12-31
Anslagsfinansierad verksamhet	-183 409	-42 610
Avgiftsfinansierad verksamhet	-13 117	-3 810
Resultatandelar från hel- och delägda företag	577	821
Summa årets kapitalförändring*	-195 949	-45 599

* Skillnaden i kapitalförändringen mellan åren beror till viss del på underproduktion i utbildningsverksamheten under 2018. För ytterligare förklaring till kapitalförändringen hänvisas till texten i avsnittet Ekonomiskt resultat.

Kapitalförändring per område

Verksamhet	Balanserad kapitalförändring (A)	Årets kapitalförändring (B)	Summa (A+B)
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå			
Utbildning enligt uppdrag i regleringsbrev*	811 813	-120 121	691 692
Uppdragsverksamhet	20 648	-5 705	14 943
Summa	832 461	-125 826	706 635
Forskning och utbildning på forskarnivå			
Forskning och utbildning på forskarnivå*	324 096	-62 711	261 385
Uppdragsverksamhet	41 050	-7 412	33 638
Summa	365 146	-70 123	295 023
Summa totalt	1 197 607	-195 949	1 001 658

* En justering har gjorts på balanserad kapitalförändring om 821 tkr som avser föregående års resultatandelar från dotterbolag.

Kapitalförändringen redovisas enligt bilaga 2 i regleringsbrevet för universitet och högskolor.

Stockholms universitet redovisar anslagsfinansierad verksamhet och bidragsfinansierad verksamhet inom de två verksamhetsgrenarna Utbildning på grundnivå och avancerad nivå och Forskning och utbildning på forskarnivå. Gällande den avgiftsbelagda verksamheten avseende beställd utbildning, uppdragsutbildning och uppdragsforskning, redovisas kapitalförändringen i ovanstående not under de båda rubrikerna Uppdragsverksamhet.

Not 12 Immateriella anläggningstillgångar	2018-12-31	2017-12-31
<i>Förvärvade licenser, rättigheter, m.m.</i>		
Ingående anskaffningsvärde	20 085	17 415
Årets anskaffningar	81	3 727
Årets försäljningar/utrangeringar	-362	-1 057
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	19 804	20 085
Ingående ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-11 748	-9 513
Årets avskrivningar/nedskrivningar	-3 227	-3 291
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar/nedskrivningar	323	1 056
Utgående ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-14 652	-11 748
Utgående bokfört värde	5 152	8 337
Not 13 Förbättringsutgifter på annans fastighet	2018-12-31	2017-12-31
Ingående anskaffningsvärde	429 257	407 075
Årets anskaffningar	24 938	45 296
Pågående förbättringsutgifter årets anskaffningar	5 660	509
Under året omklassificerade	0	0
Årets försäljningar/utrangeringar	-3 371	-23 623
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	456 484	429 257
Ingående ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-273 324	-268 851
Årets avskrivningar/nedskrivningar	-30 018	-27 831
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar/nedskrivningar	2 483	23 358
Utgående ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-300 859	-273 324
Utgående bokfört värde	155 625	155 933
Not 14 Maskiner, inventarier, installationer	2018-12-31	2017-12-31
Ingående anskaffningsvärde	1 226 777	1 224 204
Årets anskaffningar*	151 572	119 933
Under året omklassificerade	0	0
Årets försäljningar/utrangeringar	-44 969	-117 360
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	1 333 380	1 226 777
Ingående ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-864 987	-891 132
Årets avskrivningar/nedskrivningar	-110 915	-90 530
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar/nedskrivningar	44 293	116 675
Utgående ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-931 609	-864 987
Utgående bokfört värde	401 771	361 790

*Årets anskaffningar består till största delen av investeringar i bl.a. nationell forskningsinfrastruktur för mikroskopi samt i forskningsinfrastrukturen Experimental Core Facility.

Not 15 Pågående nyanläggningar	2018-12-31	2017-12-31
Ingående anskaffningsvärde	72 197	49 945
Årets anskaffningar	167 009	192 277
Färdigställda anläggningar	-177 163	-170 025
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	62 043	72 197

Not 16 Andelar i hel- och delägda företag

Universitetet äger 100 procent av Stockholms universitets Holding AB (3 000 aktier, nominellt värde 300 tkr). Företaget är ej börsnoterat. Andelarna, motsvarande 5 275 tkr, har erhållits från Näringsdepartementet enligt beslut 20 december 1997. Därmed har inte universitetet något anskaffningsvärde för aktierna.

Stockholms universitets Holding AB innehar följande aktier 2018-12-31:

100 %	Success AB
100 %	SU Inkubator AB
20 %	Nordic Brand Academy
20 %	Aktiebolaget svenska stjärnor
20 %	Choros Cognition AB

Stockholms universitets Holding äger också aktier i ytterligare 19 företag. Innehavet i varje företag är mindre än 20 procent.

Bokfört värde:	2018-12-31	2017-12-31
Statskapital (från Näringsdepartementet)	3 370	2 550
Justering föregående års resultat	0	0
Resultatandel per 31 december	577	821
Summa andelar i hel- och delägda företag	3 947	3 370

Not 17 Andra långfristiga värdepappersinnehav*	2018-12-31	2017-12-31
Aktier	0	11 251
Aktie- och räntefonder	22 415	7 390
Summa långfristiga värdepappersinnehav	22 415	18 641

Långfristiga värdepapper redovisas till verkligt värde, marknadsvärde.

* Universitetet har under 2018 upphandlat ny kapitalförvaltare, Alfred Berg, och i samband med det gått över till att placera kapitalet enbart i fonder.

Not 18 Fordringar hos andra myndigheter	2018-12-31	2017-12-31
Kundfordringar hos andra myndigheter	25 609	36 256
Fordran mervärdesskatt	54 662	65 662
Övriga fordringar hos andra myndigheter	1 145	1 007
Summa fordringar hos andra myndigheter	81 416	102 925

Not 19 Övriga kortfristiga fordringar	2018-12-31	2017-12-31
Förskott till anställda	945	770
Övriga kortfristiga fordringar	93	142
Summa övriga kortfristiga fordringar	1 038	912
Not 20 Periodavgränsningsposter	2018-12-31	2017-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	152 673	153 735
Övriga förutbetalda kostnader	39 690	29 132
Summa förutbetalda kostnader	192 363	182 867
Upplupna bidragsintäkter, inomstatliga	65 485	55 790
Upplupna bidragsintäkter, utomstatliga	225 912	234 080
Summa upplupna bidragsintäkter	291 397	289 870
Upplupna uppdragsintäkter	22 384	22 886
Övriga upplupna intäkter	781	0
Summa övriga upplupna intäkter	23 165	22 886
Summa periodavgränsningsposter	506 925	495 623
Not 21 Avräkning med statsverket	2018-12-31	2017-12-31
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot anslag	3 349 098	3 306 046
Anslag som tillförts räntekonto	-3 435 351	-3 306 046
Återbetalning av anslagsmedel	0	0
Summa avräkning med statsverket*	-86 253	0
*På grund av underproduktion uppvisar universitet ett anslagssparande om 86 253 tkr.		
Not 22 Behållning räntekonto i riksgäldskontoret	2018-12-31	2017-12-31
Behållning på universitetets räntekonto	2 292 247	2 236 304
Summa behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2 292 247	2 236 304
Beviljad räntekontokredit enligt regleringsbrev.	0	0
Not 23 Kassa och bank	2018-12-31	2017-12-31
Banktillgodohavande avseende fondförvaltning*	0	5 427
Övriga banktillgodohavanden (EUR-kontot)	3 509	738
Summa kassa och bank	3 509	6 165

* Skillnaden mellan åren hänförs till byte av kapitalförvaltare och övergång till placering enbart i fonder.

Not 24 Myndighetskapital

Universitetet redovisar en negativ kapitalförändring om 195 949 tkr (45 599 tkr), vilket motsvarar 3,67 procent (0,89 procent) av verksamhetens kostnader 5 338 183 tkr (5 119 816 tkr).

Myndighetskapital per verksamhetsområde*	2018-12-31	2017-12-31
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	706 635	832 937
Forskning och utbildning på forskarnivå	295 023	365 490
Kapital, donationskapital och resultatandelar i hel- och delägda företag	3 668	2 848
Summa myndighetskapital	1 005 326	1 201 275

	Ingående Balans 2018	Omföring kapital- förändring	Årets kapital- förändring	Totalt myndig- hets- kapital
Statskapital utan avkastningskrav**	298	0	0	298
Resultatandelar i hel- och delägda före-	2 550	821	0	3 370
Balanserad kapitalförändring***	1 244 027	-46 420	0	1 197 607
Kapitalförändring	-45 599	45 599	-195 949	-195 949
Summa myndighetskapital	1 201 275	0	-195 949	1 005 326

* Det har skett en justering av det ackumulerade myndighetskapitalet mellan utbildning på grundnivå och avancerad nivå och forskning och utbildning på forskarnivå

** År 1997 erhöll Stockholms universitet 5 275 tkr i statskapital utan avkastningskrav. Kvarstående kapital och resultat från föregående år redovisas som resultatandelar i hel- och delägda företag.

*** Se not 11.

Not 25 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	2018-12-31	2017-12-31
Ingående avsättning pensioner	14 093	12 347
Årets pensionskostnad	4 960	7 780
Årets pensionsutbetalningar	-6 153	-6 034
Utgående avsättningar för pensioner och liknande avsättningar	12 900	14 093

Not 26 Övriga avsättningar

	2018-12-31	2017-12-31
Omhändertagningskostnad av strålkällor	2 689	2 689
Avsättning trygghetsmedel	9 169	6 182
Twister (arbetsrättsliga och avseende ombyggnationskostnader)	2 600	0
Summa övriga avsättningar	14 458	8 871

Stockholms universitet tar det finansiella ansvaret, i enlighet med 13§, första stycket punkt 1 i strålskyddslagen (1988:220), för radioaktivt avfall från de sex slutna strålkällor som finns i universitetets verksamhet. En källa är fortfarande under avveckling, de andra fem är inte aktuella för avveckling förrän tidigast om 20–30 år.

Not 27 Lån i riksgäldskontoret	2018-12-31	2017-12-31
Lån vid årets början	441 390	407 731
Under året upptagna lån	118 299	49 704
Årets amortering	-56 176	-16 045
Summa lån i Riksgäldskontoret	503 513	441 390
Beviljad låneram enligt regleringsbrev	600 000	650 000

Skillnaden mellan åren består till stor del i investeringar avseende forskarinfrastruktur, se vidare not 14.

Not 28 Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2018-12-31	2017-12-31
Skuld till Skatteverket (arbetsgivaravgifter m.m.)	66 932	63 533
Skuld mervärdesskatt	8 693	12 958
Leverantörsskulder*	46 931	33 052
Övriga skulder till andra myndigheter	4 892	4 578
Summa kortfristiga skulder till andra myndigheter	127 448	114 121

* Ökning av leverantörsskulder beror på att fakturor från Kungliga Tekniska högskolan avseende kostnader 2017 var reglerade redan per den 31 december 2017 men inte 2018.

Not 29 Övriga kortfristiga skulder	2018-12-31	2017-12-31
Personalens källskatt	60 991	58 106
Avräkning valutakonton	3 509	737
Övrigt	1 199	1 862
Summa övriga kortfristiga skulder	65 699	60 705

Not 30 Oförbrukade bidrag	2018-12-31	2017-12-31
Forskningsråd	636 719	571 005
Övriga statliga myndigheter	213 363	192 474
Svenska stiftelser och ideella föreningar	144 151	142 947
EU-program	137 491	117 294
Sektorsorgan	48 190	23 330
Nordiska finansiärer	25 477	15 676
Finansiärer av rådskaraktär	19 097	24 192
Svenska företag, affärsdrivande verk	15 010	21 866
Högskolor och universitet	14 777	19 846
Utländska finansiärer	12 709	16 018
Anknutna stiftelser	6 426	4 691
Kommuner och landsting	1 224	2 269
Summa oförbrukade bidrag*	1 274 634	1 151 608

* Skillnaden mellan åren består till största del av bidragsmedel från forskningsråden Vetenskapsrådet och Formas.

Den genomsnittliga årliga ökningen av oförbrukade bidrag har varit 5,5 procent under de fem senaste åren. År 2018 har ökningen varit 10,68 procent medan år 2017 har det ökat med 0,01 procent. Till den bidragsfinansierade verksamheten finns framtida avskrivningskostnader knutna till ett värde av 146 398 tkr.

Specifikation av oförbrukade bidrag	2018-12-31	2017-12-31
Bidrag från annan statlig myndighet	932 146	830 846
Bidrag från icke statliga organisationer eller privata personer	321 241	297 822
Oförbrukade donationer	21 247	22 940
Totalt oförbrukade bidrag	1 274 634	1 151 608

Förbrukningstakt för oförbrukade bidrag från statlig givare:

	2018-12-31	Inom 3 mån.	3–12 mån.	1–3 år
Förbrukning oförbrukade bidrag från annan statlig myndighet	932 146	172 447	517 341	242 358

Beräkningen har gjorts i enlighet med rekommendationer från Högskolornas forum för redovisningsfrågor (HfR) för schablonberäkning av omsättningshastigheten, vilket enligt denna metod är 1,06.

Not 31 Periodavgränsningsposter	2018-12-31	2017-12-31
Upplupna semesterlöneskulder inkl. lönekostnadspålägg	219 201	216 366
Upplupna löneskulder inkl. lönekostnadspålägg	4 316	558
Övriga upplupna kostnader	16 109	20 004
Summa upplupna kostnader	239 626	236 928
Oförbrukade bidrag, statliga	932 146	830 846
Oförbrukade bidrag, utomstatliga	342 488	320 762
Summa oförbrukade bidrag	1 274 634	1 151 608
Förutbetalda intäkter	12 451	13 925
Förutbetalda uppdragsintäkter, statliga	75 297	70 258
Förutbetalda uppdragsintäkter, utomstatliga*	15 140	8 496
Summa förutbetalda intäkter	102 888	92 679
Summa periodavgränsningsposter	1 617 148	1 481 215

* Förändringen avser uppdragsforskning gentemot främst svenska företag och kommuner och landsting.

Redovisning av avgiftsbelagd verksamhet 2018

Verksamhet	Över-/underskott t.o.m. 2016	Över-/underskott 2017	Intäkter 2018	Kostnader 2018	Över-/underskott 2018	Akkumulerat över-/underskott, utgående 2018
Utbildning på grundnivå eller avancerad nivå						
Beställd utbildning Yrkehögskolan, KY m.m.	152	-21	1 625	-1 625	0	131
Uppdragsutbildning	13 842	-1 619	123 663	-129 368	-5 705	6 518
Utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter ¹	2 752	4 817	25 856	-24 180	1 676	9 245
Summering	16 746	3 177	151 144	-155 173	-4 029	15 894
Forskning eller utbildning på forskarnivå						
Uppdragsforskning	28 491	-2 170	92 403	-99 815	-7 412	18 909
Summering	28 491	-2 170	92 403	-99 815	-7 412	18 909
Verksamhet där krav på full kostnadstäckning inte gäller						
Högskoleprovet	-1 996	-2 207	9 884	-12 763	-2 879	-7 082
Upplåtande av bostadslägenhet - utbytesprogram och gästforskare ²	-14 009	-91	35 147	-36 554	-1 407	-15 507
Upplåtande av bostadslägenhet - regeringsbeslut (U2010/4277/UH, U2015/05797/UH) ³	0	0	357	-357	0	0
Övrigt	0	0	0	0	0	0
Summering	-16 005	-2 298	45 388	-49 674	-4 286	-22 589

För den avgiftsfinansierade verksamheten uppgår det ackumulerade överskottet i förhållande till sin omsättning till 14,3 procent, vilket är 4,2 procentenheter lägre än 2017. Enligt 25 § Avgiftsförordningen (1992:191) ska myndigheten lämna ett förslag till disposition till regeringen om överskottet uppgår till mer än 10 procent. Universitet och högskolor medges enligt regleringsbrev undantag enligt följande: *Uppgår det ackumulerade överskottet till mer än 10 procent av den avgiftsbelagda verksamhetens omsättning under räkenskapsåret ska myndigheten i årsredovisningen redovisa hur överskottet ska disponeras.*

Universitetet har de senaste åren vidtagit åtgärder för att minska överskottet i den avgiftsfinansierade verksamheten. Dessa åtgärder har fortsatt under 2018 och bedöms fortsätta även under

¹ I ackumulerade överskottet saknas för 2016 intäkter om 4 001 tkr som redovisades redan 2015. Under 2017 har intäkter om 2 216 tkr redovisats som avser 2016.

² Det totala antalet lägenheter som finns att tillgå vid Stockholms universitet är 655 stycken, varav 86 lägenheter hyrs ut med dubbla bäddar. I genomsnitt hyrdes 706 bäddar ut till utbytesstudenter och gästforskare under 2018. Justeringar av tidigare års över-/underskott gjordes 2015 genom en särskild genomlysning.

³ 20 lägenheter hyrdes ut enligt U2010/4277/UH. Under 2019 förväntas nio lägenheter vara uthyrda under vårterminen och 11 lägenheter under höstterminen, vilket uppskattningsvis ger en prognostiserad hyresintäkt på motsvarande 413 tkr.

2019 för att vara fullt åtgärdat till 2020. För 2018 lämnar härmed universitetet förslag till disposition av det ackumulerade överskottet avseende avgiftsfinansierad verksamhet. Universitetet kan disponera det ackumulerade överskottet inom respektive verksamhetsgren. Stockholms universitets disponibla ackumulerade överskott i den avgiftsfinansierade verksamheten för 2018 uppgår till 34 802 tkr. Universitetet föreslår mot bakgrund av för departementet tidigare redovisade orsaker att få disponera det totala överskottet (ackumulerat till och med 2018) i sin helhet inom respektive verksamhet.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

	2018	2017	2016	2015	2014
Utbildning och forskning					
Totalt antal helårsstudenter ¹	26 274	26 985	27 656	28 410	29 087
Kostnad per helårsstudent (kr) ⁴	73 097	65 675	63 766	58 304	54 834
Totalt antal helårsprestationer ¹	20 641	21 053	21 274	21 789	21 948
Kostnad per helårsprestation (kr) ⁴	93 045	84 180	82 889	76 025	72 670
Totalt antal studieavgiftsskyldiga studenter (hst)	220	207	202	170	139
Totalt antal nyantagna doktorander	231	261	272	241	275
– andel kvinnor (%)	55	51	49	48	46
– andel män (%)	45	49	51	52	54
Totalt antal doktorander totalt med någon aktivitet	1 535	1 642	1 717	1 735	1 788
– andel kvinnor (%)	51	50	50	50	52
– andel män (%)	49	50	50	50	48
Totalt antal doktorander med doktorandanställning (årsarb.)	937	930	960	956	886
Totalt antal doktorander med utbildningsbidrag ²	0	0	0,2 ⁶	63	152
Genomsnittlig studietid (år) för licentiatexamen ³	3,0	3,2	3,4	3,3	3,1
Genomsnittlig studietid (år) för doktorsexamen ³	4,6	4,6	4,4	4,3	4,4
Totalt antal doktorsexamina ⁴	278	208	232	241	241
– andel kvinnor (%)	53	46	45	55	57
– andel män (%)	47	54	55	45	43
Totalt antal licentiatexamen ⁴	39	43	72	88	79
– andel kvinnor (%)	33	47	49	45	46
– andel män (%)	67	53	51	55	54
Totalt antal refereegranskade vetenskapliga publikationer ⁴	3 290	3 063	2 876	2 910	2 782
Kostnad per refereegranskad vetenskaplig publikation (tkr) ⁴	1 001	1 037	1 061	998	1 013
Personal					
Totalt antal årsarbetskrafter ⁴	4 814	4 738	4 696	4 593	4 495
Medelantal anställda ⁴	5 590	5 529	5 456	5 422	5 419
Totalt antal lärare (årsarb.) ⁴	1 462	1 429	1 399	1 357	1 358
– andel kvinnor (%)	46	46	46	46	44
– andel män (%)	54	54	54	54	56
Antal disputerade lärare (årsarb.) ⁴	1 248	1 162	1 184	1 147	1 147
– andel kvinnor (%)	42	42	42	42	41
– andel män (%)	58	58	58	58	59
Antal professorer (årsarb.)	466	468	464	446	440
– andel kvinnor (%)	32	31	31	29	27
– andel män (%)	68	69	69	71	73
Ekonomi					
Intäkter totalt (mnkr), varav	5 142	5 073	4 930	4 684	4 643
Utb. på grundnivå och avancerad nivå (mnkr)	2 007	2 046	1 929	1 890	1 899
– andel anslag (%)	84	83	86	86	87
– andel externa intäkter (%)	16	17	14	14	13
Forskning och utbildning på forskarnivå (mnkr)	3 134	3 028	3 001	2 793	2 743
– andel anslag (%)	51	52	52	54	55
– andel externa intäkter (%)	48	48	48	46	45
Kostnader totalt (mnkr)	5 338	5 120	4 924	4 645	4 438
– andel personalkostnader (%)	68	69	68	69	67
– andel lokalkostnader (%)	14	14	14	15	15
Lokalkostnader ⁵ per kvm (kr)	2 499	2 419	2 330	2 347	2 278
– andel av justerade totala kostnader (%) ⁷	14	14	14		
Balansomslutning (mnkr),	3 471	3 481	3 405	3 286	3 185
– varav oförbrukade bidrag	1 275	1 152	1 152	1 029	997
– varav årets kapitalförändring	-196	-46	5	39	205
– varav myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring)	1 005	1 201	1 247	1 246	1 208
i) myndighetskapital inom utbildning grundnivå och avancerad nivå	707	833	702	827	789
ii) myndighetskapital forskning och utbildning på forskarnivå	295	365	541	416	416

¹ Exkl. uppdragsutbildning och beställd utbildning.² Antal individer, ej årsarbetare.³ Nettostudietid.⁴ Uppgifter har uppdaterats sedan årsredovisningen för 2017.⁵ Enligt resultaträkning.⁶ En person hade kvar utbildningsbidrag under januari-mars, och fick sedan doktorandanställning fr.o.m. april.⁷ Nytt återrapporteringskrav från 2016. Därför inga siffror för tidigare år.

Ersättningar, förmåner och övriga uppdrag för universitetsstyrelsens ledamöter

Nedan visas ersättningar, förmåner och övriga uppdrag för universitetsstyrelsens ledamöter. Ersättningar och förmåner redovisas för budgetåret 2018. Enligt regeringsbeslut utgår arvode till de externa ledamöterna med 28 000 kronor per år. Till suppleanter utgår ingen ersättning. Till ordförande utgår arvode med 66 000 kronor per år.

	Belopp	Övriga uppdrag
Rektor		
Astrid Söderbergh Widding	1 494 997	Kungliga Bibliotekets insynsråd Danmarks Akkrediteringsinstitution Aarhus Universitet Academy of Finland
Ordförande		
Kerstin Calissendorff	66 000	Högsta domstolen Riksgäldens resolutionsdelegation
Externa ledamöter		
Hans Börsvik	28 000	SU Holding AB SU Inkubator AB Orvelin Group Holding AB Hedin Bil AB Orvelin Group AB Ostronpallen AB Management by Kerstin AB Harbour House af Carlstad AB Pekås Värmland AB Northener Scandinavia AB
Anders Lindberg	28 000	Segelstorp handel och förvaltning AB Albvil Förvaltning AB
Qaisar Mahmood	28 000	Inga uppdrag
Gunilla Nordlöf	28 000	Post- och telestyrelsen Tillväxtverket SU Holding AB SU Inkubator AB
Katarina Nordqvist	28 000	Formas
Eva Swartz Grimaldi	28 000	Norstedts förlagsgrupp AB Doberman AB Apotea AB SBB i Norden AB Michaël Berglund AB Storytel AB

Thomas Wilhelmsson	28 000	Åbo Akademi Finlands rundradiobolag Yle
--------------------	--------	--

Verksamhetsföreträdare

Henrik Cederquist		Inga uppdrag
Astri Muren		Finansinspektionen Patent- och marknadsdomstolen Patent- och marknadsöverdomstolen
Elisabeth Wåghäll Nivre		Inga uppdrag

Studentrepresentanter

Nils Bergmark (<i>fr.o.m. 2018-07-01</i>)	14 000	Högskolerestauranger AB
Anton Hjelm (<i>fr.o.m. 2018-07-01</i>)	14 000	Inga uppdrag
Sebastian Cancino Montecinos	14 100	Inga uppdrag
Henric Södergren (<i>t.o.m. 2018-06-30</i>)	14 000	AB Frescatihallen
Stefanie Tagesson (<i>t.o.m. 2018-06-30</i>)	14 000	AB Frescatihallen

Gruppuppseanter, verksamhetsföreträdare

Ylva Engström		Inga uppdrag
Jessica van der Sluijs		Inga uppdrag

Gruppuppseanter, studentrepresentanter

Nils Bergmark (<i>2018-01-10–2018-06-30</i>)	4 700	Högskolerestauranger AB
Pil Maria Saugmann (<i>fr.o.m. 2018-03-09</i>)	4 700	Inga uppdrag
Hugo Thorén (<i>fr.o.m 2018-07-01</i>)	4 700	Inga uppdrag

Bilagor

Bilaga 1: Underlag för beräkning av anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå för budgetåret 2018

Redovisning av takbelopp

Tabell 1 Redovisning av antal helårsstudenter (hst) och helårsprestationer (hpr)

Utfall avseende perioden 2018-01-01-2018-12-31

Utbildningsområde	Utfall hst	Utfall hpr	Hst ersättn. (tkr)	Hpr ersättn. (tkr)	Utfall total ersättning
Humaniora	6 294	4 415	200 693	91 732	292 425
Juridik	2 485	2 252	79 243	46 790	126 032
Samhällsvetenskap	7 983	6 497	254 532	134 987	389 518
Naturvetenskap	3 369	2 374	183 162	108 824	291 987
Teknik	1 681	1 237	91 381	56 736	148 118
Vård	360	303	20 816	15 163	35 979
Medicin	679	546	43 847	42 916	86 764
Undervisning	1 123	1 044	43 557	42 434	85 990
Verksamhetsförlagd utb.	550	507	30 216	27 046	57 262
Övrigt	1 529	1 271	66 738	45 086	111 823
Idrott		0	0	6	6
Summa	26 053	20 447	1 014 184	611 721	1 625 905
Takbelopp (tkr)					1 739 036
Redovisningen visar att lärosätet kommer under takbeloppet med (tkr)					113 131

Tabell 2 Beräkning av anslagssparande och överproduktion (tkr)

A. Tillgängliga medel (inklusive beslutad tilläggsbudget)

Årets takbelopp	1 739 036
+ Ev. ingående anslagssparande	
Summa (A)	1 739 036

B. Utfall totalt för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Ersättning för HPR från december föregående budgetår	5 084
Utfall total ersättning enligt tabell 1	1 625 905
+ Ev. ingående överproduktion	21 794
Summa (B)	1 652 783
Summa (A-B) ¹	86 253

¹ Positiv summa förs till tabell över anslagssparandet nedan. Negativ summa förs till tabell över överproduktion nedan.

Tabell. Anslagssparande

Totalt utgående anslagssparande (A-B)	86 253
- Ev. anslagssparande över 10 % av takbeloppet ²	
Utgående anslagssparande	86 253

Tabell. Överproduktion

Total utgående överproduktion	0
- Ev. överproduktion över 10 % av takbeloppet ²	
Utgående överproduktion	0

² Den del av anslagssparande respektive överproduktion som lärosätet inte får behålla utan regeringens godkännande.

Bilaga 2: Antal Studenter med funktionshinder i studiesituationen som beretts tillgång till lärosätenas stödresurser budgetåret 2018

Kända studentantal	Kv	Män	Totalt
Studenter med dyslexi/specifika läs- och skrivsvårigheter	5 850	2 846	8 696
Studenter med olika neuropsykiatriska variationer	2 607	1 863	4 470
Studenter med psykisk ohälsa	1 339	367	1 706
Studenter med nedsatt rörelseförmåga	464	197	661
Studenter med synnedsättning	184	131	315
Studenter med hörselnedsättning - utan utbildningstolkning	189	73	262
Studenter med utbildningstolkning - teckenspråks- och/eller skrivtolkning	84	33	117
Studenter med andra varaktiga begränsningar av funktionsförmågan	1 049	369	1 418
Sammanlagt antal	11 766	5 879	17 645

Vid många lärosäten är de kända studentantalen små per funktionsvariationsområde och vid alla lärosäten finns det få studenter i någon eller några av de ovan redovisade områdena. För att undvika risken att studenter ska kunna identifieras eller uppleva sig utpekade görs sammanställningen av studentantalen på nationell nivå.

Av de studenter som anges ovan var 17 doktorander, varav 14 kvinnor och tre män.

De fortsatt ökande grupperna studenter med dyslexi och olika neuropsykiatriska variationer utgjorde 75 procent av studentantalen i sin helhet. Antalet studenter med olika neuropsykiatriska variationer ökade med 22 procent jämfört med året 2017.

Antalet studenter med psykisk ohälsa ökade med 18 procent under 2018.

Av de 117 studenterna med utbildningstolkning använde 19 studenter skrivtolkning. Studenterna med utbildningstolkning studerade företrädesvis vid Stockholms universitet (26 studenter) och vid Örebro universitet (19 studenter).

De kända antalen studenter med hörselnedsättning och studenter med nedsatt rörelseförmåga ökade endast marginellt under året, medan gruppen studenter med synnedsättning ökade med 11 procent (30 studenter).

Sammantaget ökade det kända antalet studenter med funktionshinder i studiesituationen med 16 procent – det vill säga 2 408 studenter – jämfört med året 2017.